GEORGE S. CLASON

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

SECRETELE ETERNE ALE SUCCESULUI

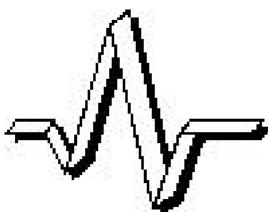
EDITURA AMALTEA

GEORGE S.CLASON

CEL MAI BOGAT OM DIN BABILON

SECRETELE ETERNE ALE SUCCESULUI

EDITURA AMALTEA

„Decât să înduri sărăcia, mai bine îi găseşti un leac”
GEORGE S.CLASON

Înaintea voastră se află viitorul, întocmai ca un drum al cărui capăt nu-l puteți vedea. De-a lungul acestui drum se înşiră ambițiile pe care vreți să le realizați, dorințele pe care vreți să le vedeți împlinite.

Dar ca să-ți realizezi aceste ambiții şi dorințe, trebuie să mânuieşti cu iscusință arta de a face bani. Puneți aşadar în aplicare principiile financiare enunțate în paginile acestei cărți şi lăsați-le să vă călăuzească de-a lungul drumului de la o viață împovărată de griji spre o viață bogată, cu adevărat fericită!

Întocmai ca legea gravitației, aceste principii sunt universale şi constante. Sper ca ele să vă ofere – aşa cum le-au oferit şi multor alți semeni de-ai voştri – cheia succesului financiar, a conturilor bancare şi a progresului bănesc.

Cuvânt înainte

Prosperitatea întregii noastre națiuni depinde de prosperitatea financiară a fiecărui individ în parte.

Subiectul acestei cărți îl constituie succesul personal al fiecăruia dintre noi. Reuşita noastră pe plan financiar reprezintă încununarea cu succes a eforturilor noastre fizice şi intelectuale, dar şi a talentelor cu care suntem înzestrați de la natură. Cheia succesului o constituie însă pregătirea adecvată. Acțiunile noastre trebuie să fie o consecință a gândurilor noastre. Modul nostru de gândire trebuie să fie o consecință a capacității noastre de înțelegere.

Această carte despre „leacurile” cu ajutorul cărora poți „vindeca” sărăcia a fost, de asemenea, considerată a reprezenta un ghid de înțelegere a lumii financiare. Aceasta este menirea ei: de a oferi celor care doresc să obțină

succesul financiar o perspectivă asupra modalităţilor prin care pot să câştige bani, să-i păstreze şi să-i pună la treabă, astfel încât să câştige de pe urma lor şi mai mulţi bani.

Paginile cărţii vă vor purta înapoi în timp – tocmai în îndepărtatul Babilon, leagănul în care s-au născut principiile de bază ale lumii financiare, recunoscute acum şi puse în practică în întreaga lume.

Autorul speră că învăţăturile din paginile cărţii sale îi vor ajuta pe noii cititori să obţină conturi cât mai serioase în bancă şi un succes cât mai răsunător pe plan financiar, dar să şi descopere soluţii cât mai rapide pentru problemele financiare cu care se confruntă fiecare individ în parte, succese şi soluţii ce ne-au fost dezvăluite de foarte multe ori de-a lungul timpului de cititori din ţară, dar şi de pe peste tot din lume.

Autorul doreşte, de asemenea, să-şi exprime recunoştinţa faţă de oamenii de afaceri care au oferit cu generozitate aceste povestiri prietenilor, rudelor, angajaţilor şi asociaţilor lor. Nici un alt ajutor nu ne- ar putea fi mai de folos decât acela al oamenilor practici care apreciază – la justa lor valoare -învăţăturile acestei cărţi, pentru că şi ei – în drumul lor spre obţinerea succesului financiar – le-au pus în aplicare.

Babilonul a devenit cel mai opulent oraş din lumea antică pentru că locuitorii lui erau cei mai bogaţi oameni din vremea aceea. Aceştia ştiau să aprecieze valoarea banilor. Puneau în practică principii financiare extrem de solide pentru obţinerea banilor, păstrarea şi punerea lor la treabă, fapt care le aducea şi mai mulţi bani. Îşi asigurau astfel tot ceea ce ne dorim şi noi la rândul nostru – un venit pentru viitor.

G. S. C.

Banii sunt măsura succesului teluric.

Banii îți oferă cele mai mari bucurii pe care le poți găsi pe pământ.

Banii devin o achiziție ușoară pentru cei care înțeleg legile atât de simple care îi guvernează.

Banii sunt guvernați astăzi de aceleași legi care îi guvernau și atunci când oameni prosperi forfoteau pe străzile Babilonului – cu șase mii de ani în urmă.

I
Omul care dorea aurul

Bansir, meşterul de care din Babilon, era cuprins de o deznădejde fără margini. Stând pe zidul scund care îi înconjura proprietatea, îşi privea cu tristețe casa şi atelierul în care se vedea un car neterminat.

Soția lui apărea des în pragul casei. Privirile pe care i le arunca pe furiş îi aminteau că „vistieria” casei era aproape goală, iar el ar fi trebuit să fie în atelier, încercând să termine carul la care lucra, să-l retuşeze, să-l vopsească, să-l lustruiască şi să întindă pielea peste roți astfel încât să poată fi livrat la timp clientului bogat.

Cu toate acestea, el continua să-şi odihnească trupul musculos sprijinindu-se de zid. Gândurile sale se luptau cu o problemă căreia nu-i găseau niciun răspuns. Razele fierbinți ale soarelui tropical, obişnuit acestei văi a Eufratului, îl ardeau fără milă. Pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare ce se pierdeau neobservate în părul des acoperindu-i pieptul.

Dincolo de casa lui, tronau semețe zidurile înalte, terase, care înconjurau palatul regelui. Alături, despicând parcă în două cerul senin, se înălța turnul Templului din Bel.

Umbrită de atâta grandoare, îşi făcea apoi apariţia căsuţa lui, înghesuită printre multe alte căsuţe mai puţin îngrijite şi curate. Căci asta era Babilonul – o îmbinare de grandoare şi mizerie, de bogăţie ameţitoare şi sărăcie deplorabilă, toate trăind sub zidurile de apărare ale oraşului.

În spatele lui, dacă s-ar fi întors să privească, ar fi văzut carele celor bogaţi ciocnindu-se de negustori încălţaţi în sandale, dar şi de cerşetori desculţi. Chiar şi oamenii avuţi erau nevoiţi să păşească prin noroi pentru a face loc şirului nesfârşit de sclavi, ce cărau – fiecare în parte – câte un burduf din piele de capră plin cu apă pentru grădinile suspendate ale regelui.

Bansir era însă prea cufundat în gândurile lui ca să mai audă sau să mai observe această zarvă de nedescris, nelipsită dintr-un oraş peste măsură de aglomerat. Sunetele binecunoscute ale corzilor unei lire îl treziră brusc din reverie. Se întoarse pentru a fi întâmpinat de chipul zâmbitor al celui mai bun prieten al său – Kobbi, muzicianul.

— Fie ca zeii să se arate generoşi cu tine, bunul meu prieten! îşi începu Kobbi salutul său complicat. Dar se pare că ei au fost deja generoşi cu tine de vreme ce nu mai trebuie să munceşti. Mă bucur pentru norocul tău. Mai mult, mi-ar plăcea chiar să-l împart cu tine. Ţi- aş fi îndatorat dacă din punga ta doldora de bani – căci cu siguranţă aşa stau lucrurile de vreme ce nu te afli în atelier – mi-ai putea împrumuta doar doi umili shekeli până după petrecerea nobililor de astă-seară. Nu le vei simţi lipsa până când ţi-i voi înapoia.

— De aş avea doi shekeli, răspunse Bansir cu tristeţe, nimănui nu i- aş împrumuta – nici măcar ţie, cel mai bun prieten al meu; căci ei ar fi averea mea – singura mea avere. Şi nimeni nu-şi împrumută toată averea, nici măcar celui mai bun prieten.

— Ce spui? întrebă Kobbi surprins peste măsură. Nu ai niciun shekel în buzunar, dar stai ca o statuie, rezemat de zid? De ce nu termini carul la care lucrezi? Cum îți poți câştiga altfel existența nobilă? Asta nu-ți stă în fire, prietene. Unde este energia ta fără margini? Ce te tulbură? Zeii au abătut asupra ta necazuri?

— Un chin trimis de zei, cu siguranță asta este, încuviință Bansir. Totul a început cu un vis, un vis fără sens, în care eram un om cu stare. De cingătoarea mea atârna o pungă doldora de bani. Aveam shekeli pe care îi aruncam cu generozitate cerşetorilor; aveam monede de argint cu care cumpăram podoabe scumpe pentru soția mea şi îmi satisfăceam toate poftele inimii; aveam monede de aur ce-mi asigurau viitorul şi îmi spuneau să nu-mi fie teamă să cheltuiesc argintul. Eram copleşit de un sentiment extraordinar de împlinire. Nu mai eram prietenul pe care îl ştii, cocoşat de muncă. Şi nici soția mea nu mai era împovărată de griji şi nesomn, iar chipul ei trăda o fericire fără margini. Era din nou fecioara cu ochii numai zâmbet pe care o ştiam în zorii căsniciei noastre.

— Un vis frumos, într-adevăr, spuse Kobbi. Dar de ce un sentiment atât de plăcut, cum este cel pe care ți l-a stârnit fără-ndoială visul, te-a preschimbat într-o statuie posomorâtă?

— De ce, într-adevăr? Pentru că – atunci când m-am trezit şi mi-am amintit cât de goală îmi este punga – am fost cuprins de un sentiment de revoltă. Hai să vorbim despre asta împreună, căci – aşa cum spun marinarii – ne aflăm amândoi pe aceeaşi barcă! Când eram copii, am mers împreună la preoți ca să le deprindem înțelepciunea. Când eram băiețandri, împărtăşeam plăcerile vieții. Când am devenit adulți, am fost mereu prieteni de nedespărțit. Eram mulțumiți de viața pe care o duceam. Eram fericiți să muncim mult şi să ne cheltuim agoniseala pe nimicuri. Am

câştigat destul de mult în anii care au trecut, dar bucuriile pe care le aduce averea adevărată – ei bine, la ele nu putem decât visa! Suntem oare noi nişte oi proaste? Trăim în cel mai bogat oraş din lume. Călătorii spun că nici un alt oraş nu-l ajunge în belşug şi frumuseţe, în jurul nostru vedem multă bogăţie, dar noi nu avem nimic. După o viaţă de muncă, tu, prietene, ai o pungă goală şi vii la mine ca să-mi spui: „Mi-ai putea împrumuta doar doi umili shekeli până după petrecerea nobililor de astă-seară?” Şi eu ce-ţi răspund? îţi spun oare „Iată punga mea! Serveşte-te cât ai nevoie!”? Nicidecum. Recunosc în schimb că punga mea este la fel de goală ca şi a ta. Ce se întâmplă? De ce nu reuşim să agonisim aur şi argint ca să ne putem cumpăra după voia inimii merinde şi haine? Şi mai gândeşte-te la copiii noştri! continuă Bansir. Oare nu vor urma şi ei paşii părinţilor? Oare şi ei, şi familiile lor, şi copiii copiilor lor vor trăi înconjuraţi de munţi de aur, dar – ca şi noi – se vor mulţumi să bea lapte de capră şi să mănânce terci de ovăz?

— Niciodată, de când te ştiu, n-ai mai spus vorbe ca acestea, Bansir, spuse Kobbi uimit.

— Pentru că niciodată n-am gândit ca acum, Din zori până seara târziu, am lucrat din greu ca să construiesc cele mai frumoase care din lume, sperând în sinea mea că zeii îmi vor recunoaşte într-o bună zi meritele şi vor pogorî asupra mea bunăstarea visată. Dar n-au făcut niciodată asta. Şi-mi dau seama acum că nici nu o vor face vreodată. De aceea, inima-mi plânge. Căci eu vreau să fiu un om cu stare. Vreau să am pământuri şi cirezi de vite, haine scumpe şi o pungă doldora de bani. Sunt dornic să muncesc din greu pentru toate aceste lucruri, punându-mi la treabă mâinile, spatele şi mintea, dar vreau ca munca mea să fie recunoscută. Ce se întâmplă cu noi – te întreb eu încă o dată? De ce nu ne putem bucura şi noi de plăcerile vieţii din care se înfruptă cei bogaţi?

— O, de-aş şti răspunsul!... spuse Kobbi. Nici eu nu sunt mai mulțumit decât tine. Câştigul pe care lira mi l-a asigurat cândva s-a dus de mult. Trebuie adesea să caut soluții ca familia mea să nu moară de foame. Iar inima-mi tânjeşte de multă vreme după o liră mai mare ce m-ar putea ajuta să dau viață cântecelor ce sufletul mi-l tulbură. Cu un instrument ca acela, degetele mele ar naşte o muzică vrăjită, cum nici măcar regele n-a auzit vreodată.

— O liră ca aceea tu ar trebui să ai. Niciun om din Babilon nu ar putea s-o facă să vibreze mai bine ca tine. Nu ai tulbura numai sufletul regelui, ci şi pe al zeilor înşişi. Dar cum ai putea să faci rost de ea dacă amândoi suntem la fel de săraci precum sclavii regelui? Iată semnalul! Uite că vin!

El arătă apoi coloana lungă de oameni pe jumătate dezbrăcați, ce înaintau cu greu pe străzile înguste ale oraşului, copleşiți de greutatea burdufurilor cu apă.

— Un om însemnat pare să fie cel care îi conduce, spuse Kobbi, arătându-l pe cel care mergea în fața lor. Un om de vază în țara lui – e uşor să vezi asta.

— Dar sunt multe figuri interesante şi printre sclavi, spuse Bansir, oameni la fel de interesanți ca noi – bărbați înalți, cu părul blond, din nord sau negri venind din sud sau omuleți cu pielea cafenie din țările învecinate – cu toții merg împreună la râu şi apoi la grădini, parcurgând acest drum de nenumărate ori în fiecare zi, an după an. Nu aşteaptă nimic bun de la viață. Dorm în aşternuturi de paie şi mănâncă terci de grăunțe. Sărmanii nenorociți, Kobbi!

— Şi eu le deplâng soarta. Dar m-ai făcut să văd că soarta noastră nu este cu nimic mai bună decât a lor, cu toate că spre deosebire de ei – noi suntem liberi.

— E adevărat, Kobbi, deşi este un lucru extrem de neplăcut. Ne-am săturat să ne ducem existența ca nişte sclavi. Să muncim, să muncim, să muncim! Fără să ajungem nicăieri!

— N-am putea oare să aflăm cum au reuşit alții să-şi umple pungile cu aur şi să facem şi noi ca ei? întrebă Kobbi.
— Poate că există un secret pe care trebuie să-l aflăm de la cei care îl cunosc, răspunse Bansir gânditor.
— Chiar astăzi, spuse Kobbi, m-am întâlnit cu vechiul nostru prieten, Arkad, ce călătorea în carul său de aur. El nu m-a ignorat, aşa cum ar considera de cuviință cei de-un rang cu el. Mi-a făcut în schimb cu mâna, ca toți trecătorii să vadă că dăruieşte salutări şi zâmbete unui vechi prieten – Kobbi, muzicianul.
— Se pare că este cel mai bogat om din Babilon, rosti Bansir.
— Este atât de bogat încât se spune că însuşi regele apelează la vistieria sa când este vorba de afacerile de stat, spuse Kobbi.
— Este atât de bogat, îl întrerupse Bansir, încât mi-e teamă că – dacă l-aş întâlni pe stradă la miezul nopții – aş fi tentat să pun mâna pe punga sa doldora de bani.
— Prostii, îl mustră Kobbi. Averea unui om nu constă în punga pe care o poartă cu el la cingătoare. O pungă groasă se goleşte repede dacă nu există un izvor de aur de unde să o adapi mereu. Arkad are acest izvor care îi păstrează mereu punga groasă, indiferent cât de mult cheltuieşte.
— Izvorul de aur, aceasta este cheia! exclamă Bansir. Îmi doresc un izvor ca acesta care să-mi umple mereu punga, fie că stau sprijinit de un zid, fie că străbat mări şi țări spre tărâmuri îndepărtate. Arkad ştie cu siguranță cum poți să creezi un izvor de aur numai pentru tine. Crezi că – dacă mi-ar desluşi secretul acestui izvor – mintea mea înceată ar înțelege învățăturile lui?
Mi se pare că a împărtăşit aceste învățături şi fiului său, Nomasir, răspunse Kobbi. Nu a plecat el apoi la Ninive şi – după cum şopteşte gura lumii – a devenit unul dintre cei mai bogați oameni din oraş – fără ajutorul tatălui său?

— Kobbi, mi-ai dat o idee extraordinară, spuse Bansir, ochii trădându-i o bucurie nemărginită. Nu mă costă nimic dacă cer sfatul înțelept al unui vechi prieten cum este Arkad. Nu are nicio importanță că punga noastră este la fel de goală cum a fost cuibul vulturilor anul trecut. Să nu ne lăsăm intimidați de asta! Ne-am săturat să trăim înconjurați de aur fără ca noi să ne putem bucura de plăcerile lui. Ne dorim din tot sufletul să devenim oameni înstăriți. Să mergem, aşadar, la Arkad şi să-l întrebăm cum putem să creăm un izvor de aur pentru noi înşine!

— Vorbeşti cu mare înțelepciune, Bansir. Mă faci să văd lucrurile complet diferit, îmi dezvălui motivul pentru care nu am descoperit niciodată izvorul de aur – noi nu l-am căutat niciodată. Tu ai muncit din greu să construieşti cele mai trainice care din Babilon. Ți-ai dăruit întreaga existență acestei meniri. Şi aici – ai reuşit! Eu, la rândul meu, am luptat ca să învăț să cânt la liră cu multă iscusință. Şi aici – am reuşit! în aceste îndeletniciri, întru care ne-am dăruit întreaga existență, am reuşit! Zeii s-au mulțumit însă să ne lase să ne continuăm viața ca până acum. Dar astăzi întrezărim o rază de lumină, o rază ce ne îndeamnă să învățăm mai mult ca să prosperăm mai mult. Dacă vom înțelege mai bine mersul lucrurilor, vom descoperi mai multe căi prin care ne vom putea realiza dorințele.

— Să mergem de îndată la Arkad! spuse Bansir. Şi poate că ar fi bine să-i invităm şi pe alți prieteni de-ai noştri, a căror soartă nu este mai bună decât a noastră, pentru a se bucura şi ei de înțelepciunea lui.

— Nu ți-ai uitat niciodată prietenii, Bansir. De aceea ai atât de mulți. Să facem precum ai spus! Să mergem de îndată la Arkad şi să-i luăm şi pe ei cu noi!

II

Cel mai bogat om din Babilon

În vechiul Babilon, trăia cândva un om foarte bogat, pe care îl chema Arkad. Era cunoscut în lumea întreagă pentru averea sa nemăsurată. Dar era cunoscut şi pentru generozitatea sa nemărginită. Era renumit pentru mărinimia sa. Era generos cu familia sa, dar şi cu el însuşi, cheltuind atât cât îi poftea inima. Dar averea sa creştea în fiecare an mai repede decât o cheltuia el.

Şi, într-o bună zi, mai mulți prieteni din tinerețe veniră la el şi îi spuseră:

— Tu, Arkad, eşti cel mai norocos dintre noi toți. Ai devenit cel mai bogat om din Babilon, în timp ce noi abia ne ducem zilele. Porți cele mai scumpe şi mai rafinate veşminte şi te înfrupți din cele mai rare mâncaturi, în timp ce noi trebuie să fim fericiți dacă reuşim să ne îmbrăcăm şi să ne hrănim familia cât mai bine cu putință. Cândva, noi am fost cu toții egali. Am primit aceleaşi învățături. Am jucat aceleaşi jocuri. Şi nu ne-ai întrecut nici la învățătură şi nici la jocuri. Iar în anii care au urmat, am făcut cu toții cinste oraşului în care trăim. Nu ai muncit nici mai mult şi nici mai asiduu decât noi. Şi atunci, de ce soarta nestatornică ți-a hărăzit ție să te bucuri de toate bunătățile vieții şi ne-a lăsat pe noi deoparte, deşi le meritam şi noi la fel de mult ca tine?

Arkad îi dojeni însă pe loc, spunându-le:

— Dacă în toți aceşti ani nu ați reuşit să duceți decât o viață de mizerie, acest lucru se datorează faptului că nu ați învățat legile care guvernează crearea unei averi uriaşe sau nu le-ați acordat importanța cuvenită. Soarta Nestatornică este o zeiță rea, care nu aruncă cu aur în stânga şi-n dreapta. Dimpotrivă, ea îi duce la pierzanie pe toți cei care câştigă aur fără sudoarea frunții, îi transformă în risipitori fără măsură. În oameni care cheltuiesc fără rost tot ceea ce

primesc, copleşiţi fiind de pofte şi dorinţe pe care nu ştiu cum sa şi le înfrâneze. Dar sunt şi oameni cu care ea este darnică, oameni care însă devin zgârciţi şi îşi păstrează cu grija averea, trăind mereu cu teama că o vor cheltui şi nu vor mai şti cum s-o înlocuiască. Viaţa le este adesea tulburată de teama că vor fi jefuiţi, motiv pentru care preferă sa trăiască în sărăcie şi mizerie, ascunzându-şi cu grijă averea. Sunt şi oameni care ştiu cum să se bucure de aurul dăruit de Soarta Nestatornică, dar sunt atât de puţini încât eu nu-i cunosc decât din auzite. Gândiţi-vă la cei care au moştenit dintr-o dată o avere imensă şi spuneţi-mi dacă am sau nu dreptate!

Prietenii săi recunoscură că vorbele îi erau pline de înţelepciune, aşa că îl rugară să le spună cum reuşise să adune o avere atât de mare.

— Când eram tânăr – continuă el – m-am gândit care sunt lucrurile care conferă vieţii fericire şi împlinire. Şi am înţeles că numai o avere imensa ţi le poate dărui. Averea înseamnă putere. Multe lucruri devin posibile dacă eşti bogat. Îţi poţi împodobi casa cu cele mai frumoase şi mai rafinate piese de mobilier. Poţi călători peste mări şi ţări. Te poţi înfrupta din cele mai alese bucate ale lumii. Poţi cumpăra cele mai frumoase bijuterii din aur şi pietre preţioase. Poţi chiar construi temple măreţe închinate zeilor. Poţi face toate aceste lucruri, dar şi multe altele, în care poţi găsi frumuseţe şi împlinire sufletească. În momentul în care mi-am dat seama de acest lucru, m-am hotărât să cer vieţii partea mea din toate aceste bunătăţi. Nu aveam de gând să stau deoparte şi să-i privesc cu invidie pe toţi cei care se bucură de ele. Nu aveam de gând să mă mulţumesc cu straie ieftine sau cu statutul de om sărac. Dimpotrivă, aveam de gând să mă înfrupt din tot sufletul din aceste bunătăţi ale vieţii. Fiind, după cum bine ştiţi, fiul unui negustor umil şi făcând parte dintr-o familie numeroasă,

fără speranța de a primi într-o bună zi vreo moştenire şi pentru că nu eram înzestrat – aşa cum bine ați spus – cu un talent deosebit sau cu o inteligență ieşită din comun, am priceput că pentru a-mi împlini dorința aveam nevoie de timp şi studiu îndelungat. Cât priveşte timpul, noi îl avem cu toții din belşug. Voi l-ați irosit însă fără rost. Nu aveți nimic cu care să vă mândriți – cu excepția familiilor voastre. Cât priveşte studiul, oare nu ne-a spus învățătorul nostru înțelept că învățăturile sunt de două feluri? Unul presupune cunoştințele pe care le are deja, pe care le-am învățat şi pe care le ştim, iar celălalt presupune cunoştințele pe care nu le avem, dar pe care trebuie să le posedăm. M-am hotărât astfel să descopăr cum să mă îmbogățesc, iar când am descoperit, mi-am făcut din asta un țel în viață. Căci nu este oare un lucru înțelept să te bucuri de plăcerile vieții în acest loc luminat de soare. Ținând seama de faptul că durerea va pogorî oricum asupra noastră când ne vom începe călătoria prin lumea spiritelor? Mi-am găsit apoi de lucru ca scrib, scrijelind zi de zi, săptămână după săptămână, lună după lună, tăblițele de argilă, notând cu grijă fiecare însemnare în parte. Cu toate acestea, punga mea era mereu goală. Toată agoniseala mea se ducea pe merinde, straie şi ofrande pentru zei. Dar hotărârea mea de a reuşi în viață nu m-a părăsit nicio clipă. Şi, într-o bună zi, Algamish, cămătarul, veni la casa învățătorului unde lucram şi îmi ordonă să fac o copie după Legea a noua, spunându-mi:

— Trebuie să fie gata peste două zile, iar dacă îți faci treaba cum trebuie, îți voi da două monede de aramă.

Am muncit cât am putut de mult, dar legea era lungă, iar când Algamish a venit s-o ia, eu nu reuşisem încă s-o termin. Era furios, iar dacă aş fi fost sclavul lui, m-ar fi bătut crunt, fără îndoială. Dar ştiind că învățătorul nu-l va lăsa să-mi facă rău, am prins curaj şi i-am spus:

— Algamish, eşti un om foarte bogat. Spune-mi cum pot să devin şi eu bogat şi voi scrijeli toată noaptea pe tăbliţa de argilă pentru ca la răsăritul soarelui treaba să fie terminată.

El îmi zâmbi şi îmi răspunse:

— Trebuie să recunosc că eşti obraznic, dar mă-nvoiesc. În noaptea aceea am lucrat din greu, scrijelind pe tăbliţele de argilă, deşi spatele mă durea cumplit, iar mirosul pe care îl degaja fitilul îmi provoca o durere de cap necruţătoare. În final, abia mai vedeam, dar, când soarele a apărut pe cer, tăbliţele erau gata.

— Acum – i-am spus eu cămătarului – spune-mi ce mi-ai promis!

— Ţi-ai îndeplinit partea ta din afacere, fiule – îmi spuse el cu blândeţe – acum e rândul meu. Îţi voi spune tot ceea ce doreşti să ştii pentru că îmbătrânesc, iar bătrânilor le place să vorbească. Iar când tinerii ajung la vârsta când cer sfaturi, ei primesc – o dată cu sfaturile – şi înţelepciunea bătrânilor. Dar tinerii consideră adesea că bătrânii sunt înzestraţi cu înţelepciunea zilelor de mult apuse şi, de aceea, nu urmează sfaturile primite. Dar nu uita, fiule, că soarele care străluceşte astăzi pe cer este acelaşi cu cel ce strălucea în ziua în care tatăl meu s-a născut şi cu cel ce va străluci atunci când ultimul tău nepot va păşi în lumea întunericului! Gândurile tinerilor – continuă el – seamănă cu stelele căzătoare, ce luminează cerul pentru o clipă, dar înţelepciunea bătrâneţii seamănă cu stelele de pe cer care luminează mereu la fel şi care îi călăuzesc pe marinari în drumurile lor pe mări şi oceane. Cu atenţie ascultă cuvintele ce ţi le voi spune, căci altfel vei pierde al lor înţeles şi vei crede că munca ta de-o noapte a fost în zadar!

Apoi îmi aruncă o privire vicleană pe sub sprâncenele sale atât de dese şi îmi spuse pe un ton jos, dar puternic:

— Am descoperit drumul spre bogăție atunci când am luat hotărârea ca *o parte din tot ceea ce câştigam să fie a mea pentru vecie.* Şi asta trebuie să faci şi tu.

A continuat apoi să mă străpungă cu privirea, dar nu a mai spus nimic.

— Asta e tot? am întrebat.

— Este suficient ca să preschimbi sufletul unui păstor în sufletul unui cămătar, îmi răspunse el.

— Dar nu tot ce câştig este al meu? am întrebat iar.

— Nici pe departe, răspunse el. Nu-l plăteşti pe cel care îți croieşte veşmintele? Nu-l plăteşti pe cel care îți face sandalele? Nu plăteşti bucatele pe care le mănânci? Poți să trăieşti în Babilon fără să-ți cheltuieşti agoniseala? Care este câştigul pe care l-ai realizat luna trecută? Dar cel de anul trecut? Cât eşti de naiv! îi plăteşti pe toți, în afară de tine însuți. Neghiobule, munceşti pentru alții! Nu te deosebeşti cu nimic de un sclav care munceşte pentru resturile de mâncare şi hainele ponosite pe care i le aruncă stăpânul. Dacă ai păstra măcar o zecime din tot ce câştigi, cât ai avea în zece ani?

Stăpâneam destul de bine arta cifrelor şi a numerelor, aşa că i-am răspuns:

— Atât cât câştig într-un an.

— Vorbele tale conțin doar jumătate de adevăr, răspunse el. Fiecare monedă de aur pe care o păstrezi devine un sclav care lucrează pentru tine. Fiecare monedă de aramă este copilul monedei de aur, ce lucrează şi ea pentru tine. Dacă vrei să devii bogat, atunci trebuie să pui deoparte fiecare monedă pe care o câştigi, monede care la un moment dat vor lucra pentru tine, asiaurându-ți astfel belşugul pe care îl doreşti. Poate crezi că nu te-am plătit destul pentru munca pe care ai depus-o azi-noapte – continuă el –, dar dacă prinzi înțelesul vorbelor mele, vei descoperi că valoarea lor este de mii de ori mai mare. Trebuie să păstrezi mereu o

parte din tot ce câştigi. Nu trebuie să fie mai puţin de o zecime, indiferent cât de mic este câştigul tău. Dar poate fi şi mai mult, depinde de cât câştigi Plăteşte-te pe tine însuţi mai întâi! Nu cumpăra veşminte şi sandale mai mult decât îţi permite punga şi ai grijă să-ţi rămână bani pentru mâncare, fapte de milostenie şi ofrande aduse zeilor! Averea creşte – întocmai ca un copac dintr-o sămânţă măruntă. Prima monedă de aramă pe care o pui deoparte constituie sămânţa din care se va dezvolta copacul averii tale. Cu cât plantezi sămânţa mai repede, cu atât mai repede va creşte şi copacul. Şi cu cât vei avea mai multă arilă de el. Punându-i la rădăcină cât mai multe monede de aur şi aramă, cu atât te vei înfrupta mai repede din bogăţiile pe care ţi le oferă.

Apoi, îşi luă tăbliţele şi dus a fost.

M-am gândit mult la tot ce îmi spusese şi cuvintele lui mi se păreau pline de înţelepciune. Aşa că m-am hotărât să-i urmez sfatul. De fiecare dată când eram plătit, luam o monedă de aramă din cele zece pe care le primeam şi o ascundeam. Şi – deşi poate părea ciudat – nu eram mai strâmtorat decât înainte. Nu observam o diferenţă prea mare între situaţia mea anterioară şi cea prezentă, iar viaţa mea continua să meargă mai departe fără moneda necheltuită. Am fost adesea ispitit – pe când comoara mea începea să crească – s-o cheltuiesc pe diverse mărfuri rafinate pe care negustorii le vânturau pe sub ochii noştri, mărfuri aduse pe corăbii sau pe cămile din ţinuturile îndepărtate ale Feniciei. Dar mă opream întotdeauna la timp.

Un an mai târziu, Algamish îşi făcu din nou apariţia în viaţa mea, spunându-mi:

— Fiule, ţi-ai păstrat numai pentru tine o zecime din tot ce-ai câştigat anul trecut?

— Da, învăţătorule, am răspuns eu mândru.

— Asta este foarte bine – spuse el radiind de bucurie. Şi ce-ai făcut cu această mică avere?

— L-am dat-o lui Azmur, cărămidarul, care mi-a spus că străbate adesea mările şi oceanele, iar când va ajunge în portul Feniciei, Tyre, îmi va cumpăra cele mai frumoase bijuterii din ţinutul fenicienilor. Când se va întoarce, noi le vom vinde la un preţ mai mare şi vom împărţi câştigul.

— Toţi proştii trebuie să înveţe, mormăi el în barbă. De ce crezi că un cărămidar cunoaşte taina bijuteriilor? Când este vorba despre tainele stelelor de pe cer. Îi cer sfatul pitarului? Nu, pe cinstea mea, te duci la astrolog, dacă ai ceva minte în cap. Ţi-ai pierdut toată agoniseala, tinere, ţi-ai scos copacul averii din rădăcină. Dar nu-i nimic. Plantează altul! încearcă din nou! Iar data viitoare, dacă vrei să descoperi taina bijuteriilor, du-te la un negustor de bijuterii! Dacă vrei să cunoşti cât mai multe lucruri despre oi, du-te la un păstor! Nu te costă nimic să ceri sfaturi, dar ai grijă să le urmezi numai pe cele demne de urmat! Cel care cere sfaturi referitoare la agoniseala-i unui om care nu are nicio experienţă în astfel de probleme, va plăti cu propria-i avuţie naivitatea şi prostia.

Spunând acestea, se îndepărtă.

Şi totul s-a petrecut aşa cum a spus el. Căci fenicienii sunt nişte mişei. Ei i-au vândut lui Azmur bijuterii din sticlă, ce imitau bine pietrele preţioase, dar erau fără vreo valoare. Dar – aşa cum m-a sfătuit Algamish – am continuat să pun deoparte o zecime din ce câştigam, pentru că de-acum acest lucru devenise o obişnuinţă şi nu mai era atât de greu cum fusese la început.

Apoi, după alte douăsprezece luni, Algamish veni în camera scribilor şi mă întrebă:

— Ce progrese ai mai făcut de când nu ne-am văzut?

— Am pus mereu deoparte, aşa cum mi-ai spus – am răspuns eu –, iar agoniseala mea i-am încredinţat-o lui Agger, cel care meşteşugeşte scuturi, ca să cumpere bronz, iar el îmi plăteşte la fiecare patru luni o dobândă.

— Foarte bine. Şi ce faci cu dobânda?

— Dau un ospăţ mare cu merinde rafinate, cu miere, vin şi prăjituri cu mirodenii. Mi-am cumpărat şi o tunică stacojie. Iar într-o zi, o să-mi cumpăr şi un măgăruş care mă va purta în drumurile mele.

— Stomacu-ţi mistuie roadele agoniselii – spuse Algamish râzând. Cum te mai aştepţi atunci să mai lucreze pentru tine? Şi cum crezi că aceste roade ar mai putea da naştere altora, care să robotească şi ele pentru tine? Mai întâi, trebuie să-ţi organizezi o armată de sclavi de aur şi apoi te poţi bucura fără regrete de ospeţe-ndestulate.

Şi dispăru din nou, aşa cum proceda mereu. Nu l-am mai văzut timp de doi ani, când îşi făcu din nou apariţia în viaţa mea – la fel de neaşteptat ca- ntotdeauna.

Chipul îi era brăzdat de urmele adânci ale timpului, iar ochii săi trădau o oboseală fără margini, căci era acum un om foarte bătrân.

— Arkad – îmi spuse el – ai reuşit să strângi averea pe care o visai?

— Nu este nici pe departe cea pe care o visez – am răspuns eu –, dar am reuşit să strâng ceva, iar truda mea începe să dea roade.

— Şi mai urmezi sfaturile cărămidarilor?

— Sfaturile lor sunt foarte bune când este vorba de cărămizi, am răspuns eu.

— Arkad – spuse el – ţi-ai învăţat bine lecţiile. Mai întâi, ai învăţat să te mulţumeşti cu mai puţin decât câştigi. Apoi, ai învăţat să ceri sfaturi numai de la oameni învăţaţi, oameni cu multă experienţă. Şi, în cele din urmă, ai învăţat să pui aurul la treabă, să-l faci să lucreze pentru tine. Ai învăţat cum să faci rost de bani, cum să-i păstrezi şi cum să-i foloseşti. De aceea, te consider omul cel mai potrivit pentru o misiune ce presupune mai multă responsabilitate. Eu am început să îmbătrânesc. Fiii mei nu se gândesc la altceva

decât cum să-mi cheltuiască averea, nicidecum s-o înmulţească. Interesele mele sunt mari, dar mi-e teamă că nu mă mai pot ocupa de ele. Dacă vrei să mergi la Nippur şi să ai grijă de pământurile pe care le stăpânesc acolo, te voi face partenerul meu şi îmi voi împărţi averea cu tine.

Aşa am ajuns la Nippur şi am preluat controlul asupra posesiunilor sale de acolo, posesiuni care erau destul de întinse. Şi pentru ca eram mânat de o ambiţie extraordinară, dar şi pentru că stăpâneam cele trei legi (notă Allain: câştigarea aurului, protejarea acestuia de la pierdere şi risipă, şi înmulţirea lui) care îţi asigură strângerea şi păstrarea unei averi uriaşe, am reuşit să sporesc valoarea proprietăţilor sale. Şi aşa, averea mea începu să crească, iar când spiritul lui Algamish îşi luă zborul spre tărâmul întunericului, mi-a revenit şi mie o parte din bogăţia sa, aşa cum stabilise prin lege.

Aşa grăi Arkad, iar, după ce îşi încheie povestirea, unul dintre prietenii săi spuse:

— Te poţi considera un om norocos pentru că Algamish s-a hotărât saşi împartă averea cu tine.

— Am fost norocos doar pentru că m-am lăsat dominat de dorinţa de a prospera – şi asta cu mult timp înainte de a-l cunoaşte. Oare n-am dovedit timp de patru am o voinţă de fier atunci când am luptat din răsputeri să pun deoparte o zecime din tot ce câştigam? Oare puteţi spune că un pescar este norocos pentru că reuşeşte să prindă peşte, când el studiază de ani de zile obiceiurile peştilor şi ştie când să arunce năvodul? Oportunitatea este o zeiţă mândră, ce nu-şi iroseşte timpul cu cei care nu sunt pregătiţi s-o întâmpine.

— Trebuie să recunoaştem că ai dat dovadă de o voinţă extraordinară de a merge mai departe în anul acela în care ţi-ai pierdut toată agoniseala. Acesta este un aspect prin care te deosebeşti de noi toţi, spuse un alt prieten.

— O voinţă extraordinară! răspunse Arkad. Ce prostie! Credeţi că voinţa este cea care îi conferă omului puterea de a ridica o greutate pe care o cămilă nu o poate căra sau de a transporta o încărcătură pe care nici boii nu o pot urni din loc? Voinţa reprezintă scopul ferm pe care ţi l-ai stabilit în viaţă şi pe care vrei să-l vezi îndeplinit. Dacă îmi stabilesc un ţel, fie el şi neînsemnat, fac tot ce-mi stă în putinţă să-l realizez. Cum aş mai avea altfel încredere în mine că pot sa realizez lucruri cu adevărat importante? Dacă îmi spun: „Trebuie, timp de o sută de zile, pe când traversez podul ce duce spre oraş, să arunc câte o pietricică în râu”, atunci asta fac. Dacă în cea de a şaptea zi traversez podul şi nu arunc pietricica în râu, nu-mi spun: „Voi arunca mâine două pietricele”, ci mă întorc din drum şi-mi duc promisiunea la bun sfârşit. Iar în cea de-a douăzecea zi. Nu-mi spun: „Arkad. Este inutil ce faci tu. La ce-ţi foloseşte să arunci în fiecare zi câte o pietricică în râu? De ce nu arunci un pumn plin şi termini povestea?” Nu, nu spun toate acestea şi nici nu le fac. Când îmi stabilesc un ţel, îl duc la bun sfârşit. De aceea, am grijă să nu-mi stabilesc ţeluri greu de împlinit, pentru că iubesc timpul liber.

Apoi, un alt prieten luă cuvântul şi spuse:

— Dacă tot ceea ce spui tu este adevărat şi simplu, după cum încerci să ne convingi, dacă toţi oamenii ar avea succes, atunci nu s-ar mai putea bucura cu toţii de o avere prea mare, căci nu le-ar ajunge tuturor.

— Averea creşte oriunde oamenii îşi descătuşează izvoarele de energie, răspunse Arkad. Dacă un om bogat îşi construieşte un palat nou, aurul pe care îl cheltuieşte este oare irosit în zadar? Nicidecum. Căci muncitorii se bucură de el, artistul se bucură de el, cum se bucură şi cărămidarul. Şi toţi cei care participă la construirea palatului se bucură de aurul cheltuit. Iar când palatul este terminat, oare valoarea lui nu acoperă toate cheltuielile? Iar

terenul pe care este construit nu valorează mai mult tocmai datorită prezenței palatului acolo? Şi acelaşi lucru nu este oare valabil şi pentru terenurile învecinate? Bogăția poate creşte într-un mod miraculos. Nimeni nu-i poate măsura limitele. Oare nu fenicienii sunt cei care au construit oraşe mărețe pe coaste pustii datorită averilor pe care le adunau făcând comerț pe mare?

— Atunci, ce ne sfătuieşti să facem ca să ne îmbogățim? întrebă un alt prieten. Anii trec, noi nu mai suntem tineri şi nu avem nimic pus deoparte.

— Vă sfătuiesc să urmați învățăturile lui Algamish şi să vă spuneți: „Trebuie să păstrez o parte din tot ce câştig.” Spuneți asta în fiecare dimineață când vă treziți! Spuneți-o la miezul zilei! Spuneți-o şi noaptea! Spuneți-o în fiecare clipă din viața voastră până când cuvintele vi se întipăresc în memorie ca nişte litere de foc. Lăsați-vă dominați de puterea cuvintelor! Sorbiți-le şi îmbătați-vă cugetul cu ele! Apoi. Începeți să puneți deoparte atât cât vi se pare înțelept, dar să nu fie mai puțin de o zecime din câştigul vostru! Renunțați la alte cheltuieli dacă este necesar! Dar puneți mereu deoparte suma stabilită! Veți descoperi în curând ce sentiment extraordinar vă creează o comoară de care numai voi aveți dreptul să beneficiați. Şi cu cât creşte mai mult, cu atât veți dori să puneți şi mai mult deoparte. Vă veți simți învăluiți de o bucurie extraordinară de a trăi. Veți dori să câştigați din ce în ce mai mult. Dar pentru asta trebuie să învățați să vă puneți averea la treabă – să lucreze în favoarea voastră. Transformați-o într-un sclav a cărui singură menire este să lucreze pentru voi! Apoi, copiii acestui sclav, dar şi copiii copiilor lui vor lucra şi ei pentru voi. Descoperiți izvorul de aur ce vă va asigura viitorul! Uitați-vă la bătrânii noştri şi gândiți-vă că nu peste mult timp veți ajunge ca ei! De aceea, trebuie să vă investiți comoara cu foarte multă grijă ca să n-o pierdeți. Câştigurile

mari pe care ni le oferă cămătarii nu sunt altceva decât nişte sirene înşelătoare ce ne ademenesc cu glasurile lor încântătoare în ţinuturile pierzaniei şi ale lacrimilor încărcate de regrete. Trebuie, de asemenea, să vă asiguraţi familia în cazul în care zeii vă cheamă în regatul lor. Pentru acest scop. Puteţi face întotdeauna provizii, punând deoparte – la intervale regulate – mici sume de bani. În acest fel, omul prevăzător se asigură că familia sa va dispune în final de o sumă mare, necesară în cazul dispariţiei lui. Cereţi mereu sfaturile unor oameni înţelepţi, al căror obiect de activitate sunt banii! Ei vă vor ajuta să nu cădeţi în aceeaşi capcană în care am căzut eu atunci când i-am încredinţat banii lui Azmur, cărămidarul. Un câştig mic. Dar sigur, este de preferat unui risc inutil. Bucuraţi-vă de viaţă cât puteţi de mult! Nu încercaţi să exageraţi punând deoparte mai mult decât vă puteţi permite! Dacă nu puteţi pune deoparte mai mult de o zecime din ce câştigaţi, atunci trebuie să vă mulţumiţi cu atât şi să vă bucuraţi de viaţă cât mai mult posibil. Trăiţi în funcţie de izvorul vostru de aur, fără să exageraţi cheltuind, dar nici să vă fie teamă să cheltuiţi! Viaţa este frumoasă şi bogată atunci când te bucuri de lucrurile valoroase pe care ţi le oferă.

Prietenii îi mulţumiră pentru sfaturile primite şi porniră spre casele lor. Unii dintre ei erau tăcuţi, pentru că nu înţeleseseră nimic din cuvintele pline de înţelepciune ale lui Arkad. Alţii erau batjocoritori la adresa prietenului lor, considerând că un om atât de bogat cum era Arkad ar fi trebuit să-şi împartă averea cu vechii săi prieteni, mai puţin norocoşi decât el. Dar câţiva dintre ei purtau în priviri o lumină nouă. Ei înţelegeau că motivul pentru care Algamish revenise de câteva ori în camera scribilor îl constituia dorinţa lui de a vedea cum reuşeşte un om să ajungă la lumină, după ce petrecuse timp îndelungat cufundat în beznă. Când a ajuns la lumină, a descoperit că zeii îi

rezervaseră un loc printre cei aleşi, un loc pe care nu-l putea ocupa dacă nu era bine pregătit.

Aceşti prieteni au luat hotărârea ca în următorii ani să-l viziteze cât mai des pe Arkad, care îi primea cu brațele deschise. Le oferea cu generozitate sfaturi şi învățaturi pline de înțelepciune, aşa cum procedează întotdeauna oamenii cu o vastă experiență de viață. Şi i-a ajutat în cele din urmă să-şi investească economiile cât mai bine cu putință, în aşa fel încât să obțină de pe urma lor o dobândă frumoasă şi sigură. Pe de altă parte, aceste investiții nu presupuneau factori de risc şi nici nu exista pericolul ca ele să nu ofere investitorilor dividendele aferente.

Momentul care a marcat o cotitură importantă în viața acestor oameni a fost cel în care au priceput adevărul cuvintelor lui Arkad, adevăr pe care Algamish i-l transmisese lui, iar el – la rândul lui – l-a împărtăşit prietenilor.

Trebuie să păstrați o parte din tot ceea ce câştigați

III
Cele şapte leacuri împotriva sărăciei

Gloria Babilonului dăinuie până în ziua de astăzi. Renumele său de cel mai bogat oraş al lumii, scăldat în comori nemaivăzute, a străbătut secole de-a rândul, ajungând până la noi.

Dar nu a fost mereu aşa. Bogățiile Babilonului sunt rezultatul înțelepciunii poporului său, care a înțeles că primul pas pe care trebuie să-l facă pentru a deveni un popor bogat este să învețe tainele îmbogățirii.

Când bunul rege, Sargon, s-a întors în Babilon după ce şi-a înfrânt duşmanii, pe elamiți (n.tr.: locuitorii vechiului Elam), el a descoperit că se confrunta cu o situație extrem de gravă. Cancelarul curții îi oferi regelui următoarele explicații:

— După mulți ani în care oraşul nostru a cunoscut o înflorire extraordinară datorită canalelor de irigație şi templelor mărețe închinate zeilor, acum – pentru că aceste lucrări sunt terminate – se pare că oamenii nu mai pot să se întrețină. Muncitorii nu mai au de lucru. Negustorii nu-şi mai vând mărfurile. Țăranii nu-şi mai pot vinde produsele. Iar oamenii nu mai au aur ca să-şi cumpere mâncare.

— Dar ce-au făcut cu aurul pe care l-am cheltuit pentru realizarea acestor îmbunătățiri masive ale oraşului? întrebă regele.

— Mă tem că a ajuns în mâinile celor câțiva bogătaşi care stăpânesc oraşul nostru, răspunse cancelarul. S-a scurs printre degetele oamenilor noştri cu rapiditatea cu care se scurge laptele de capră prin strecurătoare. Acum – pentru că izvorul de aur a secat – poporul nostru a descoperit că şi agoniseala lui s-a dus pe apa sâmbetei.

Regele deveni gânditor timp de câteva minute. Apoi, întrebă:

— Dar de ce au reuşit doar câțiva oameni să pună mâna pe tot aurul nostru?

— Pentru că au ştiut cum să procedeze, răspunse cancelarul. Nu poți condamna pe cineva pentru succesul pe care îl are doar pentru că a ştiut cum să-l obțină. Şi nici nu poți – prin puterea pe care o ai – să-i iei unui om averea ce-i aparține de drept şi s-o dai unui om nevolnic.

— Dar de ce, întrebă regele, nu învață toți oamenii cum să strângă aur ca să devină şi ei la fel de bogați şi prosperi?

— Este un lucru posibil, excelența voastră. Dar cine să-i învețe? Cu siguranță, nu preoții, pentru că ei nu ştiu nimic despre tainele îmbogățirii.

— Dar cine ştie cel mai bine cum te poți îmbogăți, cancelare? întrebă regele.

— Răspunsul îl găsim chiar în întrebare, maiestate. Cine a strâns cea mai mare avere din Babilon?

— Bine spus, înțeleptule. Arkad – el este cel mai bogat om din Babilon. Să se înfățişeze mâine înaintea mea!

A doua zi, aşa cum poruncise regele, Arkad îşi făcu apariția la curte cu o înfățişare demnă, dar veselă, în ciuda vârstei lui înaintate.

— Arkad, îi spuse regele, este adevărat că tu eşti cel mai bogat om din Babilon?

— Aşa se spune, maiestate, şi nimeni nu pare să infirme acest zvon.

— Şi cum ai devenit atât de bogat?

— Am ştiut cum să profit de toate oportunitățile ce mi s-au ivit în cale, oportunități de care ar fi trebuit să profite toți cetățenii din oraşul nostru.

— Dar cu ce ai început?

— Cu dorința mea nemărginită de a mă îmbogăți. Cu nimic altceva.

— Arkad, continuă regele, oraşul nostru se află într-o situație complet nefericită datorită faptului că doar câțiva oameni cunosc tainele îmbogățirii şi se folosesc de ele pentru a monopoliza întreaga noastră avere, în timp ce poporul nostru nu are nici cea mai vagă idee cum să-şi păstreze agoniseala de-o viață. Dorința mea este ca Babilonul să devină cel mai bogat oraş din lume. De aceea, trebuie să fie un oraş cu oameni bogați. Şi pentru asta, trebuie să-i învățăm pe oameni cum se pot îmbogăți. Spune-mi, Arkad, care sunt tainele îmbogățirii? Ni le poți dezvălui?

— Este un proces cât se poate de practic, maiestate. Ce ştie un singur om pot învăța şi alții.

— Arkad, rosteşti exact cuvintele pe care doream să le aud, spuse regele radiind de bucurie. Ni te alături în această cauză nobilă? Vrei să-ți împărtăşeşti cunoştințele unui grup de profesori, care – la rândul lor – le vor împărtăşi altora până când vor ajunge la urechile fiecărui supus din regatul meu?

Arkad făcu o plecăciune şi spuse:

— Eu nu sunt decât un servitor umil care se pleacă în fața ordinelor maiestății voastre. Ofer cu bucurie toate cunoştințele pe care le dețin pentru iluminarea confraților mei şi cinstirea regelui meu. Nu trebuie decât să-i spuneți cancelarului să-mi aranjeze o clasă cu o sută de oameni, iar eu îi voi învăța cele şapte leacuri împotriva sărăciei, leacuri care mi-au umplut punga – o pungă ce era cândva mereu goală.

Două săptămâni mai târziu, urmând ordinele regelui, cei o sută de oameni aleşi s-au adunat în sala cea mare a Templului învățăturii şi s-au aşezat – fiecare în parte – pe nişte cercuri colorate, formând un semicerc. Arkad se aşeză şi el pe un taburet, sorbind cu nesaț parfumul plăcut şi ciudat al unei lămpi sacre, ce se afla lângă el.

— Lată-l pe cel mai bogat om din Babilon! îi şopti un elev vecinului său în timp ce Arkad se ridică în picioare. Nu e decât un om – ca noi toți, de altfel.

— Pentru că nu sunt decât un slujitor credincios al marelui nostru rege, începu Arkad, mă aflu aici din dorința de a-l servi. Pentru că am fost şi eu cândva un tânăr sărac, ce-şi dorea să aibă cât mai mult aur cu putință şi pentru că am învățat cum să-l obțin, el m-a rugat să vă împărtăşesc şi vouă cunoştințele mele. Mi-am clădit averea în cel mai umil mod posibil. Primul depozit al averii mele a fost o pungă ponosită. Cât îi uram goliciunea inutilă! O doream doldora

de monede de aur, care să-mi zornăie vesele la cingătoare. Acesta a fost motivul pentru care am început să caut leacuri împotriva sărăciei. Şi am descoperit şapte leacuri. Vouă, celor prezenţi aici, vă voi explica aceste şapte leacuri împotriva sărăciei leacuri pe care le recomand tuturor celor care doresc să devină stăpânii aurului. În fiecare zi, timp de şapte zile, vă voi dezvălui câte unul dintre aceste şapte leacuri. Nu trebuie decât să ascultaţi cu atenţie tot ce vă voi spune. Apoi, vom discuta totul împreună, dar puteţi s-o faceţi şi între voi. Învăţaţi-vă lecţiile cu sârguinţă, căci ele vă vor sădi în pungă sămânţa averii! Mai întâi, trebuie să vă clădiţi propria voastră avere. Atunci şi numai atunci veţi fi consideraţi nişte oameni destoinici şi veţi putea împărtăşi aceste învăţături confraţilor voştri. Voi alege modalităţi cât mai simple cu putinţă pentru a vă învăţa cum să vă umpleţi pungile cu aur. Aceasta este prima treaptă ce duce spre templul bogăţiei, dar nimeni nu poate să urce dacă nu-şi pune piciorul, cu fermitate, pe această primă treaptă. Şi acum să vorbim despre primul leac!

Primul leac *începeţi s**ă** v**ă** umpleţi punga cu aur!*

Arkad se adresă apoi unui bărbat care stătea gânditor în al doilea rând.

— Prietene, care ţi-e meseria?

— Eu sunt scrib, răspunse bărbatul, şi scriu pe tăbliţe de argilă.

— Ca scrib mi-am câştigat primele monede de aramă. Aşa că şi tu ai şansa de a-ţi clădi o avere colosală.

I se adresă apoi unui bărbat rumen la faţă.

— Te rog să ne spui cum îţi câştigi pâinea.

— Eu sunt măcelar, răspunse bărbatul. Cumpăr caprele pe care le cresc ţăranii, le tai şi vând carnea gospodinelor, iar pieile ajung la cei care ne confecţionează sandalele.

— Pentru că şi tu munceşti şi ai un câştig de pe urma muncii tale, ai toate şansele să obţii succesul pe care l-am obţinut eu.

Şi aşa, Arkad află cum îşi câştiga existenţa fiecare elev al său. După ce îşi epuiza întrebările legate de acest subiect, spuse:

— Vedeţi, aşadar, elevii mei, că există multe meserii care vă permit să câştigaţi bani. Fiecare dintre aceste meşteşuguri este un izvor de aur, din care trebuie să vă rezervaţi o anumită sumă numai pentru voi. Aşadar, o parte mai mică sau mai mare din acest izvor – în funcţie de posibilităţile voastre – vă ajunge în pungă. Nu-i aşa?

Elevii săi dădură din cap în semn că da.

— Atunci, continuă Arkad, dacă fiecare dintre voi vrea să-şi clădească o avere solidă, nu este oare înţelept să pornească de la această sumă pe care stabileşte s-o pună deoparte?

Ei îl încuviinţară din nou.

Apoi, Arkad se întoarse spre un bărbat cu o înfăţişare umilă, care spusese că îşi câştiga existenţa vânzând ouă.

— Dacă în fiecare dimineaţă pui într-un coş 10 ouă şi iei din el în fiecare seară câte 9 ouă, ce se întâmplă în final?

— Coşul va deveni cu timpul neîncăpător.

— De ce?

— Pentru că, în fiecare zi, pun cu un ou mai mult decât iau. Arkad se întoarse spre clasă şi întrebă zâmbind:

— Există cineva de aici care are într-adevăr punga goală? Elevii săi se amuzară copios de gluma lui Arkad şi începură să-şi vânture pungile prin clasă.

— Bine, continuă el, acum am să vă spun care este primul leac împotriva sărăciei. Trebuie să faceţi exact ceea ce i-am sugerat vânzătorului de ouă.

Din fiecare zece monede pe care le puneţi în pungă, nu trebuie să scoateţi mai mult de nouă. Punga voastră va

începe astfel să se îngraşe, iar greutatea ei vă va provoca o plăcere deosebită şi sufletul vi se va umple de satisfacție. Nu luați în derâdere ce vă spun doar pentru că vi se pare extraordinar de simplu! Adevărul este întotdeauna simplu. V-am promis că vă voi spune cum mi-am clădit averea. Aşa am început şi eu – cu o pungă goală, pe care o blestemam pentru că nu-mi împlinea dorințele. Dar am început apoi să scot din ea doar nouă monede din cele zece pe care le depuneam acolo, iar punga mea a început astfel să se îngraşe. Şi aşa se va întâmpla şi cu pungile voastre. Am să vă dezvălui acum un adevăr ciudat, pe care nu vi-l pot însă explica. Când am început să pun mai multe monede deoparte, trebuie să mărturisesc că nu le-am simțit lipsa. Am reuşit să mă descurc ca şi până atunci, fără să fiu deloc strâmtorat. Şi apoi, monedele parcă găseau singure drumul spre punga mea. Cu siguranță că zeii au dat o lege prin care aurul îşi găseşte mult mai uşor drumul spre cel care îşi păstrează cu fidelitate o anumită parte din câştig. Şi reciproca este valabilă – aurul îl evită pe cel a cărui pungă este mereu goală. De ce v-ați bucura mai mult? De micile plăceri ale vieții, cum ar fi o bijuterie, un veşmânt rafinat, podoabe scumpe, bucate alese – lucruri care se duc adesea pe apa sâmbetei? Sau v-ați bucura de lucrurile cu adevărat practice, cum sunt aurul, pământurile, cirezile, marfa pentru negoț sau investițiile care vă aduc un venit permanent? Monedele pe care le luați din pungă vă oferă lucrurile din prima categorie. Monedele pe care le lăsați în pungă vă oferă lucrurile din cea de-a doua. Acesta este, dragii mei elevi, primul leac pe care l-am descoperit împotriva sărăciei: „Din cele zece monede pe care le pun deoparte, cheltuiesc doar nouă”. Discutați pe larg despre acest subiect, iar dacă cineva consideră că nu este adevărat, vom dezbate obiecțiile mâine, la următoarea noastră întâlnire.

Al doilea leac *Controlați-vă cheltuielile!*

— Unii dintre voi, dragii mei elevi, m-ați întrebat următorul lucru: „Cum poți păstra o zecime din tot ce câştigi, când câştigul în sine nu-ți ajunge nici măcar pentru cheltuielile vitale?”

Aşa îşi începu Arkad pledoaria în cea de a doua zi de curs.

— Câți dintre voi aveau ieri punga goală?

— Toți, răspunseră elevii într-un glas.

— Cu toate acestea, nu toți câştigați la fel. Unii câştigă mai mult decât alții. Unii au familii mai numeroase pe care trebuie să le întrețină. Cu toate acestea, pungile voastre erau la fel de goale. Şi acum am să vă spun un adevăr CU totul neobişnuit: lucrurile pe care noi le numim.. Cheltuieli vitale” ajung întotdeauna să ne egaleze câştigul – dacă nu luăm măsurile necesare. Nu trebuie să confundați cheltuielile vitale cu dorințele voastre. Nutrim cu toții dorințe pe care agoniseala noastră nu le poate satisface, astfel încât aceasta se duce adesea pe apa sâmbetei. De aceea, trebuie să vă stăviliți multe dorințe complet inutile. Toți oamenii sunt copleşiți de dorințe pe care nu le pot împlini. Doar pentru că sunt un om bogat, credeți că îmi satisfac fiecare dorință care îmi trece prin minte? Este o idee complet falsă. Timpul meu are şi el nişte limite, ca şi puterea sau distanța pe care o pot străbate peste mări şi țări. De asemenea, există anumite restricții şi în ceea ce priveşte bucatele pe care le mănânc. Până şi savoarea vieții are şi ea limitele ei. Aşa cum buruienile cresc pe orice teren lăsat în paragină, tot aşa dorințele prind rădăcini în sufletul oamenilor ori de câte ori există speranța ca ele să fie împlinite. Dorințele noastre sunt nelimitate, dar cele pe care trebuie într-adevăr să le realizăm sunt foarte puține. Analizați-vă cu atenție modul de viață! Căci acolo veți găsi anumite cheltuieli ce pot fi reduse sau eliminate definitiv.

Învățați să apreciați fiecare monedă pe care o cheltuiți! De aceea, alegeți cu grijă lucrurile pe care doriți să le cumpărați! Triați-le pe cele care sunt realmente necesare şi mai adăugați-le pe listă pe cele pe care le puteți achiziționa cu ajutorul celor nouă monede puse la bătaie! Tăiați-le pe restul şi considerați-le doar nişte dorințe inutile, cărora nu merită să le mai acordați atenție! Realizați-vă apoi cheltuielile necesare! Nu trebuie să vă atingeți însă de monedele care vă îngraşă punga. Aceasta trebuie să fie cea mai mare dorință a voastră – de a vă limita cheltuielile la posibilitățile pe care le aveți, fără să puneți la bătaie micuța comoară din pungă. Căci ea vă va umple – puțin câte puțin – punga ce acum vă este goală.

La aceste cuvinte, unul dintre elevi, ce purta un veşmânt cu nuanțe de roşu şi auriu, se ridică în picioare şi spuse:

— Eu sunt un om liber. Cred că este dreptul meu să mă bucur de plăcerile pe care mi le oferă viața. De aceea, nu sunt deloc de acord cu ideea sclavagistă de a-mi conduce viața în funcție de o sumă fixă de bani. Cred că această sumă fixă n-ar face decât să mă priveze de nenumărate plăceri ale vieții şi să mă transforme într-un catâr copleşit de povara pe care trebuie s-o care în spate.

— Dar cine crezi, prietene, că ar trebui să-ți fixeze suma de bani pe care s-o cheltuieşti? îl întrebă Arkad.

— Eu singur, răspunse protestatarul.

— În acest caz, tu crezi că un catâr care îşi duce povara în spinare ar alege bijuterii, covoare sau pepite de aur? Nicidecum. Povara sa ar consta din fân, grâne şi apă – lucruri necesare călătoriei prin deşert. Menirea unei sume fixe pe care o puteți cheltui este aceea de a vă ajuta să vă ghiftuiți punga şi să vă împliniți dorințele vitale, dar şi pe cele mai puțin importante – atât cât se poate. Aşa cum o rază de lumină vă arată drumul pe care trebuie să-l urmați într-o peşteră întunecoasă, tot aşa această sumă fixă de

bani vă arată care sunt cheltuielile vitale şi care sunt cele inutile, ajutându-vă să le controlați şi să le eliminați din viața voastră pe cele din cea de a doua categorie. Acesta este cel de-al doilea leac împotriva sărăciei. Stabiliți-vă o sumă fixă de bani cu ajutorul căreia să vă realizați cheltuielile vitale, să vă împliniți anumite dorințe sufleteşti şi să vă bucurați de unele plăceri ale vieții – toate acestea însă fără să cheltuiți ceva din comoara pusă deoparte!

Al treilea leac *înmulțiți-vă aurul pus deoparte!*

— Priviți cum punga voastră se îngraşă! V-ați obişnuit deja să puneți deoparte o zecime din ce câştigați. V-ați obişnuit să vă controlați cheltuielile ca să vă protejați comoara. Mai departe, trebuie să descoperiți modalități prin care să vă puneți comoara la treabă pentru a deveni din ce în ce mai mare. Aurul care stă degeaba într-o pungă oferă doar o plăcere de moment, căci el nu produce nimic. Aurul pe care îl păstrăm din câştigul nostru este doar primul pas din procesul de clădire a unei averi colosale. Profitul pe care îl vom obține de pe urma lui este cel care ne va consolida averea.

Aşa îşi începu Arkad lecția în cea de a treia zi de curs.

— Cum putem, aşadar, să punem aurul să muncească pentru noi? Prima mea investiție s-a dovedit una complet nefericită, căci am pierdut tot ce aveam. Vă voi relata mai târziu întreaga poveste. Prima mea investiție profitabilă a fost un împrumut pe care i l-am acordat lui Aggar, omul care confecționa scuturi. El cumpăra o dată pe an foarte mult bronz, material vital pentru îndeletnicirea sa, ce îi era adus de peste mări şi țări. Pentru că nu avea destul capital ca să-i plătească pe negustori, împrumuta anumite sume de bani de la cei care se puteau dispensa de ele. Era un om cinstit, căci – după ce-şi vindea scuturile – returna împrumutul la timp, la care se adăuga şi o dobândă generoasă. De fiecare dată când îl împrumutam, îi

împrumutam şi dobânda pe care mi-o plătise. Astfel, creştea nu numai capitalul meu, dar şi câştigul pe care îl obţineam de pe urma acestui capital. Eram copleşit de un sentiment extraordinar de fericire ori de câte ori sumele împrumutate se întorceau în punga mea. Trebuie să ştiţi, dragii mei elevi, că averea unui om nu o constituie monedele pe care le poartă cu el în pungă, ci venitul pe care îl clădeşte, izvorul de aur care se întoarce în permanenţă în punga lui şi o menţine doldora de gologani. Aceasta este dorinţa tuturor oamenilor din lume şi aceasta este şi dorinţa voastră – sa stăpâniţi un izvor de aur care nu seacă niciodată, indiferent dacă lucraţi sau călătoriţi. Eu am găsit acest izvor. Şi este atât de mare încât mi se spune că sunt cel mai bogat om din lume. Împrumuturile pe care i le-am acordat lui Aggar au fost primii paşi pe care i-am învăţat în domeniul investiţiilor profitabile. Apoi, pentru că această experienţă mi-a dăruit foarte multă înţelepciune, mi- am extins împrumuturile şi investiţiile o dată cu creşterea capitalului meu. *Provenind doar din câteva surse la început, surse care mai târziu s-au înmulţit, mi-am clădit un izvor nesecat de aur, pe care însă îl administrez cu foarte multă înţelepciune,* Iată, aşadar, cum, dintr-un câştig umil, mi-am creat o armată de sclavi de aur, care lucrează numai pentru mine şi care îmi sporesc şi mai mult profitul. Ei au muncit pentru mine, aşa cum au făcut-o şi copiii copiilor lor, până când efortul lor a dat roade, aducându-mi un venit imens. Când ştii cum să-l investeşti, aurul creste extraordinar de mult, aşa cum vom vedea şi din exemplul următor: când s-a născut primul băiat al unui ţăran, acesta a dat zece monede de argint unui cămătar, rugându-l să le păstreze până când fiul lui avea sa împlinească douăzeci de ani. Cămătarul i-a îndeplinit rugămintea, stabilind împreună cu ţăranul nostru ca dobânda să fie o pătrime din valoarea celor zece monede de argint, dobândă ce urma să fie depusă peste primul depozit

o dată la patru ani. Când băiatul împlini douăzeci de ani, țăranul se duse din nou la cămătar pentru a-l întreba de soarta banilor săi. Cămătarul îi spuse că – deoarece sumei inițiale i se adăugase şi dobânda cumulată – cele zece monede de argint se transformaseră în treizeci. Țăranul era extrem de încântat şi – pentru că fiul său nu avea nevoie de bani – îi lăsă în continuare în grija cămătarului. Când fiul împlini cincizeci de ani (tatăl păşise deja în lumea spiritelor), cămătarul îi plăti fiului o sută şaizeci şi şapte de monede de argint. Căci, în decurs de cincizeci de ani, valoarea investiției crescuse de aproape şaptesprezece ori. Acesta este cel de al treilea leac împotriva sărăciei: trebuie să puneți la treabă fiecare monedă în aşa fel încât aceasta să se înmulțească precum turmele de pe câmpii, pentru ca voi să vă puteți bucura de izvorul nesecat de aur.

Al patrulea leac *Aveți grijă să nu vă pierdeți comorile!*

— Zeița nenorocirilor iubeşte tot ce este strălucitor sub soare. De aceea, aurul trebuie păzit cu străşnicie ca să nu-l pierdeți. Noi trebuie în primul rând să învățăm cum să ne păzim sumele mici de bani pe care le câştigăm înainte ca zeii să ne încredințeze sume mult mai mari.

Acestea au fost cuvintele pe care le rosti Arkad la începutul celei de a patra lecții despre tainele îmbogățirii.

— Fiecare om care deține o anumită cantitate de aur este tentat să profite de orice ocazie pe care o consideră avantajoasă pentru sporirea averii sale şi investeşte în toate proiectele aşa-zis profitabile. Adesea, cei care ne atrag în astfel de proiecte sunt prietenii şi rudele noastre. Principiul de bază al investițiilor îl constituie însă asigurarea micii noastre averi cu care pornim la drum. Este oare un lucru înțelept să te laşi atras de un câştig mare când există pericolul să pierzi această avere – indiferent cât de mică este ea? Eu spun că nu. Pedeapsa pe care o veți suferi va fi pierderea ei. Studiați terenul cu foarte multă grijă înainte de

a vă despărți de această mică avere! Nu vă lăsați amăgiți de dorințele voastre romantice de a câştiga o avere imensă într-un timp foarte scurt! înainte de a vă încredința banii unei anumite persoane, asigurați-vă mai întâi că este o persoană demnă de încredere, care poate să vi-i returneze la data stabilită, convingându-vă astfel că nu faceți din comoara voastră, adunată cu atâta trudă, un cadou pentru persoana respectivă. Înainte de a vă arunca banii într-o investiție, analizați cu atenție pericolele care s-ar putea s-o însoțească! Prima investiție pe care am făcut-o la începutul carierei mele s-a dovedit o tragedie. Mi-am încredințat tot câştigul unui an întreg în mâinile lui Azmur, cărămidarul, ce călătorea peste mări şi țări şi care mi-a promis că îmi va aduce bijuterii rare din ținutul fenicienilor. La întoarcerea lui, aveam să le vindem şi să împărțim profitul. Dar fenicienii sunt nişte maeştri în arta înşelătoriei, astfel că i-au vândut numai bijuterii false, fabricate din sticlă. Comoara mea era astfel definitiv pierdută. Experiența pe care o am astăzi îmi demonstrează cât am fost de prost atunci când mi-am încredințat comoara unui cărămidar ce nu avea nici cele mai vagi cunoştințe în domeniul pietrelor prețioase. De aceea, vă ofer acum sfaturi din proprie experiență: nu fiți prea încrezători în înțelepciunea voastră atunci când doriți să faceți investiții, căci s-ar putea să va pierdeți întreaga agoniseală! Este mult mai bine să le cereți sfatul celor care lucrează de mult timp cu bani şi ştiu cum să obțină profit de pe urma lor. Nu vă costă nimic să cereți aceste sfaturi, însă valoarea lor se va dovedi inestimabilă, căci vă vor scuti de o suferință inutilă, provocată de pierderea agoniselii voastre. Acesta este cel de-al patrulea leac împotriva sărăciei, un leac de o importanță covârşitoare, ce împiedică golirea pungii voastre o dată ce a devenit doldora de gologani de aur. Păziți-vă cu grijă comoara, făcând numai investițiile care nu

o pun sub nicio formă în pericol, dar de pe urma cărora puteți obține un câştig frumos!

Cereți sfaturi numai oamenilor cu experiență în domeniul banilor, ce vă vor apăra comoara de investiții periculoase!

Al cincilea leac

Transformați-vă căminul într-o investiție profitabilă!

— Dacă un om consideră că poate să trăiască şi să se bucure de viață cu doar nouă monede din câştigul său, şi dacă poate să realizeze cu una dintre aceste monede o investiție profitabilă, fără să-şi pună în pericol bunăstarea, cu atât mai repede îşi va clădi comoara.

Aşa le vorbi Arkad elevilor săi în cea de a cincea zi de curs.

— Prea mulți oameni din Babilon îşi cresc familiile în locuințe necorespunzătoare. Ei plătesc proprietarilor exigenți chirii extrem de mari pentru nişte cămăruțe insalubre, în care soțiile nu au loc să crească nici măcar o floare ce le-ar mai înveseli sufletul, iar copiii nu au loc de joacă decât pe străduțele murdare. Nicio familie nu se poate bucura de viață dacă nu are o grădină unde copiii se pot juca în voie, iar soțiile pot creste nu numai flori, dar şi ierburi hrănitoare pentru oameni. Cea mai mare plăcere a vieții unui om este să mănânce smochine din smochinii săi şi struguri din vița sa. Pentru căminul său şi pentru locul ce-i provoacă atâta bucurie, dar şi o mândrie fără margini, el îşi dăruieşte întreaga ființă. De aceea, vă recomand să deveniți stăpânii acoperişului ce vă adăposteşte pe voi şi familiile voastre. Şi oricine poate să aibă căsuța lui, nu este aşa? Oare regele nostru – în marea sa înțelepciune – nu a mărit zidurile Babilonului, astfel încât există acum foarte mult pământ nefolosit ce poate fi cumpărat la prețuri rezonabile? Şi trebuie să mai ştiți, dragii mei elevi, că dorințele celor care vor să-şi întemeieze o familie pot fi cu uşurință îndeplinite cu ajutorul cămătarilor. Aceştia sunt

dornici să vă împrumute sumele solicitate pentru a vă plăti cărămidarii şi constructorii dacă le dovediți că le puteți returna împrumutul. Apoi, după construirea casei. Îi puteți plăti cămătarului suma împrumutată cu aceeaşi regularitate cu care vă plăteați chiria, în câțiva ani. Împrumutul va fi achitat. Atunci, veți simți cu adevărat ce înseamnă să fiți stăpânul unei proprietăți valoroase, cu atât mai mult cu cât nu veți mai avea nicio datorie de plătit cu excepția taxelor impuse de rege. Apoi, soțiile voastre se vor putea duce adesea la râu pentru a vă spăla hainele şi vor putea aduce de fiecare dată câte un burduf plin de apă ca să ude florile şi plantele din grădină. De aceea. Omul care deține propria sa casă este un om binecuvântat de zei, căci astfel el îşi reduce considerabil cheltuielile de trai, având aşadar posibilitatea să-şi împlinească dorințele şi să se bucure cât mai mult de viață. Acesta este cel de-al cincilea leac împotriva sărăciei: Deveniți stăpânii propriilor voastre cămine!

Al **ş**aselea leac

*Asigura**ț**i-v**ă** un venit pentru viitor!*

— Viața unui om începe din copilărie şi se încheie la bătrânețe. Aceasta este cărarea vieții şi nimeni nu se poate abate de la ea decât în cazul în care zeii decid să te cheme în ținutul lor mai devreme decât ți-e scris. De aceea, este de datoria fiecărui om în parte să-şi asigure un venit corespunzător pentru zilele ce vor veni – când el nu se va mai bucura de avantajele tinereții – şi să asigure un venit decent pentru membrii familiei lui în cazul în care el nu va mai fi printre ei ca să-i întrețină şi să-i ajute. Această lecție vă va introduce, aşadar, în tainele obținerii unei pungi doldora de gologani pentru zilele în care povara anilor vă va apăsa necruțătoare pe umeri.

Aşa se adresă Arkad elevilor săi în cea de a şasea zi de curs.

— Cel care a obținut un surplus de avere, datorită faptului că a înțeles foarte bine legile de guvernare a banilor, trebuie să se gândească şi la viitor, nu numai la prezent. El trebuie să-şi planifice din timp anumite investiții sau alte surse de venit care îi vor asigura viitorul, dar de care va putea profita şi în momentele pe care le consideră propice. Există diverse modalități prin care un om îşi poate asigura viitorul. Poate, de exemplu, să descopere o ascunzătoare sigură unde să-şi îngroape comoara. Cu toate acestea, nu există certitudinea că nu va încăpea la un moment dat pe mâna hoților. De aceea, nu vă recomand să recurgeți la această soluție. O altă posibilitate ar fi să cumpărați case sau pământuri. Dacă sunt alese cu grijă în funcție de utilitatea şi valoarea lor în viitor, vânzarea lor vă va oferi un câştig considerabil. O altă soluție ar fi să încredințați unui cămătar o anumită sumă de bani, peste care să adăugați mereu alte şi alte sume de bani. Dobânda pe care cămătarul o va pune peste suma deja existentă va contribui şi ea la creşterea averii voastre. Ansan, un confecționer de sandale, mi-a spus nu cu mult timp în urmă că depune în fiecare săptămână, de opt ani de zile, câte două monede de argint în contul pe care i l-a deschis un cămătar, cont de care Ansan este foarte bucuros. Suma micilor sale depozite împreună cu dobânda lor (reprezentând o pătrime din valoarea lor, depusă o dată la patru ani) a ajuns să totalizeze acum o mie patruzeci de monede de argint. L-am încurajat să procedeze şi pe viitor tot aşa, demonstrându-i – cu ajutorul cunoştințelor pe care le dețin în domeniul cifrelor şi socotelilor – că peste doisprezece ani, dacă va continua să depună cele două monede de argint săptămânal, va ajunge în final să dețină patru mii de monede de argint, sumă care îi va asigura până la sfârşitul zilelor sale o viață îmbelşugată. Aşadar, dacă o sumă atât de mică depusă cu regularitate a dus la un câştig atât de mare,

atunci toată lumea trebuie să-şi asigure o comoară pentru bătrâneţe, dar şi pentru protecţia familiei, indiferent cât de prosperă este afacerea sau investiţia pe care o deţine în prezent persoana respectivă. Aş vrea să dezbat mai mult pe această temă. Eu nutresc convingerea că, într-o bună *zi,* înţelepţii lumii vor crea un plan prin care oamenii se vor putea asigura în caz de accidente sau nenorociri, asigurări ce vor consta din plăţi mici, dar constante, astfel încât familia celui care trece în lumea celor drepţi se va bucura în final de o sumă frumuşică, ce-i va permite să-şi ducă mai departe traiul ca şi până acum. Aceasta este soluţia pe care eu o recomand din tot sufletul, dar care – deocamdată – nu este posibilă în epoca noastră. Trebuie să fie la fel de sigură ca tronul regelui. Sunt convins că, într-o bună zi, acest plan va prinde viaţă şi va fi o binecuvântare pentru foarte mulţi oameni, deoarece – chiar de la primele plăţi – va lua naştere o sumă decentă pentru familia unui om care a trecut în nefiinţă. Dar pentru că trăim în epoca noastră, nu în cele ce vor veni, trebuie să profităm de mijloacele pe care le avem la dispoziţie pentru a ne atinge scopul. De aceea, vă recomand tuturor ca – prin intermediul unor metode înţelepte şi bine gândite – să vă asiguraţi o pungă groasă pentru anii ce vor veni. Căci o pungă goală pentru un om împovărat de ani sau pentru o familie care şi- a pierdut stâlpul de susţinere este o adevărată tragedie. Acesta este cel de-al şaselea leac împotriva sărăciei. Asiguraţi-vă din timp anii grei ai bătrâneţii şi protecţia familiei voastre!

Al **ş**aptelea leac *Perfec**ţ**iona**ţ**i-v**ă** talentul de a câ**ş**tiga!*

— Astăzi, dragii mei elevi, am să vă împărtăşesc unul dintre cele mai importante leacuri împotriva sărăciei. Dar n-am să vă vorbesc despre aur, ci despre voi înşivă, despre oamenii ce se ascund în spatele acestor veşminte multicolore şi-mi sorb cuvintele. Am să vă vorbesc despre

lucrurile ce sălăşluiesc în mintea şi în viața oamenilor, lucruri care ne asigură sau ne distrug succesul.

Aşa îşi începu Arkad pledoaria în cea de a şaptea zi de curs.

— Nu cu mult timp în urmă, a venit la mine un tânăr care m-a rugat să- i împrumut o anumită sumă de bani. Când l-am întrebat care era cauza problemelor sale, mi-a răspuns că agoniseala sa era insuficientă pentru toate cheltuielile pe care le avea de plătit. Acest lucru – i-am explicat eu – demonstra faptul că nu era un client credibil pentru un cămătar, pentru că nu avea cum să plătească împrumutul.

„- Tinere” – i-am spus eu – „trebuie să câştigi mai multe monede decât reuşeşti în prezent. Ce faci ca să-ți perfecționezi acest talent?

— Tot ce-mi stă în putință” – îmi răspunse el. „De şase ori în decurs de două luni mi-am abordat stăpânul, rugându-l să-mi mărească simbria, dar fără succes. Nimeni nu poate face mai mult de atât.”

Poate că modul lui simplist de a vedea lucrurile ne face să zâmbim, dar el este înzestrat cu o caracteristică vitală, fără de care nu ne putem mări câştigurile, în sufletul lui sălăşluieşte o dorință puternică de a câştiga din ce în ce mai mult, o dorință lăudabilă pe care ar trebui s-o nutrim cu toții. Dorințele voastre trebuie să fie puternice şi ferme. Dorințele nedefinite nu se realizează niciodată. Dorința unui om de a fi bogat nu reprezintă nimic. Dorința de a strânge cinci monede de aur este însă o dorință palpabilă ce poate fi împlinită. După ce strângi cele cinci monede de aur, cauți apoi modalități prin care să câştigi zece, apoi douăzeci, iar mai târziu chiar o mie de monede de aur. Învățând cum să-ți îndeplineşti o dorință modestă, dar palpabilă. Înveți apoi cum să le împlineşti pe cele mari, cu adevărat importante. Acesta este procesul prin care poți să aduni o avere considerabilă: mai întâi, strângi sume mici de bani, apoi din

ce în ce mai mari, o dată cu dobândirea cât mai multor cunoştinţe în acest domeniu. Dorinţele voastre trebuie să fie simple şi bine conturate. Ele nu vor fi niciodată duse la bun sfârşit dacă sunt prea multe sau sunt nedefinite sau depăşesc cunoştinţele financiare ale celui care încearcă să le dea viaţă. În momentul în care ajungeţi să stăpâniţi aceste cunoştinţe, veţi descoperi că stăpâniţi şi tainele îmbogăţirii. În zilele acelea, în care nu eram decât un scrib umil, ce scrijelea în fiecare zi tăbliţele de argilă pentru câteva monede de aramă, am văzut că toţi ceilalţi scribi care lucrau mai mult ca mine erau mai bine plătiţi. Atunci am luat hotărârea de a nu mă lăsa învins de niciunul dintre ei. Şi nu mi-a trebuit mult să descopăr motivul succesului lor. Pentru că manifestam acum mai mult interes pentru munca mea, mă concentram cu precădere asupra activităţii mele şi depuneam efort suplimentar în tot ceea ce făceam, am descoperit în curând că puţini oameni reuşeau să ţină pasul cu mine. Competenţa mea a fost imediat răsplătită, aşa că nu a mai fost nevoie să mă duc de şase ori la stăpânul meu ca să-mi recunoască valoarea. Cu cât deţinem mai multe cunoştinţe, cu atât câştigăm mai mult. Cel care încearcă sa se perfecţioneze în arta în care lucrează va fi răsplătit aşa cum se cuvine. Dacă este artizan, el trebuie să înveţe meserie de la cei mai talentaţi artizani ai vremii. Dacă lucrează în domeniul legilor sau al vracilor, el trebuie să se consulte cu cei care împărtăşesc aceeaşi vocaţie ca el. Dacă este negustor, trebuie să caute mereu mărfuri bune ce pot fi cumpărate la preţuri mici. Perfecţionaţi-vă talentele şi cunoştinţele pentru a fi mereu în pas cu noile schimbări, căci altfel există pericolul să rămâneţi întotdeauna în urmă! Multe lucruri conferă vieţii unui om nenumărate experienţe de o importanţă covârşitoare, lucruri pe care trebuie să le îndeplinească dacă doreşte să se bucure de respectul celor din jur:

Trebuie să-şi plătească datoriile la timp şi să nu se avânte în cheltuieli pe care nu le poate achita.

Trebuie să aibă grijă de membrii familiei sale dacă vrea să se bucure de dragostea şi respectul lor.

Trebuie să-şi facă testamentul din timp pentru ca – în cazul în care zeii îl cheamă în ţinutul lor – proprietăţile să fie împărţite în mod egal şi onorabil tuturor membrilor familiei sale.

Trebuie să fie milos cu cei răniţi sau loviţi de soartă şi să-i ajute în limita posibilităţilor sale. Pe cei dragi inimii lui trebuie să-i învăluie într-o mantie de generozitate.

Acesta este cel de-al şaptelea şi ultimul leac împotriva sărăciei: trebuie să vă cultivaţi talentul nativ şi sa studiaţi din greu ca să deveniţi mai înţelepţi şi mai competenţi în cariera pe care v-aţi ales-o în viaţă, în aşa fel încât să acţionaţi mereu cu multă responsabilitate. Trebuie să căpătaţi cât mai multă încredere în forţele voastre pentru a vă putea împlini dorinţele fervente. Acestea sunt cele şapte leacuri împotriva sărăciei, pe care vă sfătuiesc – din proprie experienţă, dar şi datorită succesului pe care l-am obţinut în viaţă – să le urmaţi cu încredere, dacă doriţi să deveniţi bogaţi. Babilonul, dragii mei elevi, este un izvor nesecat de aur, un izvor cum nici nu v-aţi imaginat vreodată că există. Puneţi, aşadar, în practică aceste adevăruri ca să vă puteţi bucura de o viaţă îmbelşugată, aşa cum o meritaţi din plin! împărtăşiţi aceste adevăruri tuturor supuşilor maiestăţii sale pentru ca fiecare dintre ei să se poată bucura de bogăţia nemaivăzută a oraşului nostru preaiubit!

IV
Cum puteţi intra în graţiile Zeiţei Norocului

„Dacă soarta decide să fie generoasă cu un om, norocul său poate fi nemărginit. Aruncați-l în Eufrat și puteți fi siguri că în drumul său spre țărm va găsi o nestemată.”

Proverb babilonian

Dorința de a avea noroc în viață este o dorință universală. Avea rădăcini adânci în sufletul locuitorilor vechiului Babilon de acum patru mii de ani, aşa cum are şi în sufletul oamenilor de astăzi. Sperăm cu toții să intrăm în grațiile capricioasei Zeițe a Norocului. Există oare vreo posibilitate prin care s-o putem întâlni şi ademeni în favoarea noastră?

Există oare vreo şansă să atragem norocul de partea noastră?

Asta doreau să ştie locuitorii vechiului Babilon şi s-au hotărât să găsească răspunsul pentru dilema lor. Erau nişte oameni înzestrați cu o inteligență ieşită din comun, motiv pentru care oraşul lor a devenit cel mai bogat şi cel mai puternic din vremea lor.

În perioada aceea de mult apusă, nu existau şcoli sau universități. Dar exista o citadelă a învățăturii foarte bine consolidată. Printre clădirile înalte ale Babilonului, se înălța o clădire ce rivaliza ca importanță cu Palatul Regelui, cu Grădinile Suspendate şi cu Templul Zeilor. Cărțile de istorie o menționează foarte puțin sau chiar deloc, în ciuda faptului că a exercitat o influență extraordinară asupra gândirii epocii respective.

Această citadelă era Templul învățăturii, unde profesorii voluntari împărtăşeau generațiilor prezente înțelepciunea generațiilor trecute, discutându-se în forumuri deschise subiecte de interes general. Protejați de zidurile acestei citadele, toți cei care participau la aceste forumuri erau egali. Cel mai umil dintre sclavi putea contesta – fără teama de a fi pedepsit – părerea unui prinț dintr-o familie regală.

Printre cei care frecventau Templul învăţăturii se număra şi Arkad, un om bogat şi înţelept, despre care se spunea că era cel mai bogat om din Babilon. El avea o sală specială, unde se întâlnea în fiecare seară cu oameni vârstnici, tineri sau între două vârste pentru a discuta şi dezbate subiecte interesante. Să presupunem acum că pătrundem în această sală ca să aflăm dacă ştiau cum să intre în graţiile Zeiţei Norocului!

Soarele îşi aşternea acum culcuşul, transformându-se într-o minge de foc roşiatică ce încerca să străpungă cu razele sale negura deşertului când Arkad se îndreptă spre locul ce-i era rezervat în sala Templului învăţăturii, îl aşteptau deja optzeci de oameni, odihnindu-se pe covoraşele lor ce ocupau întreaga suprafaţă a sălii de discuţii. Mulţi urmau încă să vină.

— Despre ce vom discuta în această seară? întrebă Arkad.
După un scurt moment de ezitare, un ţesător de haine se ridică în picioare – aşa cum era obiceiul – şi spuse:

— Aş vrea să discutăm despre un anumit subiect, dar nu am curajul să-l pomenesc pentru a nu părea ridicol în faţa ta, Arkad, şi a bunilor mei prieteni, prezenţi aici.

Îndemnat fiind să spună despre ce era vorba atât de Arkad, cât şi de auditoriul său, el continuă:

— Astăzi a fost o zi norocoasă pentru mine, deoarece am găsit o pungă în care se aflau câteva monede de aur. Cea mai mare dorinţă a mea este să am mereu zile norocoase ca cea de astăzi. Pentru că bănuiesc că toţi oamenii nutresc aceeaşi dorinţă ca mine, poate că ar fi bine să discutăm despre cum am putea atrage norocul de partea noastră.

— Este un subiect deosebit de interesant, spuse Arkad, un subiect ce merită discutat pe larg. Pentru unii oameni, norocul nu aşteaptă decât un prilej propice pentru a-şi face apariţia în viaţa lor, fără un motiv sau scop în sine. Alţii cred că cea care pogoară norocul asupra noastră este zeiţa

Ashtar, ce este mereu nerăbdătoare să-i răsplătească cu multă generozitate pe cei dragi inimii ei. Spuneți-mi, prieteni, credeți că ar trebui să descoperim anumite modalități prin care să ademenim norocul asupra fiecăruia dintre noi?

— Da! Da! Şi – dacă se poate – să fie cât mai mult noroc! răspunseră într-un glas ascultătorii nerăbdători.

— Înainte de a ne începe discuția, continuă Arkad, să le oferim cuvântul celor care au trăit experiențe similare cu cea a țesătorului de haine, când ați găsit sau ați primit comori neprețuite sau nestemate de o valoare incontestabilă, fără ca acest lucru să presupună un efort deosebit din partea voastră.

În sală se aşternu tăcerea, fiecare aşteptând ca cineva să se ridice în picioare şi să ia cuvântul, dar nimeni nu făcu acest lucru.

— Cum, nimeni? întrebă Arkad. Ce zgârcit este norocul acesta! Cine ne oferă o altă sugestie referitoare la locul în care ar trebui să ne continuăm cercetările?

— Eu, spuse un tânăr bine îmbrăcat, ridicându-se în picioare. Când vorbim despre noroc, nu este firesc să ne gândim la jocurile de noroc? Nu acesta este locul în care oamenii încearcă să intre în grațiile zeiței norocului în speranța că îi va ajuta să câştige?

Pe când îşi reluă locul, cineva îi strigă:

— Nu te opri! Continuă-ți povestea! Spune-ne dacă zeița te-a ajutat să câştigi la jocurile de noroc! Te-a ajutat să arunci zarurile potrivite în aşa fel încât să-ți umpli punga, spre disperarea celorlalți jucători, sau te-a făcut să arunci zarurile nefaste, care te-au uşurat de monedele câştigate cu atâta trudă?

Tânărul se alătură râsului general şi răspunse:

— Trebuie să recunosc faptul că zeița nici măcar nu a părut să fie conştientă de prezența mea acolo. Dar voi ce

puteți spune în această privință? Ați descoperit-o oare în sălile de joc şi a aruncat zarurile în favoarea voastră? Suntem nerăbdători să auzim şi povestea voastră.

— Un început foarte bun, interveni Arkad. Discuțiile noastre sunt menite să ia în considerare fiecare întrebare în parte. Să ignori jocurile de noroc ar fi ca şi cum ai ignora un instinct comun tuturor oamenilor – acela de a risca o mică sumă de bani în speranța unui câştig imens.

— Această discuție îmi aminteşte de cursele care au avut loc chiar ieri, spuse un alt ascultător. Dacă zeița norocului frecventează jocurile de noroc, atunci cu siguranță nu poate să piardă cursele de care aurite şi caii înspumați, ce oferă o privelişte de neuitat. Fii cinstit, Arkad, şi spune-ne dacă ea a fost cea care ți-a şoptit ieri să pariezi pe caii cenuşii din Ninive! Stăteam chiar în spatele tău şi nu-mi venea să-mi cred urechilor când am auzit că pariezi pe caii aceia. Ştiai la fel de bine ca noi toți că nicio echipă din întreaga Asirie nu ne poate învinge murgii într-o cursă cinstită. Zeița ți-a şoptit să pariezi pe perechea aceea de cai cenuşii pentru că ştia că murgii noştri se vor împiedica la ultima cotitură, pasându-le astfel victoria cailor din Ninive?

Arkad zâmbi cu indulgență la această replică ironică.

— De ce credeți că zeița ar manifesta cel mai mic interes pentru pariurile pe care le pun oamenii la cursele de cai? Eu o consider zeița dragostei şi a demnității, a cărei menire este să-i ajute pe cei nevoiaşi şi să- i răsplătească pe cei vrednici. Eu încerc s-o găsesc nu la jocurile de noroc sau la cursele de cai, unde oamenii pierd mai mult aur decât câştigă, ci în alte locuri, unde faptele oamenilor sunt demne de respect şi de răsplată, la cultivarea pământului, în negoțul cinstit, ca şi în toate celelalte îndeletniciri ale oamenilor, există şansa să câştigați un profit considerabil datorită efortului pe care îl depuneți şi tranzacțiilor pe care le faceți. Poate că nu întotdeauna efortul vostru va fi răsplătit aşa cum ar trebui,

pentru că uneori judecata voastră poate da greş sau vântul şi vremea complotează împotriva voastră. Dar dacă nu vă lăsați învinşi de vitregiile sorții, veți obține în final profitul scontat şi asta pentru că şansele de a-l obține sunt întotdeauna în favoarea voastră. Dar dacă un om este un împătimit al jocurilor de noroc, situația este cu totul alta căci şansele de câştig sunt întotdeauna puține şi de obicei sunt în favoarea celui care organizează jocul. El îşi stabileşte propriile legi prin care să poată obține profit de pe urma sumelor pariate de jucători. Puțini jucători pricep cât de sigur este profitul acestuia şi cât de relative sunt şansele lor de câştig. Să ne gândim, de exemplu la pariurile pe care le stabilim la jocul de zaruri! De fiecare dată când aruncăm un zar, pariem pe care parte va cădea acesta. Dacă va fi partea roşie, maestrul de ceremonii ne va plăti de patru ori suma pariată. Dar dacă va cădea pe oricare dintre celelalte laturi ale zarului atunci jocul e pierdut pentru noi. Aşadar, de fiecare dată când aruncăm zarul, există cinci posibilități să pierdem, iar în cazul în care ne pică latura roşie a zarului pentru care ni se plăteşte de patru ori suma pariată, avem patru şanse să câştigăm. Într-o singură seară de joc organizatorul jocului de noroc se aşteaptă să câştige o cincime din toate sumele pariate. Dar un simplu jucător se poate aştepta să obțină un câştig mare în condițiile în care sorții sunt în favoarea maestrului de ceremonii?

— Cu toate acestea, sunt oameni care câştigă sume mari de bani, se aventură în discuție unul dintre ascultători.

— Da, aşa e, continuă Arkad. Dar întrebarea mea este: această modalitate de a câştiga bani le asigură oare celor norocoşi un venit permanent? Cunosc foarte mulți oameni în Babilon care au avut succes în viață dar succesul lor nu-şi are rădăcinile – în cazul nici unuia dintre ei – în jocurile de noroc. Voi, cei prezenți astăzi aici, cunoaşteți foarte mulți oameni importanți din oraşul nostru. M-ar interesa foarte

mult să aflu câți dintre locuitorii noştri care au cunoscut succesul în viață pot spune cu mâna pe inimă că datorează acest succes jocurilor de noroc. Ce spuneți dacă fiecare dintre voi ne-ar spune povestea unui om care a cunoscut succesul în viață în acest fel?

După o lungă tăcere, unul dintre spectatori întrebă pe un ton glumeț:

— În această categorie îi putem include şi pe cei care organizează jocurile de noroc?

— Dacă nu cunoaşteți pe nimeni altcineva, răspunse Arkad. Şi dacă aşa stau lucrurile, să ne gândim la cei prezenți astăzi aici! Nu se află nimeni aici care să ne sfătuiască – din proprie experiență – să folosim jocurile de noroc ca pe o sursă viabilă de venit?

Auditoriul său îi răspunse la această provocare prin mormăieli şi râsete dezaprobatoare.

— Se pare că nu căutăm norocul în locurile pe care le frecventează zeița acestuia, continuă el. De aceea, cred că ar fi bine să cercetăm şi alte domenii de activitate. Nu l-am găsit în pungile pierdute pe stradă şi nici în jocurile de noroc. Iar în ceea ce priveşte cursele de cai, trebuie să mărturisesc că, de-a lungul timpului, am pierdut mai mult decât am câştigat. Să ne gândim acum la îndeletnicirile sau la negoțurile noastre! Nu este oare un lucru firesc ca atunci când încheiem o tranzacție profitabilă s-o considerăm o răsplată bine meritată pentru eforturile noastre şi nicidecum un noroc? Sunt înclinat să cred că de foarte multe ori ignorăm darurile zeiței noastre. Poate că ea ne ajută cu adevărat, dar noi nu ştim să-i apreciem generozitatea. Cine ne oferă alte idei referitoare la acest subiect?

Atunci, un negustor în vârstă se ridică în picioare, aranjându-şi straiele albe, de o eleganță aparte.

— Cu voia domniilor voastre, am să vă împărtăşesc părerea mea. Dacă – aşa cum ai spus, onorabile Arkad – am

considera că succesele pe care le-am repurtat în afaceri se datorează muncii şi măiestriei noastre, de ce n-am considera şi succesele care ne-au scăpat printre degete ca fiind nişte copii ai norocului – dacă soarta ne-ar fi ajutat să le obținem? Pentru că nu am reuşit să ni le însuşim, nu le putem considera ca fiind o răsplată bine meritată. Cu siguranță că mulți dintre cei prezenți aici au ce ne povesti în această privință.

— Aceasta este o abordare extraordinar de înțeleaptă, spuse Arkad. Câți dintre voi s-au văzut în situația de a înhață norocul cu mâna pentru ca în clipa următoare să zboare cât mai departe cu putință?

Multe mâini se ridicară la această întrebare, printre ele aflându-se şi cea a negustorului. Arkad îi făcu semn să vorbească.

— Pentru că tu ai fost cel care ne-a sugerat această abordare a lucrurilor, am dori să auzim mai întâi povestea ta.

— Am să vă relatez o poveste, spuse el, care ilustrează foarte bine modul în care oamenii lasă să le scape norocul din mână, spre marea lor pierdere şi dezamăgire. Cu mulți ani în urmă, când eram foarte tânăr, abia căsătorit, dar nerăbdător să câştig cât mai mult aur, tatăl meu veni într-o zi la mine şi îmi spuse cu fermitate să intru într-o afacere. Fiul unuia dintre cei mai buni prieteni ai săi descoperise o întindere de pământ nu departe de oraşul nostru. Această bucată de pământ se situa cu mult deasupra canalului de irigație, astfel că nicio picătură de apă nu putea ajunge acolo. Fiul prietenului tatălui meu schițase un plan prin care dorea să cumpere această întindere de pământ, pe care să construiască apoi trei roți hidraulice imense, ce aveau să fie mânuite cu ajutorul boilor, dăruind astfel acestui pământ fertil apa dătătoare de viață. După ce realiza acest lucru, plănuia să împartă această întindere de pământ în bucăți

mai mici, pe care dorea apoi să le vândă locuitorilor oraşului ca să-şi planteze diverse ierburi şi plante necesare gospodăriei lor. Fiul prietenului tatălui meu nu dispunea însă de aurul necesar unei astfel de acţiuni, întocmai ca mine, era un tânăr care câştiga o sumă decentă de bani. Tatăl lui, ca şi al meu, avea o familie numeroasă pe care trebuia s-o întreţină, iar câştigurile sale erau modeste. De aceea, luase hotărârea de a convinge un grup de oameni să participe alături de el la această acţiune. Grupul avea să fie alcătuit din doisprezece oameni, fiecare dintre ei câştigând o anumită sumă de bani. Aceştia trebuiau să fie de acord să plătească o zecime din câştigul lor pentru ducerea la bun sfârşit a acestui plan – până în momentul în care pământul avea să fie gata pentru vânzare. Apoi, profitul avea să se împartă în mod cinstit între cei doisprezece investitori, în funcţie de investiţia fiecăruia în parte.

„- Fiule” – îmi spuse tata – „ai atins acum pragul bărbăţiei. Dorinţa mea cea mai profundă este să începi să-ţi clădeşti o avere uriaşă, care să te impună în ochii celor din jurul tău şi să-ţi dăruiască respectul cuvenit, îmi doresc să înveţi din greşelile pe care le-a comis tatăl tău.

— Aceasta este şi dorinţa mea, tată” – am răspuns eu. „- Atunci, iată care este sfatul meu! Fă ceea ce ar fi trebuit să fac şi eu la vârsta ta! Păstrează o zecime din câştigul tău, cu ajutorul căruia să faci investiţii cât mai profitabilei Cu acest câştig pus deoparte, poţi strânge – până să ajungi la vârsta mea – o avere impresionantă.

— Cuvintele tale sunt pline de înţelepciune, tată. Şi eu îmi doresc să fiu bogat. Dar îmi pot canaliza câştigurile şi spre alte direcţii. De aceea, stau încă pe gânduri dacă să-ţi urmez sfaturile sau nu. Sunt încă foarte tânăr. Am timp destul.

— Aşa gândeam şi eu la vârsta ta, dar au trecut anii şi nu m-am hotărât niciodată să iau taurul de coarne.

— Trăim în perioade diferite, tată. Nu voi repeta greşelile tale.

— Norocul se află chiar în fața ta, fiule, îți oferă o şansă extraordinară, ce-ți poate dărui o avere imensă. Te rog, fiule, nu sta prea mult în cumpănă! Du-te mâine dimineață la fiul prietenului meu şi spune-i că eşti dispus să investeşti în afacerea lui 10% din câştigul tău! Du-te la el fără întârziere! Norocul nu aşteaptă pe nimeni. Astăzi este în calea ta, mâine a dispărut fără urmă. De aceea, nu mai sta pe gânduri!”

Dar, în ciuda sfaturilor tatălui meu, am ezitat să iau taurul de coarne. Negustorii aduseseră din est prea multe veşminte de o frumusețe rară, ce ne încântau ochii mie şi soției mele. Dacă acceptam să investesc în afacerea respectivă o zecime din câştigul meu, trebuia să ne privăm de aceste veşminte scumpe, dar şi de alte plăceri atât de dragi inimii noastre. Am ezitat să iau o hotărâre până când a fost prea târziu, spre marea mea dezamăgire. Afacerea s-a dovedit mult mai profitabilă decât şi-ar fi putut închipui cineva. Aceasta este povestea mea, ce ilustrează foarte bine modul în care am lăsat norocul să-mi scape printre degete.

— Povestea ne dezvăluie cu multă claritate faptul că norocul vine în calea celui care ştie să-l întâmpine, spuse un om al desertului, în procesul de clădire a unei averi, există întotdeauna un început. Acest început poate fi constituit din câteva monede de aur sau argint pe care un om le depune la temelia primei sale investiții. Eu sunt proprietarul multor cirezi de vite. Începutul afacerilor mele l-a constituit cumpărarea – pe când eram doar un băiețandru – a unui vițel în schimbul unei monede de argint. Această primă achiziție a fost extraordinar de importantă pentru mine. Hotărârea de a face primul pas în clădirea unei averi uriaşe este un noroc în sine. Pentru toți oamenii, acest prim pas – care îi transformă din oameni ce-şi câştigă existența numai

din munca lor în oameni care trăiesc din dobânzile obţinute de pe urma depunerilor lor în aur – este extrem de important. Din fericire, sunt oameni care se bucură de succesul financiar pe când sunt încă foarte tineri, întrecându-i astfel pe cei care îl obţin mai târziu sau pe acei nefericiţi ai sorţii – aşa cum este tatăl acestui negustor – care nu-l obţin niciodată. Dacă prietenul nostru, negustorul, ar fi făcut acest pas din tinereţe, atunci când norocul i s-a ivit în cale, s- ar fi înfruptat acum din mai multe bunătăţi ce aparţin acestei lumi. Dacă norocul l-ar fi îndemnat pe prietenul nostru, ţesătorul de haine, să facă acest prim pas, acesta ar fi marcat începutul unei averi impresionante.

— Îţi mulţumim, dar acum aşa vrea să rostesc şi eu câteva cuvinte, spuse un străin, ridicându-se în picioare. Eu sunt din Siria şi de aceea, nu vorbesc prea bine limba voastră. Aş vrea să-i dau o poreclă prietenului nostru, negustorul. Poate veţi considera că nu este un lucru politicos, dar eu vreau să-i dau această poreclă. Dar, din păcate, nu ştiu care este cuvântul potrivit în limba voastră. Dacă vi-l spun în siriană, nu-l veţi înţelege. De aceea, vă rog să-mi spuneţi cum numiţi voi o_ persoană care amână mereu diverse lucruri – lucruri care însă i-ar aduce avantaje considerabile.

— Un târâie-brâu. Spuse cineva.

— Asta e! strigă sirianul, agitându-şi mâinile prin aer. Este un om care nu ştie cum să întâmpine norocul atunci când acesta i se iveşte în cale. Preferă să mai aştepte. Spune că are destulă treabă în momentul de faţă. Îi vorbim în zadar. Norocul nu-i aşteaptă pe cei care merg cu paşi înceţi. Dacă un om vrea să înşface norocul, el trebuie să se mişte repede. Cel care nu se mişcă repede atunci când întâlneşte norocul în cale, este un mare târâi-brâu – ca prietenul nostru, negustorul.

Negustorul se ridică în picioare şi făcu o reverenţă în faţa sirianului, amuzat de cuvintele acestuia.

— Toată admiraţia pentru tine, străinule, ce nu eziţi să spui adevărul.

— Şi acum să ascultăm o altă poveste despre noroc şi oportunităţi! Cine vrea să ne împărtăşească experienţa sa de viaţă? întrebă Arkad.

— Eu, răspunse un om în floarea vârstei, înveşmântat într-o mantie de culoare roşie, îndeletnicirea mea sunt animalele eu cumpăr de obicei cai şi cămile, dar uneori mai cumpăr şi oi şi capre. Am să vă povestesc în cele ce urmează cum norocul mi-a bătut într-o bună zi la uşă, dar eu nu i-am deschis, pentru că nu îl aşteptam. Poate că acesta este motivul pentru care l-am lăsat să-mi scape printre degete. Dar vă las pe voi, distinşi domni, să judecaţi. Întorcându-mă într-o seară în oraş după o călătorie obositoare de zece zile în căutare de cămile, am descoperit că porţile oraşului erau ferecate, în timp ce sclavii mei pregăteau cortul unde aveam să înnoptăm – o noapte pe care urma s-o petrecem fără apă şi cu foarte puţine merinde am fost abordat la un moment dat de un ţăran bătrân, care – întocmai ca şi noi – nu putuse intra în oraş.

„- Onorabile domn” – mi se adresă el – „după port, cred că îndeletnicirea domniei voastre sunt animalele. Dacă aşa stau lucrurile, aş dori să vă vând cea mai frumoasă turmă de oi pe care tocmai am adus-o în oraş. Din păcate, soţia mea zace la pat, doborâtă de febră şi trebuie să mă întorc la ea de-ndată. Cumpăraţi-mi oile pentru ca eu şi sclavii mei să ne putem urca pe cămile şi să pornim fără întârziere la drum!”

Era atât de întuneric încât nu i-am putut vedea turma, dar judecând după behăitul animalelor, mi-am dat seama că era numeroasă. Pentru că pierdusem zece zile de pomană, căutând în zadar cămile, am fost bucuros să închei târgul

cu el. În disperarea lui, mi-a stabilit un preţ mai mult decât rezonabil. Eu am acceptat imediat, ştiind că a doua zi de dimineaţă sclavii mei vor reuşi să aducă turma în oraş şi s-o vândă cu un profit substanţial. După ce am încheiat târgul, le-am cerut sclavilor să aducă torţe ca să putem număra oile din turmă, despre care ţăranul spunea că ar conţine nouă sute de capete. Nu vă voi plictisi, prieteni, descriindu-vă lupta pe care am fost nevoiţi s-o dăm în încercarea noastră de a număra atâtea animale însetate şi agitate, ce se mişcau de colo-colo prin ţarc. S-a dovedit o sarcină imposibilă. De aceea, l-am informat pe ţăran că le voi număra la lumina zilei şi îl voi plăti după aceea.

„- Vă rog, onorabile domn” – mă rugă el – „plătiţi-mi măcar două treimi din preţ în seara aceasta ca să-mi pot vedea de drum! îl voi lăsa aici pe cel mai inteligent şi mai instruit sclav al meu care vă va ajuta să număraţi turma mâine dimineaţă. Este un om demn de încredere, căruia îi puteţi încredinţa restul de bani fără nicio problemă.”

Dar eu m-am încăpăţânat şi am refuzat să-l plătesc în seara aceea. A doua zi dis-de-dimineaţ, înainte de a mă trezi, porţile oraşului s-au deschis şi patru cumpărători s-au năpustit asupra turmei de oi. Erau dispuşi să plătească sume mari de bani, pentru că exista pericolul ca oraşul nostru să fie asediat şi mâncarea nu se găsea pe toate drumurile. Şi astfel, ţăranul a obţinut de trei ori preţul pe care mi-l oferise mie. Aşa am lăsat eu să-mi scape norocul din mână.

— Aceasta este o poveste cu totul neobişnuită, spuse Arkad. Ce sugestii îi puteţi oferi?

— Să nu mai stea niciodată pe gânduri dacă este convins că o afacere este profitabilă, spuse un meşteşugar de şei, aflat la o vârstă venerabilă. Dacă o afacere este bună, noi trebuie să ne înarmăm cu scuturi nu numai împotriva rivalilor noştri, ci şi împotriva propriei noastre slăbiciuni.

Noi, muritorii, suntem atât de schimbători. Din păcate, trebuie să spun că ne răzgândim exact atunci când nu este cazul decât atunci când realmente ar trebui. Da. Într-adevăr, suntem încăpăţânaţi. Şi suntem înclinaţi spre ezitare şi tărăgănare, lăsând norocul să ne scape printre degete. Primul meu raţionament este cel mai bun. Dar mi-a fost întotdeauna greu să înşfac
0 afacere bună atunci când mi s-a ivit în cale. De aceea, funcţionând ca un scut împotriva propriei mele slăbiciuni, dau imediat un avans, ce mă obligă să merg apoi mai departe, lucru care mă scuteşte de eventuale lacrimi şi regrete.

— Îţi mulţumim, dar acum aş vrea să mai rostesc câteva cuvinte, spuse sirianul, ce se ridicase deja în picioare. Aceste poveşti sunt toate la fel. Norocul zboară de fiecare dată din aceeaşi cauză. De fiecare dată când vine în calea unui târâie -brâu, aduce cu sine afaceri bune. Dar de fiecare dată, acesta ezită, nu spune „De data asta, trec repede la acţiune”. Cum pot aceşti oameni să obţină succesul în viaţă?

— Înţelepte cuvinte ai rostit, răspunse cumpărătorul de animale. Norocul a zburat într-adevăr printre degetele acestor povestitori. Dar nu este un lucru neobişnuit. Spiritul tărăgănării şi al ezitării exista în sufletul tuturor oamenilor. Noi ne dorim cu toţii să devenim bogaţi: cu toate acestea, când norocul ne surâde, acest spirit al tărăgănării ne împiedică să-
1 acceptăm. Şi pentru că îi dăm ascultare, devenim duşmanii noştri cei mai aprigi. La începutul carierei mele, nu ştiam de existenţa acestui spirit malefic. Consideram că vinovată de eşecul meu în afaceri era judecata mea slabă. Apoi, dădeam vina pe încăpăţânarea mea bine cunoscută. În cele din urmă, am aflat care era adevăratul vinovat – obiceiul de a amâna mereu lucrurile, de a nu trece niciodată la acţiune

atunci când trebuia. Cât am urât acest obicei după ce i-am dat un nume! Cu amărăciunea unui catâr sălbatic înhămat la un car, mi-am tăiat frâiele care mă împiedicau să obțin succesul în viață.

— Îți mulțumim, spuse sirianul. Acum vreau să-i pun o întrebare domnului negustor. Porți veşminte rafinate şi vorbeşti ca un om care a cunoscut succesul în viață. Spune-ne, mai asculți glasul acestui spirit al tărăgănării atunci când se face auzit în conştiința ta?

— Întocmai ca prietenul nostru, cumpărătorul de animale, şi eu am fost nevoit să dau un nume acestui spirit malefic şi să lupt împotriva lui, răspunse negustorul. S-a dovedit a fi un duşman de moarte, care stătea mereu la pândă ca să-mi zădărnicească realizările. Povestea pe care v-am spus-o mai devreme nu este decât un exemplu din multele pe care vi le-aş putea oferi ca să vedeți de câte ori mi-a alungat norocul din cale acest spirit atât de răutăcios. Dar, o dată ce l-ai descoperit, este uşor de învins. Nimeni nu permite de bună voie unui hoț să-i fure grânele. Şi nimeni nu permite unui rival să-i alunge clienții şi să-i fure profitul, în momentul în care am înțeles modul de operare al duşmanului meu, l-am învins cu uşurință. Toți oamenii trebuie să stăpânească acest spirit al amânării şi ezitării dacă vor să se bucure de bogățiile Babilonului. Tu ce spui, Arkad? Pentru că eşti cel mai bogat om din Babilon, te putem declara şi cel mai norocos. Eşti de acord cu mine că nimeni nu se poate bucura de succes dacă nu a zdrobit definitiv spiritul tărăgănării şi al ezitării ce sălăşluieşte în sufletul lui?

— Este aşa precum spui, recunoscu Arkad. De-a lungul vieții mele, am văzut generații după generații păşind pe cărările negoțului, ştiinței şi învățăturii, la capătul cărora se află succesul. Norocul s-a aflat în calea tuturor acestor oameni. Unii dintre ei l-au înşfăcat cu putere, îndeplinindu-

şi astfel dorințele cele mai ardente, dar cei mai mulți au ezitat, au dat greş şi au rămas mereu în urmă.

Arkad se întoarse spre țesătorul de haine.

— Tu ai fost cel care ne-ai sugerat să vorbim despre noroc. Să auzim care este acum părerea ta despre acest subiect!

— Eu văd acum norocul într-o lumină diferită. Am crezut întotdeauna că este un lucru care ni se întâmplă din senin, fără să presupună niciun efort din partea noastră. Acum înțeleg că nimic nu ni se întâmplă din senin. Am înțeles, din discuțiile noastre, că – pentru a intra în grațiile zeiței norocului – trebuie să profităm din plin de toate ocaziile ce ni se ivesc în cale. De aceea, m-am hotărât ca pe viitor să nu mai ignor niciun mesaj pe care mi-l va trimite buna zeiță a norocului.

— Ai înțeles foarte bine adevărurile pe care aceste discuții ni le-au dezvăluit, spuse Arkad. Veți cunoaşte sărutul norocului dacă veți şti să profitați de ocaziile ce vi se vor ivi în cale. Prietenul nostru, negustorul, ar fi descoperit sărutul dulce al norocului dacă ar fi ştiut să profite de ocazia extraordinară pe care i-o oferise buna noastră zeiță. Prietenul nostru, cumpărătorul de animale, ar fi cunoscut şi el norocul dacă ar fi dus la bun sfârşit târgul cu turma de oi, de pe urma căreia ar fi obținut un profit frumos. Menirea acestor discuții este aceea de a găsi o modalitate prin care să putem convinge norocul să pogoare asupra noastră. Eu cred că am găsit această modalitate. Povestirile voastre ilustrează un adevăr de necontestat: norocul poate fi ademenit dacă profitați de toate ocaziile extraordinare pe care le întâlniți în cale. Cei care ştiu să înhațe aceste ocazii unice în viață se bucură de întreaga atenție a zeiței norocului. Ea nu ezită niciodată să-i ajute pe cei pe care îi îndrăgeşte – şi aceşti oameni dragi inimii ei sunt oamenii

dinamici, oamenii de acțiune. Acțiunea este cea care vă va oferi cheia succeselor pe care doriți să le obțineți în viață.

Oamenii de acțiune sunt cei care se bucură de favorurile Zeiței Norocului

V
Cele cinci legi ale aurului

— Dintre o pungă doldora de monede de aur şi o tăbliță gravată cu gânduri pline de înțelepciune – dacă ați fi puşi în situația de a alege unul dintre aceste două lucruri, pe care l-ați alege?

Luminate de razele tremurânde ale focului ațâțat de arbuştii deşertului, chipurile bronzate ale ascultătorilor trădau un interes aparte pentru subiectul pe care îl discutau.

— Aurul, aurul, răspunseră într-un glas cei douăzeci şi şapte de ascultători.

Bătrânul Kalabab zâmbi cu subînțeles.

— Linişte! le spuse el, reducându-i la tăcere. Ascultați tânguirile câinilor sălbatici ce se aud în noapte! Se tânguie şi urlă pentru că sunt flămânzi. Hrăniți-i şi ce credeți că vor face? Vor sări la bătaie şi se vor împăuna, mândri de succesul pe care l-au obținut în luptă, fără să se mai gândească la dimineața ce va veni. Aşa se întâmplă şi cu fiii oamenilor. Rugați-i să aleagă între aur şi înțelepciune – şi ce credeți că vor alege? Vor ignora înțelepciunea şi vor irosi aurul. Dimineața vom auzi tânguirile lor jalnice pentru că nu mai au aur. Aurul le aparține numai celor care îl cunosc şi îi respectă legile.

Kalabab se înfăşură mai bine în mantia sa albă, căci bătea un vânt extrem de rece.

— Pentru că m-ați slujit cu credință pe toată durata călătoriei noastre, pentru că ați avut grijă de cămilele mele, pentru că ați străbătut fără să vă plângeți nisipurile fierbinți ale deşertului, pentru că i-ați înfruntat cu curaj pe tâlharii care încercau să-mi fure marfa, am să vă împărtăşesc în această seară povestea celor cinci legi ale aurului, o poveste cum nu v-a fost dat să auziți vreodată. Sorbiți-mi cu atenție cuvintele ce vi le voi spune, căci – dacă le veți prinde tâlcul şi le veți da ascultare – în zilele ce vor urma vă veți scălda în aur.

Tăcerea ce se aşternu în clipele următoare avea menirea de a crea un efect puternic asupra auditoriului. Deasupra lor, pe cerul senin al Babilonului, stelele se îngemănau, creând o dantelă de lumină şi culoare, în spatele spectatorilor, se întrezăreau siluetele corturilor, bine înfipte în pământ pentru a nu fi doborâte de furtunile necruțătoare ale deşertului. Lângă corturi, se aflau – frumos aranjate – baloturile de marfă, acoperite cu piei de animale, în apropiere, se găseau cămilele, ce stăteau întinse pe nisip, unele rumegând mulțumite, iar altele sforăind într-un cor disonant.

— Ne-ai spus multe poveşti frumoase, Kalabab, grăi conducătorul grupului. Sperăm ca înțelepciunea ta să ne călăuzească şi mâine dimineață când zilele petrecute alături de tine se vor fi încheiat.

— V-am spus până acum aventurile pe care le-am trăit pe tărâmuri străine şi îndepărtate, dar în seara aceasta vă voi împărtăşi înțelepciunea lui Arkad, un om bogat şi înțelept.

— Am auzit multe lucruri despre el, spuse conducătorul grupului, căci el a fost cel mai bogat om care a trăit vreodată în Babilon.

— Era cel mai bogat om, pentru că el cunoştea tainele aurului mai bine decât oricine din lume. În această seară, vă voi împărtăşi gândurile sale înțelepte, aşa cum mi le-a

împărtăşit şi mie Nomasir, fiul lui, cu foarte mulți ani în urmă, în Ninive, pe când eram un băiețandru. Stăpânul meu şi cu mine zăbovisem mult în palatul lui Nomasir. Eu îl ajutasem pe stăpânul meu să aducă multe covoraşe de o frumusețe rară, pe care Nomasir le analiza cu atenție până când găsea ceva pe plac. În cele din urmă, mulțumit fiind de alegerea sa, ne-a rugat să ne aşezăm alături de el şi să bem un vin rar, a cărui aromă ne gâdila nările şi stomacul, ce nu era obişnuit cu o băutură atât de rară. Apoi, ne-a împărtăşit această poveste plină de înțelepciune, aşa cum am să v-o împărtăşesc şi eu vouă. În Babilon există obiceiul – după cum bine ştiți – ca fiii din familiile bogate să locuiască împreună cu părinții lor ca să devină în final moştenitorii averii acestora. Arkad, însă, nu era de acord cu acest obicei. De aceea, când Nomasir a atins vârsta la care trebuia să moştenească averea tatălui său, acesta îl chemă la el şi îi spuse:

„- Fiule, dorința mea cea mai profundă este ca tu să-mi moşteneşti averea. Dar trebuie să-mi dovedeşti că eşti capabil s-o administrezi într-un mod cât mai înțelept cu putință. Pentru asta, vreau să pleci în lume şi să-mi demonstrezi că poți să strângi aur şi să devii un om respectat printre semenii tăi. Ca să nu începi de la zero, îți voi dărui două lucruri ce mie miau fost refuzate atunci când am început să-mi clădesc averea, în primul rând, îți voi dărui această pungă cu aur. Dacă o foloseşti cu înțelepciune, ea va constitui temelia succesului tău viitor, în al doilea rând, îți voi dărui această tăbliță de argilă, pe care sunt gravate cele cinci legi ale aurului. Dacă le vei da ascultare, ele îți vor oferi competență şi siguranță în tot ceea ce vei face în viață, întoarce-te la casa tatălui tău peste zece ani pentru a-i da socoteală pentru faptele tale! Dacă te vei dovedi demn, te voi numi moştenitorul averii mele. În caz

contrar, însă, o voi dona preoților ca să se roage pentru sufletul meu.”

Şi aşa, Nomasir plecă în lume, însoțit de punga cu aur, de tăblița de argilă învelită cu grijă într-o pânză de mătase, de sclavul său şi de caii ce le asigurau transportul. După zece ani, Nomasir se întoarse la casa tatălui său, care organiză un ospăț mare în cinstea sa, ospăț la care invită mulți prieteni şi membri ai familiei. După ce ospățul luă sfârşit, părinții lui se aşezară pe nişte scaune înalte, asemănătoare cu tronurile împărăteşti, iar Nomasir se prezentă în fața lor ca să dea socoteală pentru faptele lui, aşa cum îi promisese tatălui său. Era seară. Fumul greu pe care îl degajau opaițele – ce nu făceau altceva decât să strecoare palide raze de lumină – învăluia încăperea într-o negură deasă. Sclavii îmbrăcați în tunici şi veste albe încercau să mai împrospăteze puțin aerul umed din cameră, agitând cu mişcări ritmice frunze late de palmieri, întreaga scenă avea un aer regesc. Soția lui Nomasir şi cei doi copii ai lor, împreună cu alți membri ai familiei, stăteau în spatele lui pe covoraşe, fiind parcă întruchiparea unor statui înlemnite în tăcere.

„- Tată” – începu el pe un ton plin de respect – „mă înclin în fața înțelepciunii tale. Cu zece ani în urmă, când băteam la porțile bărbăției, m- ai trimis în lume ca să devin un om de vază în loc să rămân vasalul averii tale. Mi-ai dăruit cu generozitate o pungă doldora de aur şi o tăbliță cu gânduri pline de înțelepciune. Aurul – vai! — trebuie să recunosc – mi-a zburat printre degete, aşa cum îi scapă unui tânăr fără experiență vânatul iute de picior.”

Tatăl zâmbi cu indulgență.

„- Continuă, fiule, căci vreau să cunosc povestea ta în cele mai mici amănunte.

— Am hotărât să mă duc în Ninive, căci era un oraş în plină dezvoltare şi speram să-mi ofere cât mai multe ocazii

profitabile. Am urmat o caravană, unde mi-am făcut foarte mulți prieteni. Printre aceştia, se aflau doi oameni talentați la grai, ce aveau un cal alb de o frumusețe rară, care alerga mai repede ca vântul. În timpul călătoriei noastre, mi-au şoptit că în Ninive trăia un om foarte bogat, care avea un cal atât de iute de picior încât nu putea fi învins niciodată. Stăpânul lui credea că niciun cal din lume nu putea alerga mai repede decât calul său. De aceea, era dispus să parieze oricât de mult pe armăsarul lui, convins fiind că acesta putea învinge orice cal din Babilonia, în comparație însă cu armăsarul lor, spuneau prietenii mei, calul acela nu era decât un catâr amărât ce putea fi învins CU uşurință. Ei mi-au propus – ca pe o favoare greu de refuzat – să pariez şi eu pe calul lor. Eram deosebit de încântat de planul lor. Calul pe care pariasem a fost însă învins şi am pierdut foarte mult aur.”

Tatăl izbucni în râs la auzul acestor cuvinte.

„- Am descoperit mai târziu că aceşti oameni erau nişte tâlhari, care practicau de multă vreme această înşelătorie. Se aciuau pe lângă caravane în căutare de noi victime. Omul din Ninive era partenerul lor şi împărțeau câştiurile pe care le obțineau de pe urma acestor pariuri. Această înşelătorie m-a învățat prima lecție despre viață – o lecție despre cum trebuie să-mi port de grijă. Aveam sa învăț în curând o altă lecție, la fel de amară, în caravană mai era un tânăr cu care am legat o prietenie strânsă. Era fiul unor părinți bogați şi mergea la Ninive ca să-şi găsească o locuință potrivită. La scurtă vreme după ce-am sosit în oraş, mi-a povestit despre moartea unui negustor, a cărui prăvălie – împreună cu marfa sa – puteau fi achiziționate la un preț de nimic. Spunându-mi că vom fi parteneri egali, dar că mai întâi el trebuia să se întoarcă în Babilon ca să-şi asigure aurul, m-a convins să cumpăr marfa cu aurul meu, urmând să facem apoi afaceri cu aurul lui. El şi-a prelungit foarte mult timp

şederea în Babilon, dovedindu-se în final un cumpărător nechibzuit şi un risipitor fără limite. L- am înlăturat în cele din urmă din afacere, dar nu înainte ca aceasta să atingă pragul dezastrului, căci toate mărfurile pe care le mai aveam la dispoziție nu mai puteau fi vândute şi nu mai aveam nici aur cu ajutorul căruia să cumpărăm alte produse. Am vândut în final unui evreu tot ce se mai putea vinde pentru un preț de nimic. Pot să-ți spun, tată, că am gustat din plin din cupa amărăciunii. Am căutat apoi ceva de lucru, dar n-am găsit nimic, căci nu aveam nici experiența şi nici pregătirea necesară pentru asta. Mi-am vândut caii. Mi-am vândut sclavul. Mi-am vândut şi hainele ca să obțin ceva de mâncare şi un loc unde să-mi odihnesc capul, dar fiecare zi nu-mi aducea decât şi mai multă amărăciune. În zilele acelea triste, mi- am amintit de încrederea pe care mi-ai acordat-o, tată. M-ai trimis în lume ca să devin un om cu stare şi asta doream să realizez."

Mama îşi îngropa fața în mâini şi începu să plângă încetişor.

„- Atunci mi-am amintit de tăblița pe care mi-ai dăruit-o la plecare, tăbliță pe care erau gravate cele cinci legi ale aurului. Am citit cu atenție cuvintele pline de înțelepciune pe care mi le-ai dăruit şi mi-am dat seama că – dacă aş fi ştiut să dau ascultare acestor cuvinte înțelepte – nu mi-aş fi pierdut aurul. Am învățat pe dinafară fiecare lege în parte şi m-am hotărât ca – în momentul în care zeița norocului îmi va zâmbi din nou – să mă las călăuzit de înțelepciunea vârstei, nu de nechibzuința tinereții. Pentru toți cei prezenți în seara asta aici, voi citi aceste legi pline de înțelepciune, legi pe care tatăl meu le-a imortalizat pe această tăbliță de argilă pe care mi-a dăruit-o cu zece ani în urmă:

Cele cinci legi ale a aurului

1. Aurul se revarsă cu dărnicie asupra celui care pune deoparte nu mai puțin de o zecime din câştigul său

pentru a crea o avere considerabilă nu numai pentru viitorul său, dar şi pentru cel al familiei sale.

2. Aurul lucrează cu sârg în folosul stăpânului său înţelept, care ştie cum să-l administreze într-un mod profitabil, astfel încât acesta se înmulţeşte precum se înmulţesc animalele pe câmpii.

3. Aurul cere protecţia unui stăpân prevăzător care îl investeşte numai sub stricta supraveghere a unor oameni înţelepţi, ce ştiu cum să-l administreze.

4. Aurul zboară printre degetele celui care îl investeşte în afaceri sau în obiective cu care nu este prea bine familiarizat sau care nu se bucură de aprobarea înţelepţilor în acest domeniu.

5. Aurul fuge din calea celui care urmează sfaturile înşelătoare ale escrocilor şi şarlatanilor sau din calea celui care îl investeşte în dorinţe nechibzuite şi aventuroase.

Acestea sunt cele cinci legi ale aurului scrise de tatăl meu. Ele sunt la fel de valoroase ca aurul însuşi, aşa cum veți vedea din continuarea povestirii mele.

El se adresă din nou tatălui său.

„- Ți-am povestit de sărăcia şi disperarea în care mă aruncaseră nechibzuința şi lipsa mea de experiență. Dar şiragul nenorocirilor ajunge la un moment dat să se destrame. Aşa s-a întâmplat şi în cazul meu atunci când norocul mi-a apărut în cale sub forma unei îndeletniciri ceva mai aparte – aceea de supraveghetor al unei echipe de sclavi ce lucra la ridicarea noului zid exterior al oraşului. Profitând acum de faptul că ştiam care este prima lege a aurului, am început să pun deoparte câte o monedă de aramă până când am atins valoarea unei monede de argint. A fost un proces lent, căci trebuia să mai şi trăiesc. Cheltuiam fiecare monedă în parte cu multă părere de rău, căci eram hotărât să recuperez – înainte de termenul stabilit – aurul pe care

mi l-ai dăruit. Într-o zi, stăpânul sclavilor, cu care mă împrietenisem, veni la mine şi îmi spuse:

«- Eşti un tânăr chibzuit, care nu-şi cheltuieşte agoniseala. Ai ceva aur pus deoparte?»

«- Da» – am răspuns eu – «căci cea mai mare dorinţă a mea este să recuperez aurul pe care mi l-a dăruit tatăl meu la plecare, aur pe care l-am pierdut.»

«- Eşti un tânăr ambiţios şi te admir pentru asta. Dar ştii că aurul pe care îl strângi poate să lucreze în favoarea ta şi să-ţi aducă şi mai mult aur?»

«- Vai! Am trăit nişte experienţe atât de amare, căci aurul tatălui meu mi-a zburat printre degete şi mă tem că la fel se va întâmpla şi cu al meu.»

«- Dacă ai încredere în mine, te voi învăţa cum să-ţi administrezi aurul într-un mod cât mai profitabil cu putinţă» – îmi răspunse el. «Peste un an, zidul exterior va fi terminat şi la fiecare intrare în parte vor trebui construite porţile de bronz ce vor proteja oraşul de inamicii regelui, în Ninive nu există destul material pentru a construi aceste porţi, iar regele nu s-a gândit să şi-l asigure din timp. Lată care este planul meu: ne vom uni fondurile de aur şi vom trimite o caravană la minele de cupru şi cositor, ce se află la o distanţă apreciabilă de oraşul nostru. Apoi, vom aduce în Ninive metalele necesare construirii porţilor. Când regele va da ordinul ca porţile să fie construite, numai noi îi vom putea oferi aceste materiale la un preţ destul de piperat. Dacă regele nu va dori să cumpere de la noi, vom găsi alţi cumpărători dornici să achiziţioneze materialele la un preţ la fel de bun.»

Am recunoscut imediat în propunerea lui şansa de a pune în aplicare cea de a treia lege a aurului: aceea de a-mi investi economiile sub stricta supraveghere a unor oameni înţelepţi. Şi n-am fost dezamăgit. Căci investiţia noastră s-a dovedit un succes, iar micuţa mea cantitate de aur s- a

mărit substanțial în urma tranzacției noastre. Cu timpul, am fost acceptat ca membru permanent al acestui grup de investitori, pe care îl alcătuiserăm cu ocazia primei noastre investiții. Ei cunoşteau foarte bine tainele administrării aurului. Analizau cu atenție fiecare plan în parte înainte de a porni la acțiune. Nu riscau niciodată să-şi piardă aurul dacă exista posibilitatea ca o anumită afacere să nu fie profitabilă şi nici nu zăboveau prea mult într-o investiție dacă nu reuşeau să-şi recupereze destul de repede aurul investit. Lucruri prosteşti precum cursele de cai sau parteneriate de genul celui pe care l-am făcut eu datorită lipsei mele de experiertă nu se bucurau de atenție în rândul acestor investitori. Ei le descopereau imediat punctele slabe. Asociindu-mă cu aceşti oameni, am învățat să fac investiții sigure ce mi-au adus câştiguri considerabile. O dată cu trecerea anilor, comoara mea a început să crească din ce în ce mai repede. Nu numai că am recuperat ce am pierdut, dar am câştigat şi mai mult. Prin intermediul încercărilor prin care mi-a fost dat să trec, dar şi al succeselor de care m-am bucurat în cele din urmă, am testat înțelepciunea cuprinsă în cele cinci legi ale aurului şi fiecare dintre ele conține adevăruri de necontestat. Celui ce nu cunoaşte aceste cinci legi, aurul nu-i apare prea des în cale, iar când o face, dispare la fel de repede precum a apărut. Dar pentru cel ce urmează cele cinci legi, aurul munceşte cu supunerea unui sclav."

Nomasir încetă să vorbească şi făcu un semn unui sclav ce stătea undeva în spate. Sclavul aduse pe rând trei pungi grele din piele. Nomasir luă una dintre ele şi o puse la picioarele tatălui său, spunându-i:

„- Tu mi-ai dăruit o pungă de aur – aurul Babilonului. Eu îți ofer acum în schimb o pungă cu aurul din Ninive, având aceeaşi greutate. Un schimb cinstit, după cum mi s-a spus. Mi-ai dăruit o tăbliță de argilă gravată cu gânduri pline de

înțelepciune. Eu îți ofer acum în schimb două pungi cu aur.”

Spunând acestea, el luă din mâinile sclavului celelalte două pungi cu aur şi le puse la picioarele tatălui său.

„- Vreau să-ți demonstrez prin acest gest, tată, că îți apreciez mai mult înțelepciunea decât aurul. Dar cine poate măsura în aur valoarea înțelepciunii? Fără înțelepciune, cei care au aur îl pierd repede printre degete, dar cu ajutorul înțelepciunii, cei care nu-l au îl pot transforma în scurtă vreme într-un sclav umil, după cum o dovedesc aceste trei pungi cu aur. Am, aşadar, satisfacția de a sta în fața ta, tată, şi de a-ți spune că – datorită înțelepciunii tale – am putut să devin un om bogat şi respectat printre semenii mei.

Tatăl îşi puse mâna cu drag pe creştetul lui Nomasir.

„- Ți-ai învățat bine lecțiile şi sunt cu adevărat norocos că am un fiu căruia îi pot încredința fără teamă averea.”

Kalabab îşi încheie povestirea şi îşi privi cu un ochi critic auditoriul.

— Ce-ați înțeles din această poveste a lui Nomasir? spuse el. Care dintre voi se poate duce la părintele său sau la părintele soției sale pentru a da socoteală în fața lui de felul în care şi-a administrat agoniseala? Ce-ar gândi aceşti oameni venerabili dacă le-ați spune: „Am călătorit mult, am învățat multe, am muncit mult şi am câştigat mult, dar din păcate aur am prea puțin. O parte din el l-am cheltuit într-un mod înțelept, o parte l-am cheltuit prosteşte, dar cel mai mult am pierdut în acțiuni nechibzuite încă mai credeți că este mâna destinului nedrept faptul că unii oameni au mai mult aur, iar alții nu au nimic? Atunci vă înşelați. Oamenii devin stăpânii aurului în momentul în care ajung să cunoască şi să respecte cele cinci legi ale aurului. Pentru că am învățat aceste legi încă din tinerețe şi pentru că le-am dat ascultare, am devenit un negustor bogat. Averea mea nu se datorează unui minuni cereşti. Averea ce-ți pică din senin

dispare la fel de brusc precum a apărut. Averea ce oferă însă stăpânului ei bucurie şi împlinire sufletească se clădeşte treptat, căci este rodul înțelepciunii şi stăruinței. Adevărata povară a unei om înțelept nu este strângerea averii în sine, ci consecventa pe care trebuie s-o arate în acest proces an de an. Cele cinci legi ale aurului vă oferă o răsplată bine meritată dacă ştiți să le interpretați tâlcul. Fiecare dintre aceste cinci legi abundă de subînțelesuri şi – dacă, purtați de valurile povestirii mele, le-ați uitat – vi le voi repeta de îndată. Le ştiu pe toate pe dinafară, pentru că în tinerețe am fost conştient de valoarea lor şi nu am fost mulțumit până când nu le-am învățat cuvânt cu cuvânt:

Prima lege a aurului

Aurul se revarsă cu dărnicie asupra celui care pune deoparte nu mai puțin de o zecime din câştigul său pentru a crea o avere nu numai considerabilă pentru viitorul sau, dar şi pentru cel al familiei sale.

— Cel care pune deoparte cu consecvență o zecime din câştigul lui şi o investeşte cu înțelepciune se va bucura în final de o avere considerabilă, ce-i va oferi un venit sigur pentru viitor şi va garanta siguranța financiară a familiei sale în cazul în care zeii îl vor chema în ținutul întunericului. Această lege mai spune că aurul vine de bunăvoie în calea unui om ca acesta şi vă pot aduce argumente în acest sens din propria mea experiență de viață. Cu cât strâng mai mult aur, cu atât îmi apare mai mult în cale. Aurul pe care îl strâng îmi aduce şi mai mult aur, aşa cum se va întâmpla şi în cazul vostru, căci aceasta este menirea primei legi a aurului.

A doua lege a aurului

Aurul lucrează cu sârg în folosul stăpânului său înțelept, care ştie cum să-l administreze într-un mod profitabil, astfel încât acesta se înmulțeşte precum se înmulțesc animalele pe câmpii.

— Aurul este într-adevăr un lucrător harnic. Este dornic să se înmulţească ori de câte ori i se iveşte ocazia. Pentru toţi cei care şi-au pus deoparte o anumită cantitate de aur, ocaziile sunt nenumărate, iar profitul este pe măsură. O dată cu trecerea anilor, el se înmulţeşte într-un mod surprinzător.

A treia lege a aurului

Aurul cere protecţia unui stăpân prevăzător care îl investeşte numai sub stricta supraveghere a unor oameni înţelepţi, ce ştiu cum să-l administreze.

— Aurul cere într-adevăr protecţia unui stăpân prevăzător, aşa cum fuge din calea unui stăpân nechibzuit. Cel care cere sfaturile oamenilor înţelepţi, ce cunosc tainele administrării aurului, învaţă în curând să nu-şi primejduiască averea, ci s-o păstreze în siguranţă şi să se bucure de sporirea ei continuă.

A patra lege a aurului

Aiind zboară printre degetele celui care îl investeşte în afaceri sau în obiective cu care nu este prea bine familiarizat sau care nu se bucură de aprobarea înţelepţilor în acest domeniu.

— Unui om care are aur, dar nu ştie cum să-l administreze, multe investiţii i se par profitabile. Dar, de cele mai multe ori, acestea nu oferă altceva decât factori de risc, iar dacă sunt analizate de oameni cu experienţă, aceştia vă vor arăta că prezintă puţine şanse de câştig. De aceea, stăpânul aurului care nu are însă experienţă în administrarea lui, dar care are încredere în judecata sa şi îşi investeşte averea în afaceri sau în obiective cu care nu este prea bine familiarizat, descoperă în final că raţionamentul său nu a fost atât de bun pe cât a crezut el şi plăteşte cu toată agoniseala lipsa de experienţă. Un om înţelept este cel care îşi investeşte comoara doar sub stricta supraveghere a celor care cunosc foarte bine tainele administrării aurului.

A cincea lege a aurului

Aurul fuge din calea celui care urmează sfaturile înşelătoare ale escrocilor şi şarlatanilor sau din calea celui care îl investeşte în dorințe nechibzuite şi aventuroase.

— Celor neexperimentați li se oferă adesea propuneri fantastice, care promit să le aducă acestora comori neînchipuite. Dar fiți cu băgare de seamă şi cereți sfaturile oamenilor înțelepți, căci numai ei vă pot dezvălui riscurile ce se ascund în spatele acestor planuri atât de frumoase! Gândi-ți-vă mereu la oamenii bogați din Ninive, care nu-şi asumă niciodată riscul pierderii averii lor şi nici nu se lasă vreodată încătuşați de afaceri şi investiții neprofitabile! Şi aici se încheie povestea celor cinci legi ale aurului. Spunându-vă această poveste, v-am dezvăluit în acelaşi timp şi secretele succeselor pe care le-am repurtat de-a lungul vieții mele. Dar ele nu sunt nişte secrete, ci nişte adevăruri pe care fiecare om trebuie să le învețe dacă vrea să scape de o viață mizerabilă, bântuită de problemele cotidiene legate de mâncare şi de un adăpost deasupra capului. Mâine vom intra în Babilon. Priviți focul ce arde necontenit deasupra Templului din Bel! Noi ne aflăm în fața oraşului de aur. Mâine, fiecare dintre voi va avea aur aurul pe care îl meritați cu prisosință pentru credința cu care m-ați slujit. Dacă ar fi să ne întâlnim peste zece ani, ce mi-ați spune că ați făcut cu el? Dacă veți urma exemplul lui Nomasir şi veți pune acest aur la temelia viitoarei voastre averi, călăuziți fiind pe acest drum de înțelepciunea lui Arkad, peste zece ani veți fi nişte oameni bogați şi respectați. Faptele noastre înțelepte ne însoțesc mereu pe parcursul vieții noastre pentru a ne conferi linişte şi împlinire sufletească. Dar în acelaşi fel, faptele noastre nechibzuite ne urmăresc pentru a ne tortura sufletul şi conştiința. Ele nu pot fi nicicând uitate. Printre aceşti „călăi” ai vieții noastre se află şi amintirile legate de lucrurile pe care nu le-ați

făcut, dar pe care ar fi trebuit să le faceți sau de ocaziile prielnice pe care ar fi trebuit să le înhățați, dar pe care le-ați lăsat să vă scape printre degete. Comorile Babilonului sunt nemăsurate şi devin – o dată cu trecerea timpului – din ce în ce mai multe şi din ce în ce mai valoroase. Precum comorile pământului, aceste comori ale Babilonului le oferă oamenilor hotărâți să treacă la acțiune bucurii nemărginite. Dorințele voastre nutresc o putere magică. Lăsați- vă călăuziți de această putere extraordinară, stăpânind în acelaşi timp cele cinci legi ale aurului, şi veți deveni suveranii comorilor din Babilon!

VI
***Cămă**tarul din Babilon*

Cincizeci de monede de aur! Nicicând nu mai avusese Rodan, meşteşugarul de sulițe din Babilon, atâta aur în punga sa de piele. Şi cât de fericit şi mândru păşea spre casă, venind de la palatul celui mai generos suveran al lumii! Aurul răsuna atât de vesel în punga pe care o ținea la cingătoare – era cea mai frumoasă muzică pe care o auzise vreodată.

Cincizeci de monede de aur! Şi toate erau ale lui! Nu-i venea să creadă cât de norocos era. Ce putere emanau monedele acelea zornăitoare! Ele îi puteau dărui tot ce visa – o casă spațioasă, pământ, vite, cămile, cai, care – tot ce îşi dorea.

Ce trebuință avea să le dea? în seara aceea, pe când se îndrepta spre casa surorii lui, nu se gândea la nimic altceva decât la monedele acelea strălucitoare din aur masiv – erau ale lui şi dorea să le păstreze.

Dar într-o seară, câteva zile mai târziu, al nostru Rodan, complet dezorientat, intră în prăvălia lui Mathon, cămătarul din Babilon şi negustorul de bijuterii şi ţesături rare. Fără să privească nici în stânga, nici în dreapta la articolele expuse cu multă măiestrie, el se îndreptă direct spre încăperile pe care le ocupa proprietarul prăvăliei. Aici el îl găsi pe Mathon cel spilcuit, odihnindu-se pe un covoraş şi savurându-şi cina pe care i-o servea un sclav negru.

— Te rog, sfatul tu mi-l dă, căci nu ştiu ce să fac! spuse Rodan, ce-şi luase o înfăţişare impozantă şi fermă.

Mathon îl întâmpină cu un zâmbet prietenos.

— Ce indiscreţie ai comis de vrei să-l cauţi pe cămătarul din Babilon? Ai pierdut la jocurile de noroc? Sau poate ai căzut în plasa vreunei femei atrăgătoare? Te cunosc de foarte mulţi ani, dar niciodată nu m-ai rugat să te ajut în vremuri de restrişte.

— Nu, nu este vorba de aşa ceva. Eu nu vreau aur de la tine. Eu vreau doar să-mi împărtăşeşti sfaturile tale înţelepte.

— Numai spune! Nu-mi vine să cred ce aud. Nimeni nu vine la un cămătar doar pentru a-i cere un sfat. Probabil că mă înşală auzul.

— Nu, nu te înşală.

— Se poate să fie adevărat? Rodan, meşteşugarul de suliţe, se dovedeşte cel mai inteligent dintre toţi oamenii, căci el vine la Mathon nu pentru aur, ci pentru a-i cere sfatul. Mulţi oameni vin la mine pentru a-mi cere aur ca să-şi răscumpere nechibzuinţele. Cât despre sfaturi – ei nici nu vor să le audă. Cu toate acestea, cine este cel mai potrivit om ca să ofere sfaturi decât cămătarul, persoana la care apelează oamenii atunci când dau de necazuri? Cred că ar trebui să iei masa cu mine, Rodan, continuă el. Eşti oaspetele meu în seara aceasta. Ando! îşi strigă el sclavul negru. Aşterne un covoraş pentru prietenul meu, Rodan,

meşteşugarul de sulițe, care a venit să-mi ceară sfatul! El este oaspetele meu de onoare. Serveşte-l cu bucatele cele mai alese şi adu-i cel mai bun vin ca să-l savureze cu plăcere! Şi acum spune-mi ce necazuri ai!

— Este vorba despre un dar pe care mi l-a făcut regele.

— Regele ți-a făcut un dar şi acesta îți creează necazuri? Despre ce dar este vorba?

— Pentru că a fost mulțumit de proiectul pe care i l-am prezentat referitor la noile vârfuri pe care le vor avea sulițele gărzilor regale, regele mi-a dăruit cincizeci de monede de aur, cu care nu prea ştiu ce să fac. Mulți semeni mă imploră să le împart cu ei.

— Este un lucru cât se poate de firesc. Sunt mai mulți oameni care râvnesc aurul decât sunt cei care îl posedă. Dar oare nu poți să le spui „Nu”? Voința ta nu este la fel de puternică precum este pumnul tău?

— Celor mai mulți le pot spune „Nu”, dar uneori este mai uşor să spui „Da”. Poți oare să-ți refuzi sora, căreia îi eşti devotat trup şi suflet?

— Bineînțeles. Sora ta nu are niciun drept să te împiedice să te bucuri de răsplata muncii tale.

— Dar este vorba de Araman, soțul ei, pe care doreşte să-l vadă într-o bună zi un negustor bogat. Ea consideră că destinul nu i-a oferit niciodată o şansă soțului ei şi, de aceea, mă imploră să-i împrumut aurul meu cu ajutorul căruia el ar putea deveni un negustor prosper, urmând să-mi returneze împrumutul din câştigurile pe care le va realiza în timp.

— Prietene, spuse Mathon, acesta este un subiect despre care trebuie să discutăm serios. Aurul conferă posesorului său multă responsabilitate. Dar şi o poziție diferită față de semenii săi. De asemenea, sufletul îi este cuprins de teamă la gândul ca l-ar putea pierde sau i-ar putea fi furat, ÎL conferă, pe de altă parte, puterea de a înfăptui lucruri bune.

Dar intențiile sale bune îi pot aduce necazuri. Ai auzit vreodată despre țăranul din Ninive, care înțelegea graiul animalelor? Nu cred, căci nu este genul de poveste pe care s-o spui într-un atelier de fierar. Ți-o voi spune eu, căci trebuie să ştii că un împrumut presupune ceva mai mult decât simpla trecere a aurului din mâna unui om în mâna altuia. Acest țăran, care înțelegea graiul animalelor, zăbovea mai mult timp în curte doar ca să asculte ce spuneau acestea, într-o seară, el auzi cum boul se plângea măgarului de soarta sa nedreaptă:

„- Trag la plug din zori până-n seară. Indiferent cât de toridă este ziua, cât de obosite îmi sunt picioarele sau cât de tare apasă jugul pe gâtul meu, eu trebuie să muncesc. Tu eşti însă prototipul trândăviei curate. Eşti mereu învelit cu o pătură colorată şi nu faci nimic mai mult decât să-ți duci stăpânul în locurile în care doreşte să meargă. Când nu merge nicăieri tu nu faci altceva decât să te odihneşti şi să mănânci toată ziua iarbă proaspătă."

Măgarul, în ciuda firii sale capricioase, avea un suflet bun şi înțelegea suferința boului.

„- Bunul meu prieten răspunse el, „ştiu că munceşti enorm de mult şi vreau să te ajut. De aceea, îți voi spune cum poți să te bucuri de o zi de odihnă. Dimineața, când sclavul vine să te înhame la plug, întinde-te la pământ şi mugeşte cât poți de tare ca să-i faci pe toți să creadă că eşti bolnav şi nu mai poți să munceşti."

Astfel, boul urmă sfatul măgarului, iar a doua zi de dimineață sclavul îi spuse țăranului că boul era bolnav şi nu putea fi înhămat la plug.

„- Atunci", spuse țăranul, „înhamă măgarul la plug, pentru că trebuie să ne continuăm treaba."

Şi toată ziua, măgarul – care nu dorise altceva decât să-şi ajute prietenul – s-a văzut obligat să îndeplinească sarcina boului. La lăsarea întunericului, când a fost în cele din

urmă eliberat din jug, inima îi era copleşită de tristețe, abia se mai ținea pe picioare din cauza oboselii, iar gâtul îl durea cumplit din cauza jugului. Țăranul mai zăbovi puțin în curte ca să audă ce-şi vor spune animalele. Boul luă primul cuvântul:

„- Eşti un prieten de nădejde. Datorită sfatului tău înțelept, am avut parte de o zi de odihnă."

.. — Iar eu" – răspunse măgarul – „sunt un fraier care încearcă să ajute un prieten, dar sfârşeşte prin a fi înhămat la jug în locul acestuia. De azi înainte, va trebui să-ți porți singur jugul, căci l-am auzit pe stăpânul nostru spunându-i sclavului că – dacă te mai îmbolnăveşti încă o dată – îl va chema pe măcelar. Şi chiar îmi doresc s-o facă, pentru că eşti un animal puturos."

Apoi, ei nu şi-au mai vorbit niciodată, iar prietenia lor a luat sfârşit pentru totdeauna, îmi poți spune care este morala acestei poveşti, Rodan?

— Este o poveste interesantă, răspunse Rodan, dar nu ştiu care este morala.

— M-am gândit eu că n-ai s-o descifrezi. Dar este cât se poate de simplă: dacă vrei să-ți ajuți un prieten, fă-o în aşa fel încât să nu-ți încarci pe umeri povara lui!

— Nu m-am gândit la asta. Dar este o morală plină de înțelepciune. Nu vreau să preiau asupra mea greutățile pe care le poartă pe umeri soțul surorii mele. Dar spune-mi un lucru! Tu împrumuți bani. Dar oare cei cărora le împrumuți aceşti bani nu-ți returnează împrumuturile?

Mathon îi zâmbi cu subînțeles – era zâmbetul unui om care avea o experiență bogată de viață.

— Dar un împrumut ce nu poate fi returnat este oare un împrumut înțelept? Cel care împrumută bani trebuie să analizeze cu multă atenție dacă aurul împrumutat poate fi returnat şi dacă serveşte unui scop profitabil; pe de altă parte, trebuie să se convingă de faptul că aurul său nu va fi

irosit în zadar, iar cel căruia i l-a împrumutat nu-i va rămâne veşnic îndatorat, neputând returna niciodată suma împrumutată. Am să- ți arăt acum nişte dovezi incontestabile în acest sens, care îşi au propria lor poveste.

El aduse atunci o ladă destul de mare, acoperită cu o piele de porc de culoare roşie şi împodobită cu diverse modele din bronz. El o aşeză pe podea şi se ghemui lângă ea, ținându-şi mâinile pe capac.

— Iau de la fiecare persoană căreia îi împrumut aur un anumit lucru – o garanție care rămâne la mine până când împrumutul îmi este returnat. Când persoana îmi returnează împrumutul, îi dau înapoi garanția, dar dacă nu-mi returnează niciodată împrumutul, atunci garanția pe care am păstrat-o îmi va aminti întotdeauna de persoana care mi-a trădat încrederea. Cele mai sigure împrumuturi – îmi spune cutia mea cu amintiri – sunt cele acordate persoanelor ale căror posesiuni valorează mai mult decât împrumutul solicitat. Aceste persoane au pământuri sau bijuterii sau cămile sau alte lucruri de valoare ce pot fi vândute pentru a returna împrumutul făcut. Alții îmi promit că – dacă numi pot restitui împrumutul în condițiile stabilite – îmi cedează în schimb anumite proprietăți sau alte bunuri de valoare, în asemenea cazuri, aurul îmi este restituit cu dobânda aferentă. O altă categorie de oameni cărora le acord împrumuturi este cea a persoanelor care obțin un câştig bun din munca pe care o prestează. Aceştia sunt oameni ca tine, care muncesc şi sunt plătiți pentru munca lor. Ei au un venit sigur şi dacă sunt cinstiți şi nu au parte de vreo nenorocire, îmi restituie întotdeauna aurul pe care l-am împrumutat, cât şi dobânda ce mi se cuvine. Aceste împrumuturi se bazează pe munca umană. O altă categorie este cea a oamenilor defavorizați, care nu au nici avere şi niciun venit sigur. Viața este grea şi foarte mulți oameni nu pot face față greutăților la care ea îi supune. Vai de

împrumuturile pe care le acord acestor oameni – fie ele mai mici de o monedă de aramă! Cutia mea cu amintiri mă „ceartă” neîncetat pentru acest gen de împrumuturi, căci ele nu sunt niciodată restituite decât în cazul în care anumiți prieteni garantează plata împrumutului în numele celui care îl face, cunoscându-l ca fiind un om cinstit, dar nevoiaş.

Mathon deschise capacul cutiei sale cu amintiri. Rodan se aplecă peste ladă, nerăbdător să vadă ce conținea.

În vârful piramidei de amintiri se afla o statuetă din bronz, învelită într-o pânză stacojie. Mathon luă statueta în mână şi începu s-o mângâie cu multă căldură.

— Această piesă va rămâne pentru totdeauna în cutia mea cu amintiri, pentru că stăpânul ei a păşit în ținutul întunericului. Este o amintire dragă inimii mele, căci cel căruia i-a aparținut statueta a fost cel mai bun prieten al meu. Am făcut foarte multe afaceri împreună şi toate s-au dovedit un succes până când inima i-a fost furată de o femeie din est (ia aminte!!! ***notă AII), de o frumusețe rară, pe care dorea s-o ia de soție. Era o femeie unică din toate punctele de vedere, o ființă uimitoare. El a început apoi să-şi cheltuiască fără măsură aurul pentru a- i satisface dorințele şi capriciile. Când izvorul său de aur a secat, el a venit la mine cuprins de disperare, l-am promis că îl voi ajuta să devină din nou stăpânul afacerilor sale. Mi-a jurat că va urma cu strictețe toate sfaturile pe care i le voi da.

Dar n-a fost să fie. În timpul unei discuții violente, ea i-a străpuns inima cu un cuțit.

— Ce s-a întâmplat cu ea? întrebă Rodan.

— Aceasta este a ei, fireşte, spuse Mathon, arătându-i pânza stacojie. Cuprinsă de remuşcări, ea s-a aruncat în Eufrat. Aceste două împrumuturi nu-mi vor mai fi nicicând restituite. Cutia mea cu amintiri este o mărturie a faptului că oamenii înlănțuiți de sentimente şi emoții copleşitoare nu sunt nişte investiții bune pentru un cămătar. Asta este însă

o altă poveste, continuă el, arătându-i un inel sculptat din os de bou. Acest inel aparține unui țăran. Eu cumpăr covorașele pe care le țes femeile lui. Recolta lui a fost distrusă la un moment dat de o invazie de lăcuste și nu mai aveau nimic de mâncare. Eu l-am ajutat, iar la următoarea recoltă mi-a restituit împrumutul pe care i-l acordasem. Apoi, a venit din nou la mine și mi-a povestit despre niște capre ciudate care ar trăi într-un ținut îndepărat, așa cum auzise din povestirile unui călător. Ele ar avea – după spuse lui – un păr lung, frumos și moale, din care s-ar putea țese cele mai frumoase covorașe din întregul Babilon. Dorea să-și cumpere o turmă întreagă, dar nu avea bani. Așa că i-am împrumutat aurul de care avea nevoie pentru călătorie și pentru achiziționarea turmei de capre. Anul viitor – pentru că deja turma lui începe să se înmulțească – îi voi surprinde pe toți bogătașii din Babilon cu cele mai frumoase și mai scumpe covorașe, pe care – fără îndoială – se vor înghesui să le cumpere, în curând, voi fi nevoit să-i dau inelul înapoi, căci el insistă să-mi restituie împrumutul cât mai repede cu putință.

— Sunt și din cei care fac acest lucru? întrebă Rodan.

— Dacă împrumută cu scopul de a câștiga bani, da, fac acest lucru. Dar dacă fac împrumuturi doar pentru a-și satisface niște capricii, nu cred că mai ai șansa de a-ți recupera aurul împrumutat.

— Povestește-mi istoria acestei „amintiri”! îi ceru Rodan, luând din ladă
o brățară din aur masiv, încrustată cu pietre prețioase de o frumusețe aparte.

— Să înțeleg că te atrag femeile, prietene, nu? spuse Mathon pe un ton ironic.

— Sunt mai tânăr decât tine, îi ripostă Rodan.

— Sunt de acord cu tine în această privință, dar de data aceasta povestea nu are nimic romantic, dacă asta ți-ai

închipuit. Stăpâna brățării este grasă şi brăzdată de riduri şi – în plus – vorbeşte atât de mult, fără să spună în fond nimic, încât mă calcă pe nervi ori de câte ori am de-a face cu ea. Membrii familiei sale au avut cândva foarte mulți bani şi erau clienții mei fideli, dar vremurile de restrişte s-au abătut şi asupra lor. Ea are un fiu pe care vrea să-l facă negustor. Aşa că a venit la mine ca să mă roage să-i împrumut nişte aur pentru ca fiul ei să devină asociatul unui proprietar de caravane, ce călătoreşte în toată lumea, vânzând într-un oraş ce cumpără într-altul. Acest om s-a dovedit în final un ticălos, căci l-a lăsat pe nefericitul tânăr într-un oraş îndepărtat, fără bani şi fără prieteni, plecând pe ascuns în timp ce tânărul dormea. Poate că atunci când tânărul va atinge pragul maturității, îmi va restitui împrumutul; dar până atunci, nu obțin nicio dobândă pentru împrumutul pe care i l-am acordat

— Doar foarte multă vorbărie. Recunosc însă că bijuteriile au o valoare inestimabilă.

— Această doamnă ți-a cerut sfatul atunci când a venit la tine pentru împrumut?

— Dimpotrivă. Ea a pozat ca fiind mama unui fiu bogat şi puternic, respectat pe tot cuprinsul Babilonului. S-o contrazici ar fi însemnat doar să-i stârneşti mânia. Şi am avut parte din plin de mânia ei. Cunoşteam foarte bine riscurile pe care le presupune acordarea unui împrumut unui tânăr fără experiență, dar când mi-a oferit această garanție, nu am putut s-o refuz. Această frânghie înnodată – continuă Mathon, arătându-i-o lui Rodan – îi aparține lui Nebatur, negustorul de cămile. Când vrea să cumpere cămile, dar nu are fondurile necesare, îmi aduce câte o frânghie înnodată, iar eu îi acord împrumutul solicitat. Este un negustor înțelept. Eu am încredere în judecata lui dreaptă şi îi împrumut întotdeauna atât cât doreşte. Şi alți negustori din Babilon se bucură de încrederea mea datorită

comportamentului lor cinstit. Garanțiile pe care mi le oferă poposesc doar foarte puțin timp în cutia mea cu amintiri. Negustorii cinstiți sunt o adevărata comoară în Babilon. Iar eu ies mereu în câştig dacă îi ajut să transforme negoțul într-o afacere cât mai profitabilă pentru oraşul nostru.

Mathon luă apoi din cutia sa cu amintiri un gândac încrustat în turcoaz şi îl aruncă cu dispreț pe podea.

— Un gândac din Egipt. Băiatului căruia îi aparține acest gândac nu-
1 pasă nici cât negru sub unghie dacă îmi primesc sau nu aurul înapoi. Când îi reproşez acest lucru, îmi răspunde spunându-mi: „Cum să-ți dau aurul înapoi când soarta nu este deloc generoasă cu mine? Tu oricum ai destul aur.” Ce pot să fac mai mult de-atât? Garanția este a tatălui său – un om cinstit, dar nevoiaş, care şi-a pus în joc pământul şi animalele ca să sprijine afacerea fiului său. Tânărul a avut la început succes, dar îmbătat de scurtele sale victorii şi lipsit de experiență, a dus afacerea în pragul falimentului. Tinerii sunt ’ambițioşi. Ei alea adesea căile cele mai scurte pentru obținerea averii mult visate. Şi pentru a se bucura de ea cât mai repede cu putință, fac împrumuturi nechibzuite. Lipsiți de experiență, tinerii nu-şi dau seama că o datorie seamănă cu o groapă adâncă, în care poți coborî repede, dar din care nu mai ieşi cu aceeaşi uşurință. Este o groapă în care te înlănțuie fără putință de scăpare deznădejdea şi regretele, o groapă în care lumina soarelui nu pătrunde niciodată, iar liniştea nopții este veşnic tulburată de tristețe şi amărăciune. Eu nu sunt împotriva împrumuturilor. Dimpotrivă, le încurajez din tot sufletul. Le recomand în cazul în care scopul lor este unul înțelept. Eu însuşi am cunoscut succesul în afaceri cu bani împrumutați. Dar ce-ar trebui să facă un cămătar în astfel de cazuri? Tânărul din povestea noastră este cuprins de disperare şi nu ştie ce să facă. Este deznădăjduit, iar asta nu-l ajută să adune suma

pe care i-am împrumutat-o. Mă doare când mă gândesc că singura soluție este să-l deposedez pe tatăl lui de pământul şi animalele sale.

— Îmi spui multe lucruri interesante, se aventură Rodan, dar încă nu mi-ai răspuns la întrebare. Să-i împrumut cele cincizeci de monede de aur soțului surorii mele? Ei reprezintă singura mea familie.

— Sora ta este o femeie extraordinară, căreia îi datorezi mult respect. Dacă soțul ei ar veni la mine şi m-ar ruga să-i împrumut cincizeci de monede de aur, l-aş întreba care este scopul pentru care le împrumută. Dacă mi-ar răspunde că doreşte să devină negustor ca mine şi să facă afaceri cu bijuterii şi piese scumpe de mobilier, i-aş spune următorul lucru: „Ce cunoştințe ai din domeniul negoțului? Ştii de unde poți să cumperi marfă la cel mai mic preț? Ştii unde îți poți vinde marfa la un preț foarte bun?” Poate el să-mi răspundă cu „Da” la toate aceste întrebări?

— Nu, nu poate, recunoscu Rodan. El m-a ajutat mult în atelierul meu de forjat şi a mai lucrat în câteva prăvălii.

— Atunci, i-aş spune că scopul împrumutului său nu este înțelept. Negustorii trebuie mai întâi să-şi învețe meseria cum trebuie. Ambiția sa, deşi lăudabilă, nu este un lucru practic, iar eu nu i-aş împrumuta aurul. Dar dacă mi-ar spune: „Da, am fost ucenicul multor negustori. Cu ei am călătorit în Smyrna şi am cumpărat la un preț foarte mic covoraşele pe care le țes gospodinele de acolo. Cunosc, de asemenea, mulți oameni bogați din Babilon, cărora le pot vinde aceste covoraşe, obținând un profit considerabil.” Atunci, eu i-aş spune: „Scopul tău este înțelept, iar ambiția ta este lăudabilă. Sunt încântat să-ți împrumut cele cincizeci de monede de aur dacă îmi oferi garanția că mi le vei înapoia.” Dar dacă el mi-ar răspunde: „Nu pot să-ți ofer nici o altă garanție decât cuvântul meu de onoare că îți voi restitui împrumutul”, atunci eu i-aş spune:

„Fiecare monedă de aur reprezintă o avere pentru mine. Dacă vei fi jefuit în drum spre Smyrna sau dacă la întoarcere tâlharii îți vor fura covoraşele, atunci nu vei mai avea nicio posibilitate să-mi restitui împrumutul, iar aurul meu va fi pe veci pierdut. Vezi tu, Rodan, aurul este marfa cămătarului. Este uşor să-l împrumuți, Dar dacă nu este investit într-un mod înțelept, este foarte greu să-l mai recuperezi. Cămătarul nu este adeptul riscurilor inutile, ci al garanției că îşi va primi banii înapoi. Este bine – continuă el – să-i ajuți pe cei aflați la necaz; este bine să le oferi o mână de ajutor celor năpăstuiți de soartă; este bine să- i ajuți pe cei aflați la început de drum, oameni ce vor deveni cândva nişte cetățeni de onoare ai oraşului. Dar acest ajutor trebuie acordat cu grijă ca să nu pățeşti ca măgarul țăranului din povestea noastră, care – în dorința de a-şi ajuta prietenul – s-a împovărat cu jugul acestuia. M-am îndepărtat din nou de întrebarea ta, Rodan, dar iată care este răspunsul meu: păstrează cele cincizeci de monede de aur! Aceste monede reprezintă răsplata muncii tale şi nimeni nu te poate obliga să te desparți de ele dacă nu aceasta îți este dorința. Dacă vrei să le împrumuți ca să-ți aducă mai mult aur, atunci ele trebuie împrumutate cu multă prudentă şi în multe locuri. Nu-mi place aurul care stă de pomană, deşi riscul îmi place şi mai puțin. — De câți ani te ocupi de făurirea sulițelor?

— De trei ani.

— În afară de darul pe care ți l-a făcut regele, cât ai mai pus deoparte?

— Trei monede de aur.

— În fiecare an în care ai muncit pe rupte, ți-ai refuzat anumite plăceri ca să pui deoparte câte o monedă de aur, nu-i aşa?

— Aşa este, precum spui.

— Atunci, ai putea strânge în cincizeci de ani de muncă cincizeci de monede de aur, refuzându-ți însă toate plăcerile, nu este aşa?

— Ar fi o viață destinată numai muncii.

— Gândeşte-te că sora ta ți-ar putea pune în pericol agoniseala strânsă cu sudoarea frunții în cei cincizeci de ani de muncă necurmată în atelierul de topit bronz numai ca să vadă dacă soțul ei poate deveni negustor!

— Aşa cum prezinți tu lucrurile, n-ar fi o imagine prea idilică.

— Atunci du-te la ea şi spune-i următorul lucru: „De trei ani de zile, muncesc în fiecare zi, cu excepția zilelor de sărbătoare, de când răsare şi până apune soarele, refuzându-mi mereu lucrurile după care inima- mi tânjeşte, în toți aceşti ani de muncă asiduă, am pus deoparte câte o monedă de aur. Tu eşti sora mea, pe care o iubesc din tot sufletul şi îmi doresc ca soțul tău să ajungă într-o bună zi un negustor prosper. Dacă îmi va putea prezenta un plan conceput într-un mod cât mai înțelept cu putință, un plan pe care prietenul meu, Mathon, îl va putea considera posibil de realizat, atunci îi voi împrumuta cu încredere agoniseala mea pe un an întreg pentru a-i oferi ocazia de a-mi demonstra că poate reuşi în viață. Fă ceea ce ți-am spus, iar dacă în el sălăşluieşte un învingător, o va dovedi fără nici cea mai mică umbră de îndoială. Dacă însă dă greş, îți va datora doar o sumă mică de bani, pe care într-o bună zi ți-o va înapoia. Eu pot sa împrumut aur pentru că dețin mai mult decât am nevoie în afacerile mele. Îmi doresc ca acest surplus de aur să lucreze în favoarea altora, aducându-mi în acelaşi timp şi mai mult aur. Pe de altă parte, nu-mi doresc să-l pierd inutil, pentru că am muncit mult şi mi-am refuzat foarte multe lucruri ca să-l câştig. De aceea, nu-l mai împrumut celor în care nu am încredere că mi-l vor restitui. Şi nici nu-l investesc acolo unde nu sunt convins că

îmi va aduce un profit considerabil. Ți-am dezvăluit, Rodan, multe dintre secretele ce sălăşluiesc în cutia mea cu amintiri. Ele trădează slăbiciunile oamenilor, dar şi dorința lor nechibzuită de a face împrumuturi pe care nu le pot restitui. Din aceste povestiri, poți să vezi cum speranțele oamenilor de a strânge o avere imensă într-un timp cât mai scurt cu putință nu sunt altceva decât nişte dorințe deşarte, pe care nu le pot duce niciodată la îndeplinire, neavând nici experiența şi nici pregătirea necesară. Tu, Rodan, eşti acum stăpânul unei sume frumoase de bani, pe care trebuie s-o pui să lucreze pentru tine. Eşti pe cale să devii cămătar, aşa cum sunt şi eu. Dacă vei şti cum să-ți păstrezi comoara, ea se va transforma într-un izvor nesecat de aur, ce-ți va oferi un venit sigur şi plăceri nemăsurate. Dar dacă o vei lăsa să-ți scape printre degete, se va transforma într-un izvor nesecat de suferință şi regrete, ce-ți vor întuneca existența pentru tot restul vieții tale. Ce vrei să faci acum cu aurul din punga ta?

— Să-l păstrez în siguranță.

— Ai glăsuit cu multă înțelepciune, îl aprobă Mathon. Prima ta dorință este ca aurul să fie plasat undeva în siguranță. Crezi, aşadar, că – plasându-l în grija soțului surorii tale – va fi în siguranță?

— Mă tem că nu, pentru că nu este un maestru în păstrarea aurului.

— Atunci, nu trebuie să te laşi influențat de sentimente prosteşti, precum obligația față de familia ta, şi să-ți încredințezi comoara în mâinile oricui. Dacă vrei să-ți ajuți familia sau prietenii, găseşte alte modalități, dar nu-ți pune în pericol comoara! Nu uita că aurul zboară cu uşurință printre degetele celor neexperimentati. Celor ce nu ştiu cum să- 1 păzească! Pe de altă parte, este la fel de grav să-ți iroseşti comoara în lucruri extravagante precum este să le

permiti altora s-o risipească în locul tău. Acum care este următoarea ta dorință legată de averea ta?

— Aş vrea să-mi aducă şi mai mult aur.

— Din nou vorbele tale sunt pline de înțelepciune. Comoara ta trebuie să producă şi mai mulți pui. Aurul se poate dubla dacă este investit într-un mod înțelept iar tu te poți bucura de el înainte ca povara anilor să-ți apese pe umeri. Dacă există riscul să-l pierzi, îți vei pierde nu numai agoniseala de-o viață, ci şi câştigul pe care ți l-a adus aurul de-a lungul timpului. De aceea, nu te lăsa înşelat de planurile fantastice concepute de oameni neexperimentați, care cred că ştiu tainele înmulțirii aurului într-un mod cât mai rapid cu putință. Aceste planuri sunt creația visătorilor care nu cunosc legile negoțului. Fii consecvent în hotărârile tale pentru a te putea bucura din plin de comoara ta! S-o împrumuți cuiva având drept garanție doar promisiunea unei posibile restituiri înseamnă să te joci cu focul. Încearcă să faci investiții numai cu oameni care au obținut succes în afaceri în aşa fel încât succesul tău să fie garantat, iar comoara ta să se înmulțească fără limite, călăuzită de experiența şi înțelepciunea lor. Astfel, vei evita nenorocirile care se abat adesea asupra celor cărora zeii le dăruiesc cu generozitate aur.

Când Rodan încercă să-i mulțumească pentru sfaturile sale înțelepte, Mathon îl întrerupse, spunându-i:

— Darul pe care l-ai primit din partea regelui îți va dărui multă înțelepciune. Dacă vrei să păstrezi cele cincizeci de monede de aur, trebuie să fii discret. Mulți vor încerca să te ademenească, oferindu-ți sfaturi şi oportunități ce îți vor promite câştiguri colosale. Sper ca poveştile din cutia- mea cu amintiri să te călăuzească în drumul tău prin viață şi să te împiedice să împrumuți vreo monedă de aur dacă nu eşti sigur că o vei primi înapoi. Vino din nou la mine dacă mai ai nevoie de alte sfaturi, căci ți le voi da din tot sufletul! Citeşte

acum cuvintele acestea pe care le-am gravat pe capacul cutiei mele cu amintiri! Ele sunt valabile atât pentru cel care împrumută bani, cât şi pentru cămătar.

Mai *bine analizezi lucrurile cu puți**nă** pruden**ță** decât **să** sim**ț**i gustul regretelor amarnice*

VII
Zidurile Babilonului

Bătrânul Banzar, vajnicul războinic de odinioară, stătea de pază la trecerea ce ducea spre terasa zidurilor vechi ale Babilonului. Pe terasă, războinicii duceau o luptă crâncenă ca să apere zidurile oraşului. De ei depindea existența acestui oraş măreț şi a miilor lui de locuitori.

Dincolo de ziduri, se auzeau vuietul armatelor duşmane, țipetele oamenilor, tropotul cailor şi bubuitul asurzitor al berbecilor izbiți de porțile din bronz.

Pe străzi, în spatele porților, vegheau lăncierii, a căror menire era să apere intrarea în oraş dacă porțile aveau să cedeze Erau puțini cei cărora li se încredințase această misiune. Căci armatele Babilonului se aflau alături de regele lor în ținuturile îndepărtate ale estului într-o expediție împotriva stăpânitorilor Elamului. Nimeni nu se gândise la un eventual atac în lipsa lor, astfel că puține forțe fuseseră lăsate acasă. Pe neaşteptate, însă, din nord, se năpusti asupra Babilonului puternica armată a asirienilor. Zidurile trebuiau acum să opună o rezistență acerbă, căci altfel Babilonul era sortit pieirii.

Banzar era înconjurat de o mulțime de oameni, cutremurați de spaimă, ce încercau cu toții să afle veşti despre lupta ce se desfăşura la doar câțiva paşi de ei. Cu

ochii cuprinşi de groază, priveau şirurile nesfârşite de răniţi sau morţi ce erau transportaţi în oraş.

Acesta era punctul crucial al atacului. După trei zile de asediu, duşmanul îşi aruncase acum în luptă toate forţele cu intenţia clară de a înfrânge rezistenţa oraşului.

Războinicii de pe terasele zidurilor se luptau cu dârzenie împotriva inamicilor care încercau prin orice mijloace să pătrundă în oraş. Astfel, apărătorii Babilonului distrugeau scările pe care atacatorii încercau să se suie pe ziduri şi aruncau asupra duşmanilor valuri de săgeţi şi ulei încins, iar dacă aceştia reuşeau totuşi să le străpungă vigilenţa, îi înfruntau cu săbii şi suliţe. Pe de altă parte, războinicii noştri erau şi ei – la rândul lor – copleşiţi de cascadele de săgeţi aruncate de inamic.

Bătrânul Banzar putea cel mai uşor să le ofere oamenilor veşti despre luptă, căci el se afla cel mai aproape de scena conflictului şi auzea primul freamătul pe care îl creau duşmanii ori de câte ori erau respinşi de războinicii Babilonului.

Un negustor în vârstă se apropie de el şi îi spuse cu mâinile tremurânde:

— Spune-mi, te rog, ce se întâmplă! îl rugă el. Duşmanii nu pot să pătrundă în oraş. Fiii mei sunt alături de regele nostru. Nu are cine s-o protejeze pe bătrânica mea de furia lor. Vor jefui tot ce vor întâlni în cale. Vor lua tot – mâncare... tot... nimic nu va mai rămâne în urma lor. Suntem bătrâni, prea bătrâni ca să ne mai putem apăra – suntem prea bătrâni şi ca să mai fim luaţi ca sclavi. Vom fi lăsaţi să murim de foame.

Vom muri cu toţii. Spune-mi că nu pot intra în oraş!

— Linişteşte-te, bunule negustor! îi răspunse străjerul. Zidurile Babilonului sunt puternice. Du-te la bazarul tău şi spune-i soţiei tale că zidurile vă vor apăra – pe voi şi toată

averea voastră, aşa cum vor avea grijă şi de comorile regelui! Mergi lipit de ziduri pentru a nu fi lovit de săgeţile inamice!

O femeie cu un copil în braţe luă locul bătrânului negustor atunci când acesta se retrase.

— Străjerule, ce veşti ne mai dai? Spune-mi adevărul ca să-mi pot linişti soţul, ce zace la pat doborât de rănile pe care le-a primit în luptă. El insistă să ne apere – pe mine şi copiii noştri – cu lancea sa dacă duşmanii ne vor cotropi oraşul. Cumplită va fi – spune el – răzbunarea acestora de va fi să ne înfrângă.

— Zidurile Babilonului vă vor apăra – pe tine şi copiii tăi. Sunt nişte ziduri înalte şi solide. Nu auzi ţipetele victorioase ale războinicilor noştri curajoşi care toarnă cazane pline cu ulei încins asupra duşmanilor ce încearcă să urce pe ziduri cu ajutorul scărilor?

— Da, le aud. Dar mai aud şi zgomotul asurzitor pe care îl fac berbecii izbindu-se de porţile noastre.

— Întoarce-te la soţul tău! Spune-i că porţile sunt solide şi nu cedează atât de uşor în faţa berbecilor inamici! Mai spune-i că pe cei care reuşesc să se urce pe terasele zidurilor îi aşteaptă suliţele războinicilor noştri! Adăposteşte-te pe lângă clădirile de acolo pentru a fi în siguranţă!

Banzar se dădu la o parte din calea întăririlor armate ce veneau în ajutor. Pe când treceau cu pasul greu, acoperiţi de scuturi din bronz, o fetiţă îl trase de cingătoare.

— Spuneţi-mi, vă rog, suntem în siguranţă? îl imploră ea. Aud zgomote cumplite. Văd oameni răniţi peste tot în jurul meu. Mi-este atât de frică. Ce se va alege de familia noastră, de mama şi de frăţiorii mei?

Bătrânul războinic clipi din ochi, încercând să vadă de unde veneau cuvintele acelea.

— Nu-ţi fie teamă, micuţo! încercă el s-o liniştească. Zidurile Babilonului vă vor apăra pe toţi – pe tine, pe mama

şi pe frăţiorii tăi. Tocmai pentru a vă asigura această protecţie regina Semiramida le-a construit cu peste o sută de ani în urmă. Nimeni nu le-a putut învinge vreodată. Du-te acasă şi spune-le mamei şi frăţiorilor tăi că zidurile Babilonului îi vor proteja şi că nu au de ce să-şi facă griji!

Zi de zi, bătrânul Banzar stătea de veghe la postul său de observaţie şi vedea cum războinicii se luptau cu dârzenie pe ziduri până când – morţi sau răniţi – trebuiau din nou să coboare. Era mereu înconjurat de mulţimi speriate de oameni, care încercau să afle dacă zidurile aveau să reziste. Cu demnitatea unui soldat bătrân, el le dădea tuturor acelaşi răspuns:

— Zidurile Babilonului vă vor apăra pe toţi.

Timp de trei săptămâni şi cinci zile, atacul se desfăşură cu o violenţă greu de imaginat. Chipul lui Banzar trăda o tristeţe din ce în ce mai mare când vedea cum cărarea pe care o veghea era acum scăldată în sângele războinicilor care urcau fără să crâcnească pe ziduri pentru a le coborî apoi acoperiţi de răni sau poate chiar fără suflare, în fiecare zi, duşmanii ucişi formau grămezi de trupuri ce zăceau fără viaţa în faţa zidurilor pe care doriseră să le cucerească. Şi, în fiecare noapte, compatrioţii lor îi purtau pe umeri şi îi îngropau.

În cea de a cincea noapte din cea de a patra săptămână de asediu, liniştea se aşternu pentru prima dată. Primele raze ale dimineţii dădură la iveală norii de praf pe care îi ridicau armatele duşmane aflate în retragere.

Războinicii Babilonului lăsară să le scape un ţipăt puternic. Toată lumea îi înţelese mesajul. El a fost apoi preluat de trupele aflate în aşteptare lângă ziduri şi dus mai departe de toţi locuitorii oraşului. Urletele de bucurie puseră apoi stăpânire pe oraş cu violenţa unei furtuni.

Locuitorii se năpustiră pe străzi, adunându-se într-o masă compactă de oameni ce împărtăşeau, cu toţii, aceeaşi

bucurie şi emoţie. Spaima ce-i stăpânise săptămâni de-a rândul dăduse naştere unei beatitudini fără margini, în turnul înalt al Templului din Bel dansau acum triumfătoare flăcările victoriei. Coloanele de fum albăstriu ce se ridicau spre ceruri aveau menirea să ducă mesajul victoriei peste mări şi ţări.

Zidurile Babilonului reuşiseră, încă o dată, să învingă un duşman puternic şi crud, ce era hotărât să-i fure comorile nepreţuite, să-i răpească locuitorii Şi să-i transforme în sclavi.

Babilonul a dăinuit secole de-a rândul pentru că a fost bine apărat. Nici nu se putea să fie altfel.

Zidurile Babilonului sunt o mărturie grăitoare a dorinţei omului de a fi apărat. Această dorinţă este o moştenire pe care oamenii o transmit mereu generaţiilor viitoare. Astăzi, ea este la fel de puternică precum era şi ieri, cu excepţia faptului că noi am creat şi creăm mereu noi modalităţi ca să realizăm acelaşi lucru.

Astăzi, înconjuraţi de „zidurile” inexpugnabile ale conturilor bancare, asigurărilor şi investiţiilor profitabile, noi ne apărăm de tragediile ce îşi pot face apariţia, pe neaşteptate, în viaţa noastră.

Nu ne putem permite să trăim fără o protecţie adecvată

VIII
Negustorul de cămile din Babilon

Cu cât suferi mai tare de foame, cu atât mintea lucrează mai intens – şi cu atât devii mai sensibil la aromele bucatelor alese.

Cel puţin Tarkad, fiul lui Azure, împărtăşea această idee. Nu mâncase nimic de două zile în afară de două smochine pe care le furase dintr-o grădină. Nu mai reuşise să ia nici o altă smochină pentru că stăpâna grădinii îl alungase mânioasă. Acum, pe când se plimba prin piaţă, îi răsunau încă în urechi strigătele ei înverşunate. Ele îl ajutau acum să-şi stăpânească degetele neastâmpărate, care erau gata să înhaţe fructele ademenitoare, ce-i făceau cu ochiul din coşurile ţărăncilor.

Niciodată nu-şi dăduse seama câte bunătăţi existau în pieţele din Babilon şi cât de bine miroseau. Părăsind piaţa, el se îndreptă spre han, păşind apoi încolo şi încoace prin faţa porţilor. Poate că înăuntru găsea pe cineva cunoscut, cineva care va binevoi să-i împrumute o monedă de aramă, ce-i va dărui un zâmbet larg din partea proprietarului hanului – atât de neprietenos de obicei – şi, o dată cu zâmbetul, şi o masă copioasă. Fără moneda de aramă, ştia însă că nu va fi deloc binevenit.

Copleşit de propriile-i gânduri, se trezi pe neaşteptate faţă în faţă cu singurul om pe care nu dorea să-l vadă, un om cu o statură înaltă şi osoasă – Dabasir, negustorul de cămile. Dintre toţi prietenii şi cunoştinţele de la care împrumutase sume mici de bani, Dabasir îl făcuse să simtă cel mai acut ruşinea pentru faptul că nu reuşise să-i returneze împrumutul la timp.

Dând cu ochii de el, chipul lui Dabasir se lumină dintr-o dată.

— La te uită pe cine văd! Pe Tarkad în carne şi oase, pe care îl căutam în speranţa că îmi va da înapoi cele două monede de aramă pe care i le-am împrumutat acum o lună, dar şi moneda de argint pe care i-am împrumutat-o cu mult timp înainte. Ce bine că ne-am întâlnit! Monedele acelea chiar îmi sunt de trebuinţă astăzi. Ce zici, băiete? Ce zici?

Tarkad începu să se bâlbâie, înroşindu-se până în vârful urechilor. Nu nutrea nici cea mai mică dorință de a se certa cu Dabasir, care spunea tuturor adevărul în față.

— Îmi pare rău, îngăimă el, dar astăzi nu am nici monedele de aramă, nici moneda de argint.

— Atunci, fă cât mai repede rost de ele! insistă Dabasir. Cu siguranță că te vei zbate să obții câteva monede de aramă şi o monedă de argint ca să răsplăteşti generozitatea unui vechi prieten al tatălui tău care te-a ajutat în vremuri de restrişte, nu este aşa?

— Dar soarta neprielnică mă urmăreşte necontenit şi, de aceea, nu-ți pot plăti datoria.

— Soarta neprielnică! Oare dai vina pe zei pentru propriile tale slăbiciuni? Soarta neprielnică îi urmăreşte pe toți cei care se gândesc mai mult cum să facă împrumuturi şi mai puțin cum să le restituie. Vino acum cu mine, băiete! Mi-e foame şi, în timp ce voi mânca, îți voi spune o poveste.

Cuvintele pline de sinceritate crudă ale lui Dabasir îl răniră pe Tarkad, dar – cel puțin – acesta îi făcuse invitația de a păşi pragul mult râvnitului han, în care el nu îndrăznise să intre.

Dabasir îl îndrumă spre un loc mai retras al camerei, unde se aşezară pe covoraşe.

Când Kauskor, proprietarul hanului, se apropie de ei zâmbind, Dabasir i se adresă cu spontaneitatea sa obişnuită:

— Şopârlă puturoasă a deşertului, adu-mi o ciozvârtă de capră, bine rumenită şi înecată în sos, pâine şi foarte multe legume, pentru ca sunt înfometat şi vreau să mănânc bine! Şi nu uita de prietenul meu aici de față! Adu-i un urcior cu apă! Să fie rece, pentru că afară este foarte cald!

Inima lui Tarkad se umplu de tristețe. Trebuia oare să stea acolo şi să bea apă în timp ce omul din fața sa devora o

halcă întreagă de capră? Nu spuse nimic, căci nu ştia ce să spună.

Dabasir, însă, nu cunoştea noţiunea de tăcere. Zâmbind şi salutându-i din toată inima pe ceilalţi meseni, care îl cunoşteau cu toţii, continuă să vorbească:

— Am auzit de la un călător care tocmai s-a întors din Urfa despre un om bogat care are o piatră atât de subţire încât poate să vadă prin ea. El o pune în fereastră ca să alunge ploile. Este galbenă – după spusele călătorului nostru, căruia i-a fost îngăduit să privească prin ea şi toată lumea i s-a părut ciudată şi ireală. Ce spui de asta, Tarkad? Crezi că o lume întreagă poate să vadă un om într-o lumină diferită faţă de cum este el în realitate?

— Poate că da, răspunse tânărul, care era mult mai interesat de ciozvârta de capră din faţa lui Dabasir.

— Ei bine, îţi spun că este adevărat, căci eu am văzut lumea într-o lumină complet diferită faţă de cum este ea în realitate, iar povestea pe care ţi-o voi spune acum îţi va dezvălui cum am reuşit s-o văd din nou aşa cum este ea.

— Dabasir spune o poveste, îi şopti un mesean vecinului său şi îşi trase covoraşul mai aproape.

Ceilalţi meseni îi urmară exemplul şi formară în jurul lui Dabasir un semicerc. Ei mestecau cu zgomot în urechile lui Tarkad şi îl atingeau cu mâinile lor murdare de sos. Numai el nu mânca nimic. Dabasir nu-i oferise nici măcar o bucăţică din pâinea tare ce căzuse pe podea.

— Povestea pe care sunt pe cale să v-o spun, începu Dabasir, făcând o scurtă pauză pentru a se desfăta cu poftă din ciozvârta de capră, se referă la anii tinereţii mele şi la felul în care am devenit negustor de cămile. Ştie cineva dintre voi că am fost cândva sclav în Siria?

Spectatorii scoaseră un strigăt de surpriză pe care Dabasir îl primi cu încântare.

— Când eram tânăr, continuă Dabasir după un alt atac vorace asupra hartanului de capră, am învățat meseria tatălui1 meu – arta confecționării şeilor de cai. Îl însoțeam în fiecare zi în prăvălia unde vindeam şeile create de noi, iar după un timp mi-am luat o soție. Pentru că eram tânăr şi nu prea aveam experiență, nu câştigam prea mult – doar atât cât să-mi întrețin soția. Inima îmi tânjea după lucruri frumoase pe care nu puteam.1 să le cumpăr. Am descoperit însă în curând că stăpânii prăvăliilor aveau încredere în mine şi mă lăsau să plătesc mai târziu pentru marfa cumpărată. Fiind tânăr şi neexperimentat, nu ştiam că cel care cheltuieşte mai mult decât câştigă sădeşte semințele inutile ale autoindulgenței, din care culege apoi roadele cumplite ale necazurilor şi umilinței. Aşa că am început să cumpăr vesminte scumpe şi lucruri rafinate pentru soția mea şi pentru casa noastră, lucruri care depăşeau cu mult posibilitățile noastre băneşti. Plăteam cât puteam de mult pentru marfa cumpărată şi un timp totul a mers bine. Dar am descoperit apoi că agoniseala nu-mi ajungea ca să trăim un trai decent şi ca să-mi plătesc şi datoriile. Creditorii au început apoi să mă încolțească din toate părțile, cerându-mi să plătesc pentru extravaganțele mele, iar viața mea s-a transformat într-un coşmar. Următorul pas pe care l-am făcut a fost să mă împrumut de la prietenii mei, dar nici lor nu le-am mai putut restitui banii împrumutați. Lucrurile mergeau din rău în mai rău. Soția mea a hotărât să se întoarcă la tatăl ei, iar eu am plecat din Babilon, căutând un alt oraş care i-ar fi putut oferi unui tânăr mai multe şanse de reuşită. Timp de doi ani, am dus o viață agitată şi mizeră, muncind pentru diverşi negustori, ce-şi duceau traiul prin caravane. Apoi, m-am înhăitat cu nişte tâlhari ai deşertului care jefuiau caravanele neînarmate. Aceste fapte erau nedemne de fiul tatălui meu, dar eu vedeam lumea printr-o piatră colorată şi nu-mi dădeam seama de prăpastia în care

căzusem. Prima mea călătorie în scop de jaf a fost însoțită de succes, căci am capturat atunci aur, mătăsuri şi alte bunuri de valoare. Prada am dus-o la Ginir şi am irosit-o prosteşte. A doua oară, nu am mai fost la fel de norocoşi. După ce reuşiserăm să capturăm marfa, am fost atacați de lăncierii unei căpetenii băştinaşe, căruia membrii caravanei îi plătiseră o anumită sumă de bani în schimbul protecției acestuia. Cei doi conducători ai noştri au fost uciși în timpul atacului, iar noi am fost duşi la Damasc, unde am fost lăsați fără de haine şi vânduți ca sclavi. Eu am fost cumpărat pentru două monede de argint de o căpetenie din deşertul sirian. Având părul tăiat şi doar o fâşie de pânză ce-mi acoperea cu zgârcenie şalele, nu arătam cu nimic diferit de ceilalți sclavi. Fiind un tânăr îndrăgostit de aventuri, mă gândeam că soarta îmi oferea acum o altă aventură – ca multe altele de care avusesem parte în viața mea – asta până când stăpânul meu m-a dus în fața celor patru soții ale sale, spunându-le că mă puteau transforma într-un eunuc. Atunci am înțeles cât de gravă era situația în care mă aflam. Aceşti oameni ai deşertului erau nişte războinici de o cruzime rar întâlnită. Mă aflam acum la mila lor, fără putința de a mă apăra sau de a scăpa. Stăteam copleşit de spaimă în fața celor patru femei care mă studiau cu atenție. Mă întrebam dacă mă puteam aştepta la îndurare din partea lor. Şira, prima soție, era mai bătrână decât celelalte. Chipul ei era ca de piatră şi n-am găsit în ochii ei niciun pic de consolare. Cea de a doua soție era înzestrată cu o frumusețe răpitoare, dar mă privea cu acelaşi dispreț cu care ar fi privit un vierme. Celelalte două soții mai tinere chicoteau între ele ca şi când era vorba doar de un joc nevinovat. Mi s-a părut o veşnicie tot timpul cât am aşteptat sentința. Fiecare soție părea dispusă să le lase pe celelalte să decidă, în cele din urmă, Şira glăsui cu o voce rece ca vânturile deşertului.

„- Avem destui eunuci, dar ducem lipsă de îngrijitori de cămile. De ei avem cu adevărat nevoie. Chiar astăzi vreau să-mi vizitez mama, care zace la pat doborâtă de febră şi niciunul dintre sclavii noştri nu ştie să stăpânească o cămilă. Întreabă-l pe acest sclav dacă ştie să domine voința unei cămile!”

Stăpânul meu m-a întrebat apoi ce ştiu despre cămile. Luptându-mă să-mi stăpânesc nerăbdarea, am răspuns:

„- Ştiu să le fac să îngenuncheze, ştiu să le aşez poverile pe spate, ştiu să le conduc pe drumuri lungi fără să le obosesc, iar dacă este nevoie, ştiu să le repar harnaşamentul.”

„- Sclavul vorbeşte cu multă ştiință” – observă stăpânul meu. „Dacă asta ți-e dorința, Şira, consideră-l pe acest om îngrijitorul cămilelor tale!”

Aşa am trecut în grija Şirei, pe care am dus-o în ziua aceea să-şi vadă mama bolnavă. Am profitat atunci de ocazie ca să-i mulțumesc pentru intervenția ei şi ca să-i spun că nu eram sclav din naştere, ci eram fiul unui om liber, al unui meşteşugar de şei din Babilon. L-am spus atunci povestea vieții mele. Cuvintele pe care mi le-a adresat apoi m-au mirat peste măsură şi m-au făcut să mă gândesc mult timp după aceea la tâlcul lor.

„- Cum poți să te numeşti un om liber când propriile tale slăbiciuni te- au adus în situația în care te afli acum? Dacă într-un om sălăşluieşte sufletul unui sclav, oare acesta nu va deveni sclav, indiferent care este originea lui? Dacă însă într-un om sălăşluieşte sufletul unui om liber, oare acesta nu va deveni un om respectat şi onorat de semenii săi, în ciuda nefericirilor pe care viața i le-a pus în cale?”

Un an întreg am fost sclav şi am trăit în mijlocul sclavilor, dar niciodată nu m-am putut considera ca fiind unul dintre ei. Într-o zi, Şira m-a întrebat următorul lucru:

— „Am văzut că – în timp ce ceilalți sclavi se bucură de compania lor – tu stai mereu singur. De ce?”

Iar eu i-am răspuns:

— „Mă gândesc adesea la cuvintele pe care mi le-ați spus cândva. Mă întreb dacă în mine sălăşluieşte sufletul unui sclav. Nu mă bucur de prezența lor, aşa că stau mereu retras.”

„- Şi eu trebuie să stau mereu retrasă” – îmi mărturisi ea. „Zestrea mea a fost bogată, iar stăpânul s-a căsătorit cu mine doar ca să pună mâna pe această zestre. Dar el nu mă doreşte. Fiecare femeie tânjeşte după iubire. Dar pentru că el nu mă iubeşte şi pentru că nu i-am putut dărui nici fii şi nici fiice, trebuie să stau mereu retrasă. Dacă aş fi bărbat aş prefera să1 mor decât să duc o viață de sclav ca cea pe care o duc eu acum, dar convențiile tribului nostru transformă femeile în sclave.”

„- Ce credeți acum despre mine?” am întrebat-o eu deodată, „în mine sălăşluieşte sufletul unui bărbat adevărat sau cel al unui sclav?”

„- Vrei să-ți plăteşti datoriile pe care le ai în Babilon?” îmi răspunse ea cu o altă întrebare.

„-Da, vreau dar nu văd cum.”

„- Dacă laşi anii să treacă pe lângă tine şi nu faci nici cel mai mic efort să-ți plăteşti datoriile, atunci în tine sălăşluieşte sufletul demn de dispreț al unui sclav. Cel ce nu-şi poate respecta cuvântul dat nu este demn de respect şi nu este altceva decât un sclav demn de milă.”

„- Dar ce pot să fac acum când sunt înlănțuit în Siria?”

„- Rămâi înlănțuit în Siria, om de nimic!”

„- Nu sunt un om de nimic” – am negat eu cu tărie.

„- Atunci, dovedeşte-o!”

„- Cum?”

„- Oare regele vostru nu-şi înfruntă duşmanii cu toate forțele de care dispune şi cu toate mijloacele pe care le are la

dispoziție? Datoriile tale sunt duşmanii tăi. Ele sunt cele care te-au alungat din Babilon. Le-ai lăsat să-şi facă de cap şi au ajuns să te domine. Dacă le-ai fi înfruntat ca un bărbat adevărat, le-ai fi subjugat şi acum te-ai fi bucurat de respectul semenilor tăi. Dar nu ai avut curajul să le înfrunți şi ți-ai călcat mândria în picioare, lăsându-te prins în lanțurile sclaviei din Siria.”

Acuzațiile ei pline de cruzime mi-au frânt inima şi am încercat din greu să găsesc modalități prin care să-i dovedesc faptul că în mine fremăta sufletul unui bărbat, nu al unui sclav, dar nu am avut această şansă. Trei zile mai târziu, servitoarea Şirei m-a chemat la stăpâna ei.

„- Mama mea este din nou foarte bolnavă” – îmi spuse ea. „Pune şaua pe două dintre cele mai bune cămile ale soțului meu! Fă provizii cu apă şi merinde pentru o călătorie lungă! Servitoarea mea îți va aduce merindele la bucătărie.”

Am înhămat cămilele, întrebându-mă care era menirea proviziilor uriaşe pe care mi le adusese servitoarea, ținând cont de faptul că mama Şirei locuia la o distanță mai mică de o zi de mers pe jos. Servitoarea călătorea pe cămila din spate, în timp ce eu conduceam cămila stăpânei. Când am ajuns la casa mamei ei, era deja întuneric. Şira îşi trimise servitoarea la culcare, apoi mă întrebă:

„- Dabasir, în tine sălăşluieşte sufletul unui om liber sau al unui sclav?”

„- Al unui om liber” – am insistat eu.

„- Acum ai şansa să o dovedeşti. Stăpânul tău a băut ceva mai mult decât de obicei, iar căpeteniile lui sunt şi ele într-o stare de amorțire, la cămilele acestea şi fugi cât mai repede cu putință! Ai aici veşminte care îi aparțin stăpânului tău, ce te vor ajuta să te deghizezi.

Eu voi spune că ai furat cămilele şi ai fugit în timp eu îmi vizitam mama bolnavă.”

„- Zeii v-au înzestrat cu sufletul unei regine”- i-am spus eu. „Cât mi-aş dori sa vă dăruiesc fericirea supremă!”

„- Fericirea” – îmi răspunse ea – „nu-i este sortită unei soții fugare ce încearcă s-o găsească printre străini în ținuturi îndepărtate. Du-te acum pe drumul tău şi fie ca zeii deşertului să te apere, căci drumul este lung şi lipsit de apă şi mâncare!”

N-am mai stat prea mult pe gânduri, i-am mulțumit din suflet pentru tot ce făcuse pentru mine şi m-am pierdut în noapte. Nu ştiam nimic despre această țară ciudată şi aveam doar o vagă idee referitoare la direcția spre care trebuia să mă îndrept ca să ajung în Babilon, dar am străbătut cu curaj deşertul, îndreptându-mă spre coline. Am mers toată noaptea şi toată ziua următoare, conştient fiind de soarta cumplită care îi aştepta pe sclavii ce-şi însuşeau proprietatea stăpânului lor şi încercau să fugă cu ea. În după-amiaza aceea, am ajuns într-un ținut sălbatic şi pustiu precum deşertul. Stâncile ascuțite răneau picioarele cămilelor mele credincioase, ce continuau să meargă mai departe în ciuda durerilor. Nu am întâlnit nicio ființă omenească şi niciun animal pe drum şi înțelegeam foarte bine de ce evitau acest ținut atât de ostil. A fost o călătorie despre care puțini oameni ar fi ajuns să povestească. *Zi* de zi ne târâm picioarele încercând să mergem mereu înainte. Mâncarea şi apa se terminaseră. Căldura soarelui ne dobora fără milă. La sfârşitul celei de a noua zile, am căzut de pe spatele cămilei, având sentimentul că nu mă voi mai putea niciodată ridica şi că voi muri cu siguranță în acest ținut uitat de oameni şi de zei. M-am întins pe pământ şi am adormit, trezindu-mă mângâiat de primele raze ale soarelui. M-am ridicat în capul oaselor şi am privit în jurul meu. Adierea vântului de dimineață răspândea o răcoare plăcută. Cămilele mele zăceau descurajate la pământ nu departe de mine. În fața mea se întindea un ținut pustiu, presărat de

stânci ascuţite şi nisip, fără să se întrezărească nicăieri speranţa de viaţă, căci nu exista nicio oază de apă, neavând astfel nicio şansă să găsesc ceva de mâncare pentru mine sau pentru cămilele mele. Acesta avea să-mi fie oare sfârşitul? Mintea mea părea să-şi fi regăsit agerimea de odinioară. Trupul îmi părea lipsit de importanţă. Buzele mele arse de soare şi sângerânde, limba mea uscată şi umflată, stomacul meu gol păreau să nu mai simtă durerea ce le chinuise atâta amar de vreme. Am privit din nou aceste întinsuri nemărginite de pustiire şi mi-am pus din nou întrebarea: „Oare în mine sălăşluieşte sufletul unui sclav sau sufletul unui om liber?” Atunci am înţeles că – dacă în mine locuieşte sufletul unui sclav – trebuia să depun armele, să mă predau deşertului şi să mor – un sfârşit potrivit pentru un sclav fugar. Dar dacă fremăta în mine sufletul unui om liber, ce trebuia să fac atunci? Trebuia să lupt din toate puterile ca să ajung în Babilon, să le plătesc datoriile celor care au avut încredere în mine, să-i dăruiesc fericire soţiei mele care mă iubea nespus de mult şi să redau liniştea şi mulţumirea sufletească inimilor părinţilor mei. „Datoriile îţi sunt duşmanii cei mai de temut, care te-au alungat din Babilon”, îmi spusese Şira. Da, aşa era. De ce refuzasem să înfrunt situaţia ca un bărbat adevărat? De ce o lăsasem pe soţia mea să se întoarcă la tatăl ei? Şi atunci, s-a întâmplat un lucru cu totul şi cu totul neobişnuit. Vedeam acum lumea într-o lumină complet diferită de cum o văzusem până atunci, ca şi când o privisem printr-o piatră colorată, pe care o dădusem dintr-o dată la o parte. Vedeam, în sfârşit, adevăratele valori ale vieţii. Să mor în deşert? Nu, nu mai era cazul. Datorită acestei perspective complet noi pe care o aveam asupra vieţii, ştiam ce trebuie să fac. În primul rând, trebuia să ajung în Babilon şi să-i caut pe toţi cei cărora le eram dator. Aveam să le spun că – după ani întregi petrecuţi în pribegie – mă întorsesem ca să-mi

plătesc datoriile cât mai repede cu putință. Apoi, aveam să-i dăruiesc o casă soției mele şi să devin un om respectat printre semenii mei, un om de care părinții mei să poată fi cu adevărat mândri. Datoriile mele erau duşmanii mei de moarte, dar oamenii cărora le eram dator erau prietenii mei, căci ei crezuseră în mine şi îmi dăruiseră încrederea lor. M-am ridicat în picioare, clătinându-mă încet. Ce importanță avea foamea care mă macină? Ce importanță avea setea care îmi ardea buzele? Ele nu erau decât nişte întâmplări nefericite presărate în drumul meu spre Babilon. În sufletul meu s-a trezit atunci spiritul omului liber, ce a pornit la luptă ca să-şi învingă duşmanii şi să-şi răsplătească prietenii. În mine clocotea o hotărâre de nezdruncinat. Ochii sticloşi ai cămilelor mele se înviorară parcă dintr-o dată la auzul glasului meu răguşit. După câteva încercări nereuşite, ele se ridicară în picioare. Cu
0 stăruință cumplită, pornirăm spre nord – acolo unde o voce din interiorul meu îmi spunea că vom găsi Babilonul. Şi astfel, am dat peste o oază cu verdeață – o oază unde ne-am înfruptat din fructe şi iarbă, Am descoperit aşadar drumul spre Babilon, pentru că spiritul unui om liber consideră că obstacolele pe care viața ni le pune în cale se pot rezolva într-un fel sau altul, în timp ce spiritul unui sclav nu face altceva decât să se vaite necontenit, spunând: „Ce pot să fac dacă sunt un biet sclav?” Ce spui, Tarkad? Stomacul tău gol te ajută să gândeşti cu mai multă claritate? Eşti pregătit să mergi pe drumul care te va conduce spre respectul de sine? Vezi acum lumea în adevărata sa lumină? Eşti dispus acum să-ți plăteşti datoriile – indiferent cât de multe sunt – ca să fii din nou un om respectat în Babilon?

Ochii tânărului se umplură de lacrimi. Se aşeză în genunchi în fața lui Dabasir, spunându-i:

— Tu mi-ai arătat o lume complet diferită de cea pe care o cunoşteam eu. Simt că în sufletul meu se naşte acum spiritul unui om liber.

— Dar ce-ai făcut când te-ai întors acasă? întrebă un ascultător fascinat de povestea lui Dabasir.

— Dacă ai o voinţă de fier, descoperi în final drumul pe care vrei să-
1 urmezi, îi răspunse Dabasir. Eu aveam acum această voinţă de fier, aşa că am pornit să caut drumul pe care trebuia să-l urmez. Mai întâi de toate, i-am vizitat pe toţi cei cărora le eram dator şi i-am rugat să mă păsuiască până când aveam să câştig destul de bine ca să le pot restitui împrumuturile. Cei mai mulţi dintre ei m-au primit cu sufletele deschise. Unii m-au blamat, dar alţii s-au oferit să mă ajute atât cât le stătea în putinţă. Unul dintre ei mi-a oferit exact ajutorul de care aveam nevoie. Este vorba despre Mathon, cămătarul. Aflând că fusesem îngrijitor de cămile în Siria, el m-a trimis la bătrânul Nebatur, negustorul de cămile, care tocmai fusese însărcinat de regele nostru cu misiunea de a cumpăra un număr mare de cămile pentru marea expediţie pe care acesta urma s-o organizeze. Cunoştinţele mele despre cămile i-au fost de un mare ajutor. Am putut astfel – puţin câte puţin – să achit fiecare datorie în parte – de la monedele de aramă la monedele de argint. Abia atunci am putut să-mi ţin capul sus cu mândrie şi să fiu din nou privit ca un om de vază printre semenii mei.

Dabasir se întoarse din nou spre bucatele sale.

— Kauskor, şarpe viclean ce eşti! strigă el cât îl ţineau plămânii ca să fie auzit până în bucătărie. Mâncarea asta s-a răcit. Adu două porţii proaspete pentru mine şi pentru Tarkad, fiul prietenului meu, care este flămând şi care va mânca împreună cu mine!

Şi aşa luă sfârşit povestea lui Dabasir, negustorul de cămile din vechiul Babilon. El şi-a regăsit spiritul atunci

când a înțeles un adevăr de necontestat – un adevăr pe care l-au cunoscut şi l-au pus în practică strămoşii lui înțelepți cu mult timp înainte ca el sa se nască.

Acest adevăr i-a ajutat pe oameni de-a lungul timpului să scape de necazuri şi să cunoască succesul în viață şi va continua mereu să-i ajute pe toți cei care îi înțeleg puterea magică, iată care este acest adevăr:

Dacă ai o voință de fier, descoperi în cele din urmă drumul pe care vrei să-l urmezi

IX
***Tă**bliț**ele de argil**ă** din Babilon*

COLEGIUL ST SWITHIN UNIVERSITATEA NOTTINGHAM

Newark-on-Trent Nottingham

21 octombrie 1934

Domnului profesor Franklin Caldwell, Conducătorul expediției ştiințifice britanice Hillah, Mesopotamia

Stimate Domnule Profesor,

Cele cinci tăblițe de argilă pe care le-ați găsit în urma săpăturilor făcute la ruinele din Babilon au sosit cu acelaşi vapor cu care a venit şi scrisoarea dumneavoastră. M-au fascinat din momentul în care mi-au căzut ochii pe ele, motiv pentru care am petrecut multe ore plăcute desluşindu-le tâlcul. Ar fi trebuit să vă răspund de-ndată la scrisoare, dar am mai amânat puțin acest lucru, pentru că doream să termin traducerile pentru a vi le putea trimite.

Tăblițele au ajuns bine, fără să sufere nicio stricăciune pe drum, datorită împachetării dumneavoastră de excepție.

Veți fi uimit – aşa cum am fost şi noi – de povestea extraordinara pe care o relatează aceste tăblițe. Te-ai fi aşteptat să vorbească despre idile şi aventuri, ca *în o mie şi*

una de nopți, de exemplu. Dar când îți dai seama că ele dezvăluie de fapt problemele unui anume Dabasir legate de datoriile sale, înțelegi că viața în această parte a lumii nu s-a schimbat prea mult în cinci mii de ani.

E ciudat, dar aceste inscripții vechi mă „râcâie pe creier", ca să folosesc limbajul studenților, în calitatea mea de profesor universitar, ar trebui să fiu o persoană cât se poate de cerebrală şi să posed cât mai multe cunoştințe din toate domeniile. Dar acest individ renăscut din ruinele prăfuite ale Babilonului îmi oferă o modalitate unică în lume de a-mi achita datoriile, o modalitate despre care n-am auzit niciodată până acum, ce-mi acordă în acelaşi timp şansa de a-mi înmulți aurul pe care îl am în pungă.

Ar fi interesant de văzut dacă acest mecanism funcționează în ziua de astăzi la fel cum funcționa în vechiul Babilon. Eu şi doamna Shrewsbury avem de gând să aplicăm planul lui în afacerile noastre, fapt care le-ar putea chiar îmbunătăți.

Dorindu-vă cât mai mult noroc în activitatea dumneavoastră prestigioasă şi aşteptând cu nerăbdare ivirea unei alte ocazii de a lucra împreună cu dumneavoastră, vă rămân acelaşi fidel admirator.

Cu respect,

Alfred H. Shrewsburry, Departamentul de arheologie

Prima t**ă**bli**ţă**

Acum, când luna se încheie, eu, Dabasir, mărturisesc că m-am întors din Siria, unde am fost luat ca sclav, cu hotărârea fermă de a-mi plăti toate datoriile şi de a deveni un om respectat în oraşul obârşiei mele – Babilon. De aceea, voi inscripționa pe aceste tăblițe de argilă toate afacerile care mă vor îndruma şi mă vor ajuta să-mi transform visurile în realitate.

Călăuzit de sfaturile înțelepte ale bunului meu prieten Mathon, cămătarul, voi urma cu strictețe un plan despre

care el spune că îmi va reda respectul față de propria-mi persoană, dar şi bunăstarea mult râvnită.

Acest plan se bazează pe trei țeluri, ce îngemănează toate speranțele şi dorințele mele. Neta în primul rând, planul îmi va asigura prosperitatea în viitor.

De aceea, voi pune deoparte o zecime din tot ce câştig, căci Mathon a grăit CU multă înţelepciune atunci când mi-a spus:

„Cel care îşi păstrează în punga aur şi argint, pe care nu le iroseşte în zadar, este devotat familiei sale şi credincios regelui său.

Cel care nu are în pungă decât câteva monede de aramă este un om inutil atât pentru familia sa, cât şi pentru regele său.

Dar cel care nu are nimic în punga este necinstit față de familia sa şi necredincios regelui său, pentru că sufletul său este pustiit şi copleşit de amărăciune.

De aceea, un om care vrea să obțină succesul în viață trebuie să aibă mereu în pungă monede zornăitoare, căci numai aşa sufletul îi va fi mereu cuprins de dragoste pentru familia sa şi de credință față de regele său."

În al doilea rând, planul mă va ajuta să-i ofer toate cele necesare soției mele credincioase, care şi-a părăsit casa părintească pentru a se întoarce la mine. Căci – aşa cum spune Mathon – pentru a avea grijă de o soție credincioasă, sufletul unui om trebuie să fie cuprins de respect față de sine, dar şi de o voință extraordinară de a-şi vedea visurile întruchipate în realitate.

De aceea, o altă părticică (şapte zecimi, de exemplu) din câştigurile mele trebuie să ne asigure o casă, veşminte şi merinde, dar şi câteva plăceri pentru ca viața noastră să aibă şi o pată de culoare. Dar Mathon insistă să nu cheltuim mai mult decât această părticică destinată în exclusivitate acestor scopuri nobile, în asta constă succesul planului.

Trebuie să ne limităm la această sumă şi să nu cumpărăm nimic mai mult decât ne este permis.

A doua **tăbliţă** în al treilea rând, planul îmi oferă posibilitatea ca din agoniseala mea să-mi plătesc toate datoriile.

De aceea, la fiecare sfârşit de lună, trebuie să împart în mod egal două zecimi din câştigurile mele celor cărora le-am rămas dator. Astfel, îmi voi achita, în timp, toate datoriile.

Am să inscripționez în cele ce urmează numele tuturor celor cărora le sunt dator împreună cu suma datorată:

Fahru, țesătorul de haine – 2 monede de argint şi 6 monede de aramă

Sinjar, meşteşugarul de paturi – I monedă de argint Ahmar, prietenul meu – 3 monede de argint şi I monedă de aramă Zankar, prietenul meu – 4 monede de argint şi 7 monede de aramă

Askamir, prietenul meu -I monedă de argint şi 3 monede de aramă Harinsir, bijutierul – 6 monede de argint şi 2 monede de aramă Diarbeker, prietenul tatălui meu – 4 monede de argint şi I monedă de aramă

Alkahad, stăpânul casei – 14 monede de argint

Mathon, cămătarul – 9 monede de argint

Birejik, țăranul – I monedă de argint şi 7 monede de aramă

(Lipseşte O parte din tăbliță, iar restul acestei liste nu se mai poate descifra.)

A treia **tăbliţă**

Suma totală pe care le-o datorez acestor creditori este de 119 monede de argint şi 141 monede de aramă. Pentru că datoram aceste sume de bani şi nu ştiam cum aveam să le achit vreodată, am lăsat-o pe soția mea să se întoarcă la tatăl ei, iar eu – în prostia mea – am plecat din oraşul meu natal în speranța că mă voi putea îmbogăți în altă parte –

numai ca să ajung să descopăr suferințele şi umilințele sclaviei.

Pentru că acum Mathon îmi arată cum îmi pot achita toate datoriile, dându-le creditorilor mei mici sume de bani în funcție de câştigurile mele, pricep ce prostie cumplită am făcut atunci când am fugit din fața responsabilităților mele.

De aceea, i-am vizitat pe creditorii mei şi le-am explicat că nu am deocamdată cum să-mi plătesc datoriile față de ei, dar că intenționez să pun deoparte câte două zecimi din agoniseala mea pentru acest scop. Nu este mult, dar dacă au răbdare, îmi voi achita în cele din urmă datoriile față de ei.

Ahmar, pe care l-am crezut cel mai bun prieten al meu, m-a copleşit cu injurii şi am plecat de la el strivit de povara umilinței. Țăranul Birejik m-a rugat să-l plătesc pe el primul pentru că avea mare nevoie de bani. Alkahad, stăpânul casei unde locuiesc, s-a dovedit cel mai nesuferit dintre toți, amenințând că îmi va provoca necazuri dacă nu-i achitam dintr-o dată suma întreagă.

Toți ceilalți mi-au acceptat însă propunerea. De aceea, sunt mai hotărât ca niciodată să-mi realizez țelul, convins fiind că este mai uşor să-ți plăteşti datoriile decât să le eviți. Chiar dacă nu le pot face pe plac tuturor creditorilor mei, îi voi trata pe toți fără părtinire.

A patra t**ă**bli**ţă**

Este din nou sfârşitul lunii. Am muncit din greu, dar sunt iarăşi un om liber. Soția mea m-a ajutat cât a putut de mult ca să-mi plătesc creditorii. Datorită voinței noastre de fier, am câştigat în luna ce-a trecut – cumpărând pentru Nebatur cămile sănătoase şi iuți de picior – 19 monede de argint.

Pe acestea le-am împărțit ținând seama de planul dinainte stabilit. O zecime din această sumă am pus-o deoparte (căci aceasta trebuia păstrată), şapte zecimi sunt

destinate traiului de zi cu zi, iar două zecimi sunt menite achitării datoriilor mele.

Pe Ahmar nu l-am găsit acasă, dar i-am lăsat banii soției lui. Birejik a fost atât de mulțumit încât mi-a sărutat mâna. Doar bătrânul Alkahad şi-a păstrat atitudinea morocănoasă, spunându-mi să-i plătesc datoria mai repede. Eu i-am răspuns în schimb că – dacă nu aş avea pe cap şi grijile legate de gospodărie – atunci i-aş putea achita datoria mult mai repede. Ceilalți însă mi-au mulțumit din suflet şi m-au lăudat pentru efortul depus.

Aşadar, la sfârşitul lunii, datoriile mele s-au redus cu aproape 4 monede de argint, având – în acelaşi timp – puse deoparte şi 2 monede de argint, pe care nimeni nu are dreptul să le pretindă, îmi simt sufletul atât de uşurat – cum nu a fost de multă vreme.

A mai trecut o lună. Am muncit la fel de mult, dar de data aceasta succesul a ezitat să apară. Am reuşit să cumpăr doar foarte puține cămile. Am câştigat doar 11 monede de argint. Dar am respectat planul, chiar dacă n-am mai cumpărat veşminte noi şi am mâncat doar plante şi ierburi. Am pus din nou deoparte o zecime din această sumă şi am trăit cu ajutorul celor şapte zecimi destinate existenței noastre zilnice. Am fost surprins să văd că Ahmar mi-a acceptat suma pe care i-am oferit-o, chiar dacă era foarte mică. La fel s-a întâmplat şi cu Birejik. Alkahad s-a enervat peste măsură, dar când i-am spus să-mi dea suma înapoi dacă nu-i convine, s-a resemnat imediat. Ceilalți însă au fost – ca de obicei – mulțumiți.

Este din nou sfârşitul lunii şi sunt extraordinar de fericit. Am cumpărat un număr mare de cămile pentru care am primit 42 de monede de argint. Eu şi soția mea ne-am cumpărat acum sandale şi veşminte noi. Ne-am înfruptat din nou din carne.

Am plătit mai mult de 8 monede de argint creditorilor noştri. Nici măcar Alkahad nu a mai protestat.

Planul nostru este un plan extraordinar, căci ne ajută să ne achităm datoriile, strângându-ne în acelaşi timp şi o mică avere, ce ne aparține numai nouă.

Au trecut trei luni de când am început să țin evidența afacerilor mele pe aceste tăblițe de argilă, Am pus de fiecare dată deoparte câte o zecime din agoniseala mea. Am trăit apoi numai din cele şapte zecimi, chiar dacă vremurile au fost extrem de grele. Şi de fiecare dată, le-am plătit creditorilor mei cele două zecimi destinate lor. În punga mea zornăie acum 21 de monede de argint, care sunt numai ale mele. Ele îmi conferă mândria pe care am pierdut-o cândva din nesăbuință.

Şotia mea se ocupă de gospodăria noastră, iar eu am grijă să nu-i lipsească nimic. Suntem fericiți împreună.

Planul este de o valoare neprețuită. A transformat un sclav într-un om respectat de semenii săi.

A cincea t**ăbliţă**

S-a mai încheiat o lună şi asta îmi aminteşte cât de mult a trecut de când am început să scriu pe aceste tăblițe de argilă. Un an s-a scurs de atunci. Dar astăzi nu voi mai uita să-mi inscripționez tăblița, pentru că astăzi este ziua în care mi-am achitat toate datoriile. Astăzi este ziua în care eu şi soția mea vom da un ospăț grandios în cinstea voinței noastre de fier care ne-a ajutat să ne împlinim visurile.

Multe lucruri s-au întâmplat cu ocazia ultimei vizite făcute creditorilor mei, lucruri pe care nu le voi uita niciodată. Ahmar mi-a cerut iertare pentru vorbele sale pline de ocară, spunându-mi că dorea să fim din nou prietenii de odinioară.

Bătrânul Alkahad nu este – la urma urmei – un om atât de rău, căci el mi-a spus: „Ai fost cândva plămădit dintr-o argilă moale, pe care fiecare mână ce o atingea o modela

după vrerea ei, dar acum ai devenit o statuie din bronz, neclintită şi puternică. De vei mai avea vreodată nevoie de argint sau de aur, vino fără întârziere la mine!”

Şi nici nu este singurul care mă apreciază acum la justa mea valoare. Mulți îmi vorbesc cu respectul ce mi se datorează. Când soția mea mă priveşte, ochii ei trădează o lumină aparte, o lumină ce ar conferi oricărui bărbat încredere în forțele sale.

Dar cel care mi-a dăruit succesul este planul pe care l-am urmat cu străşnicie până la capăt. El este cel care nea ajutat să-mi achit toate datoriile şi să mă bucur de clinchetul pe care îl scot în punga mea monedele de aur şi argint puse deoparte. Îl recomand tuturor celor care doresc să obțină succesul în viață. Căci – dacă a ajutat un sclav să-şi plătească datoriile şi i-a umplut punga cu aur – oare nu-i va ajuta pe toți cei care doresc să se bucure de libertate? Eu nu mă opresc aici, pentru că sunt convins că – dacă voi continua să-l urmez – voi deveni un om foarte bogat.

COLEGIUL ST. S WITH ÎN UNIVERSITATEA NOTTINQHAM

Newark-on-Trent Nottingham

7 noiembrie 1936

Domnului profesor Franklin Caldwell, Conducătorul expediției ştiințifice britanice Hillah, Mesopotamia

Stimate Domnule Profesor,

Dacă în timpul viitoarelor dumneavoastră săpături printre ruinele Babilonului veți întâlni spiritul unui om care a trăit cândva pe acele meleaguri – un negustor de cămile pe nume Dabasir – v-aş ruga să-i spuneți că pentru inscripțiile sale făcute pe tăblițele de argilă cu mult timp în urmă un cuplu de profesori universitari din Anglia îi poartă recunoştință veşnică.

Poate că vă mai amintiți că v-am scris acum un an despre intenția mea şi a doamnei Shrewsbury de a pune în aplicare

planul lui ca să scăpăm de datorii, dar ca să şi strângem ceva bănuți în buzunar. Poate că v-ați dat deja seama – în ciuda eforturilor noastre de a ascunde acest lucru prietenilor noştri – că ne confruntam cu o stare de criză.

Am cunoscut ani de zile umilința creată de imposibilitatea achitării datoriilor, dar şi teama cumplită că se va isca un scandal de proporții în urma căruia voi fi dat afară din colegiu. Am încercat sa ne plătim datoriile din venitul pe care îl câştigăm, dar ne-a fost imposibil să le achităm pe toate, în plus, am fost obligați să ne facem cumpărăturile din locurile în care ni se mai acordau credite, indiferent de costurile ridicate pe care le presupuneau aceste locuri.

Am descoperit apoi că ne învârteam într-un cerc vicios, în care situația noastră se înrăutățea în loc să se îmbunătățească. Lupta noastră era inutilă. Nu ne puteam muta într-o locuință mai puțin costisitoare, pentru că îi eram datori • • proprietarului actual. Se părea că destinul ne era potrivnic şi ne împiedica să găsim o soluție pentru rezolvarea cât mai grabnică a problemelor noastre.

Apoi, ne-a apărut în cale cunoştința dumneavoastră – bătrânul negustor de cămile din Babilon – care ne-a oferit planul ideal ca să ieşim din această stare de criză. El ne-a determinat să-i urmăm exemplul. Aşa că am conceput o listă cu toate datoriile noastre şi am început să ne vizităm creditorii, arătându-le lista cu datorii.

L-am explicat fiecăruia în parte că-mi era imposibil să-mi achit toate datoriile față de ei, dată fiind situația în care ne, aflam. Ei îşi dădeau uşor seama – din studirea listei cu datorii – că nu le spuneam minciuni. Apoi, le-am explicat că singura modalitate pe care o aveam la îndemână pentru a-mi achita integral datoriile era să pun deoparte 20% din venitul meu în fiecare lună, procent ce avea apoi să fie împărțit proporțional tuturor creditorilor mei. În acest fel, îmi voi achita toate datoriile față de ei în decurs de doi ani.

Între timp, vom încerca (să ne facem toate cumpărăturile cu bani gheață, nu pe credit.

Creditorii noştri au dat dovadă de multă înțelegere. Proprietarul magazinului de unde ne făceam aprovizionarea – un tip în vârstă şi înțelept – a reformulat propunerea mea în cuvinte simple, dar pe înțelesul tuturor: „Dacă plătiți cu bani gheață tot ce veți cumpăra de acum înainte, plătindu-vă în acelaşi timp şi datoriile pe care le aveți la mine, este un lucru foarte bun, căci nu mi-ați mai plătit integral de trei ani de zile."

În final, am încheiat un acord cu ei prin care am stabilit că nu vor face presiuni asupra noastră atâta timp cât le vom plăti cu consecvență procentul de 20%. Apoi, am început să ne plănuim viața în funcție de procentul de 70% destinat cheltuielilor de trai. Eram ferm hotărâți să păstrăm numai pentru noi restul de 10%. Cochetam cu gândul că într-o bună zi în pungă îmi vor zornăi vesele multe monede de aur şi argint.

Ni se părea că pornim într-o aventură plină de neprevăzut, dar fascinantă în acelaşi timp. Ne plăcea să ne facem diferite planuri referitoare la cum puteam duce o viață cât mai decentă cu putință, bazându-ne doar pe procentul de 70%. Am început cu chiria şi am reuşit să obținem o reducere substanțială. Apoi, am renunțat la mărcile noastre preferate de ceai şi am descoperit cu încântare că existau şi alte produse de calitate superioară, dar la un preț mult mai mic.

Ar fi prea multe lucruri de spus pentru o scrisoare, dar ce este important este faptul că am reuşit să ne descurcăm foarte bine. Ce bine am început să ne simțim în momentul în care afacerile noastre au pornit pe un făgaş ascendent, iar noi nu ne mai simțeam amenințați de termenele plăților scadente.

Nu pot însă să trec cu vederea povestea procentului de 10%, care era menit să ne ofere cât mai multe monede zornăitoare. Ei bine, un timp au zornăit frumos în pungă. Nu râdeți încă! Aceasta este partea cea mai frumoasă a lucrurilor – să strângi bani pe care să nu-i cheltuieşti. Plăcerea pe care ți-o oferă acest surplus este mult mai mare decât plăcerea pe care o simți cheltuindu-ți banii.

După ce ne-am bucurat de clinchetul lor vesel, am descoperit o modalitate mult mai profitabilă prin care îi puteam pune la treabă. Am făcut o investiție pentru care plătim în fiecare lună procentul nostru de 10%. Este un lucru extraordinar – să-ți plăteşti investiția din propriul tău venit.

Este un sentiment extraordinar să ştii că investiția ta este sigură şi profitabilă. Iar atunci când cariera mea ca profesor va lua sfârşit, investiția noastră ne va oferi o sumă frumuşică şi nu vom mai fi obligați să ne facem griji în privința viitorului.

Şi toate acestea le-am realizat cu ajutorul aceluiaşi venit de odinioară. Greu de crezut, dar adevărat! Ne-am achitat astfel aproape toate datoriile şi am făcut şi o investiție profitabilă. Situația noastră financiară este din ce în ce mai bună. Cine ar fi crezut că este o diferență atât de mare între conceperea şi urmarea cu strictețe a unui plan financiar şi plutirea în derivă pe ape tulburi?

La sfârşitul anului viitor, când ne vom fi achitat toate datoriile, vom putea să plătim mai mult pentru investiția noastră, rămânându-ne însă destul şi pentru eventuale călătorii. Suntem ferm hotărâți să nu mai permitem niciodată cheltuielilor de trai să depăşească pragul de 70% din venit.

Cred că înțelegeți acum motivul pentru care dorim să-i transmitem mulțumirile noastre eterne individului aceluia din trecut, care ne-a salvat din „iadul nostru pământesc”.

Cunoştea acest iad, căci trecuse şi el prin asta. A dorit să împărtăşească generaţiilor viitoare experienţele sale triste pentru ca oamenii să înveţe să aleagă din ele numai sămânţa binelui. De aceea, a petrecut ore întregi ca să scrijelească pe aceste tăbliţe de argilă mesajul său plin de înţelepciune.

Este un mesaj de o importanţă covârşitoare, la fel de autentic şi de exact – acum, după aproape cinci mii de ani – cum era în ziua în care a fost zămislit.

Cu stimă,
Alfred H. Shrewsburry,
Departamentul de arheologie

X
Cel mai norocos om din Babilon

Cu mândrie păşea în fruntea caravanei sale Sharru Nada, prinţul negustoriei din Babilon. Îi plăceau veşmintele scumpe şi purta mantii rafinate, de o frumuseţe rară. Îi plăceau animalele falnice şi călărea cu trufie pe armăsarul lui arab. Uitându-te la el, ţi-ai fi dat greu seama de anii ce-i purta pe umeri. Şi cu siguranţă nu ţi-ai fi dat seama de furtuna ce-i tulbura sufletul.

Călătoria de la Damasc este lungă, iar pericolele deşertului – multe. Dar nu ele îi apăsau sufletul. Triburile arabe sunt cumplite şi stau la pândă printre dunele deşertului, gata să atace caravanele bogate. Dar nici de ele nu se temea, căci era înconjurat de santinele bine înarmate.

Ce îi tulbura însă sufletul era tânărul pe care îl aducea cu el de la Damasc. Acesta era Hadan Gula, nepotul partenerului său de odinioară – Arad Gula, faţă de care avea o datorie pe care nu va putea nicicând să o plătească. Dorea

din tot sufletul să facă ceva pentru acest nepot, dar cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât i se părea mai greu de realizat – şi asta din cauza tânărului însuşi.

Văzând inelele şi cerceii tânărului, el îşi spuse în gând: „Crede că bijuteriile sunt pentru bărbați. Cu toate acestea, are chipul dârz al bunicului său. Dar bunicul lui nu purta veşminte atât de țipătoare. Sper să-l pot ajuta să pornească de la ceva în viață şi să scape de mizeria în care l-a adus tatăl lui nesăbuit."

Hadan Gula îi întrerupse şirul gândurilor, spunând:

— De ce munceşti atât de mult, însoțindu-ți caravana pe drumurile ei lungi şi periculoase? De ce nu te bucuri niciodată de plăcerile vieții?

Sharru Nada îi răspunse cu un zâmbet:

— Să mă bucur de plăcerile vieții? repetă el. Ce-ai face ca să te bucuri de plăcerile vieții dacă ai fi în locul lui Sharru Nada?

— Dacă aş fi bogat ca tine, aş trăi ca un prinț. N-aş străbate niciodată ținuturile arzătoare ale deşertului. Aş cheltui shekelii imediat ce mi-ar intra în pungă. Aş purta veşmintele cele mai scumpe şi bijuteriile cele mai rare. Aceasta este viața pe care mi-o doresc – o viață care merită într-adevăr să fie trăită.

Izbucniră amândoi în râs.

— Bunicul tău nu purta bijuterii, spuse Sharru Nada fără să se gândească, apoi continuă pe un ton vesel: Nu ți-ai face puțin timp şi pentru muncă?

— Munca este destinată sclavilor, răspunse Hadan Gula. Sharru Nada îşi muşcă buzele, dar nu mai scoase niciun cuvânt, călărind în tăcere până când ajunseră la un povârniş. Aici, el trase hățurile calului şi – arătând valea cea verde ce se zărea în depărtare – spuse:

— Lată valea! Dacă priveşti în depărtare, vezi zidurile Babilonului. Turnul pe care îl vezi acolo este Templul din

Bel. Dacă ai privirea ageră, poți chiar să vezi fumul ieşind de la focul etern ce arde mereu în turn.

— Aşadar, acesta este Babilonul. Mi-am dorit mereu să văd oraşul cel mai bogat din lume, spuse Hadan Gula. Babilonul – izvorul averii uriaşe a bunicului. O, dacă ar mai trăi! N-am mai fi atât de strâmtorați.

— De ce îți doreşti ca spiritul lui să mai bântuie pe pământ când timpul ce i-a fost dat să-l petreacă aici s-a scurs deja? Tu şi tatăl tău puteți la fel de bine să continuați ce a început el.

— Dar – vai! — niciunul dintre noi nu a moştenit talentul lui. Nici eu, nici tata nu cunoaştem secretul pe care îl folosea pentru a atrage shekelii de aur.

Sharru Nada nu spuse nimic, ci dădu bice cailor, coborând cu grijă coasta ce ducea spre valea Babilonului. La scurt timp, îi urmă caravana, învăluită într-un praf roşiatic. Puțin mai târziu, ajunseră în oraş şi se îndreptară spre sud, trecând printre grădinile şi câmpurile irigate ale țăranilor.

Trei bătrâni care arau pe un câmp îi atraseră atenția lui Sharru Nada. Chipurile lor i se păreau cunoscute. Ce ciudat! Nu se poate să treci pe lângă un câmp după o absență de patruzeci de ani şi să descoperi că aceiaşi oameni îl ară! Dar o voce dinlăuntrul său îi spunea că sunt aceiaşi. Unul dintre ei ținea de coarnele plugului, părând să depună un efort covârşitor, în timp ce ceilalți doi mergeau cu greu pe lângă boii înhămați la plug.

Cu patruzeci de ani în urmă, el îi invidiase pe aceşti oameni. Cu câtă bucurie ar fi făcut schimb de soartă cu ei! Dar ce diferență era cum între el şi aceşti oameni! Privi înapoi cu mândrie la caravana sa bogată, la cămilele şi la măgarii săi – animale alese pe sprânceană, ce cărau în spinare bunuri de preț aduse tocmai din Damasc. Şi toate erau ale lui.

El îi arătă pe cei trei țărani, spunând:

— Ei ară acelaşi câmp pe care îl arau şi acum patruzeci de ani.

— Aşa se pare, dar de ce crezi că sunt aceiaşi plugari?

— L-am văzut şi atunci, răspunse Sharru Nada.

Amintirile îi invadară mintea şi sufletul. De ce nu putea să îngroape trecutul o dată pentru totdeauna şi să se bucure de prezent? Atunci îi apăru în fața ochilor chipul zâmbitor al lui Arad Gula. Zidul ce se formase între el şi tânărul cinic alături de care călătorea se nărui într-o clipă.

Dar cum îl putea ajuta pe acest tânăr împodobit din cap până în picioare cu bijuterii, ce nutrea numai gânduri facile despre cum să-şi cheltuiască banii? Avea ce oferi de lucru oamenilor dornici să muncească, dar nu le putea oferi nimic celor care se considerau mai presus de muncă. Dar îi era dator lui Arad Gula şi trebuia să facă ceva în această privință – şi asta din toată inima. Tot ce făcuseră împreună – el şi Arad Gula – o făcuseră cu dăruire.

Mintea sa concepu pe loc un plan. Avea să întâmpine obstacole. Trebuia să se gândească şi la familia sa, dar şi la statutul său. Avea să fie un plan crud, ce implica multă suferință. Dar pentru că era un om de acțiune, înlătură pe loc aceste obstacole şi se hotărî să treacă imediat la treabă.

— Te-ar interesa să afli cum am construit eu şi bunicul tău parteneriatul ce ne-a conferit bogăția visată? întrebă el.

— De ce nu-mi spui cum ați reuşit să adunați atâția shekeli de aur? Asta este tot ce vreau să ştiu, ripostă tânărul.

Sharru Nada îl ignoră şi îşi continuă ideea:

— Începuturile noastre se leagă de aceşti oameni care ara. Eram tânăr cum eşti tu acum. Pe când coloana de oameni în care mă aflam şi eu se apropia de ei, bătrânul țăran Megiddo critica modul neglijent în care aceştia arau. Megiddo era prins cu lanțuri alături de mine. „Priveşte-i pe leneşii aceştia!” – protesta el. „Cel care ține de coarnele

plugului nu face niciun efort ca să apese pe plug pentru ca acesta să pătrundă cât mai adânc în pământ. Iar boii – în loc să facă brazde drepte – o iau pe arătură şi asta pentru că nu sunt bine îndrumaţi. Cum cred ei că vor obţine o recoltă bogată dacă nu ară cum trebuie?"

— Ai spus cumva că Magiddo era prins cu lanţuri alături de tine? întrebă surprins Hadan Gula.

— Da. Eram legaţi cu lanţuri de bronz în jurul gâtului şi de picioare. Lângă el era 2-abado, hoţul de oi. Îl cunoscusem în Harroun. La capătul şirului de oameni, se afla un om pe care noi l-am botezat Piratul pentru că nu ne spusese cum îl cheamă. Bănuiam că era marinar datorită tatuajului pe care îl avea pe piept, reprezentând doi şerpi încolăciţi – tatuaj ce era realizat în maniera marinarilor. Eram legaţi în aşa fel încât să formăm rânduri de câte patru oameni.

— Ai purtat lanţuri ca sclavii? întrebă Hadan Gula, fără să-i vină să creadă ce auzea.

— Nu ţi-a spus bunicul tău că am fost cândva sclav?

— Vorbea adesea de tine, dar niciodată nu a pomenit ceva despre asta.

— Era un om căruia îi puteai împărtăşi cele mai tainice secrete. Şi în tine pot avea încredere, nu-i aşa? spuse Sharru Nada, privindu-l fix în ochi.

— Voi păstra tăcerea precum un mormânt, dar sunt uimit de tot ce- mi spui. Cum ai ajuns să fii sclav?

— Oricine poate ajunge sclav, răspunse Sharru Nada, dând din umeri. Jocurile de noroc şi berea din orz au fost cele care mi-au distrus viaţa. Am fost victima imprudenţelor comise de fratele meu. Într-o ceartă stupidă, el şi-a ucis prietenul. Tata, în disperarea lui de a-l salva pe fratele meu de pedeapsa care îl aştepta, m-a „amanetat" văduvei prietenului ucis de fratele meu. Când tata nu a putut să adune suma necesară eliberării mele, ea – în dorinţa-i de răzbunare – m-a vândut negustorului de sclavi.

— Ce ruşine şi ce nedreptate ți-a fost dat să înduri! protestă Hadan Gula. Dar spune-mi, cum ai reuşit să-ți recapeți libertatea?

— Vom ajunge şi la asta, dar trebuie să luam lucrurile pe rând. Aşadar, pe când treceam pe lângă ei, plugarii au început să ne ia în batjocură. Unul dintre ei îşi scoase pălăria zdrențuită şi – făcând o plecăciune în fața noastră – ne strigă:

„- Bine ați venit în Babilon, oaspeți ai regelui! El vă aşteaptă pe zidurile oraşului unde a încins în cinstea voastră un ospăț fără de seamăn, bogat în cărămizi de lut şi supă de ceapă."

Se înecară apoi cu toții de râs. Piratul dădu frâu liber mâniei care îl înăbuşea şi începu să-i înjure din tot sufletul.

„- La ce s-au referit când au spus că regele ne aşteaptă pe ziduri?" – l-am întrebat eu.

„- La zidurile oraşului spre care ne îndreptăm acum, unde vom căra cărămizi până când nu vom mai putea. Poate că pentru asta vom fi îndemnați cu biciul. Dar nu va fi cazul meu, căci îi voi omorî eu primul."

Atunci, Megiddo glăsui:

„- Nu mi se pare că are vreun sens ca stăpânii să-şi bată sclavii harnici până când aceştia îşi dau ultima suflare. Stăpânii îi apreciază pe sclavii muncitori şi îi tratează cu blândețe."

„- Dar cine vrea să muncească până la ultima suflare?" întrebă Zabado. „Plugarii aceia sunt inteligenți. Ei nu-şi rup spinarea muncind pe brânci. Doar lasă impresia că fac acest lucru."

„- Nu poți să scapi de pedeapsa ce ți se cuvine dacă te eschivezi de la muncă" – protestă Megiddo. „Dacă ari un hectar de pământ, atunci nu ți- ai irosit ziua de pomană, iar stăpânul tău este mulțumit de munca ta. Dar dacă ari doar o jumătate de hectar, atunci înseamnă că te eschivezi de la

muncă. Eu nu mă eschivez. Mie îmi place să muncesc şi îmi place să fac o treabă cât mai bună, căci munca este cel mai bun prieten al meu. Ea mi-a oferit lucrurile cele mai valoroase pe care le-am avut în viaţa mea – gospodăria, cirezile de vaci, recoltele, totul.”

„- Da, şi unde sunt acum toate aceste lucruri de valoare?” – întrebă

Zabado în batjocură. „Cred că faci o treabă mult mai bună dacă ştii cum să te eschivezi de la muncă. Fiţi atenţi ce va face Zabado când vom ajunge la ziduri! El va fi cel care va căra burdufurile cu apă sau va îndeplini oricare altă sarcină la fel de uşoară, în timp ce voi ceilalţi vă veţi frânge spinarea cărând cărămizi.”

Spunând acestea, el râse în maniera sa prostească. O spaimă cumplită puse stăpânire pe mine în noaptea aceea, încât n-am putut deloc să adorm. M-am apropiat cât am putut de mult de paznicul nostru, iar când toţi ceilalţi au adormit, l-am strigat pe Godoso, care făcea de strajă în seara aceea. Era prototipul tâlharului arab, care – dacă te jefuia de punga cu galbeni – considera că trebuie să-ţi taie şi gâtul.

„- Spune-mi, Godoso”, l-am întrebat eu în şoaptă, „când vom ajunge în Babilon, vom trudi la ridicarea zidurilor oraşului?”

„- De ce vrei să ştii?” – întrebă el suspicios.

„- Chiar nu înţelegi?” i-am spus eu pe un ton rugător. „Sunt tânăr. Vreau să trăiesc. Nu vreau să muncesc până la epuizare sau să fiu bătut până îmi voi da ultima suflare pe zidurile acelea. Nu există nicio şansă să fiu vândut unui stăpân cu suflet bun?”

„-îţi voi spune ceva”, îmi şopti el apoi. „Eşti un individ liniştit, care nu i-a creat probleme lui Godoso. De cele mai multe ori, noi mergem mai întâi la piaţa de sclavi. Ascultă bine ce-ţi voi spune! Când vor veni cumpărătorii, spune-le

că eşti un muncitor harnic şi că îți place să munceşti pentru un stăpân cu suflet! Convinge-i să te cumpere! Dacă nu-i convingi, a doua zi vei ajunge să cari cărămizi. O muncă într-adevăr cumplită.”

După ce el se îndepărtă de noi, m-am întins pe nisipul cald şi am început să privesc stelele şi să mă gândesc la muncă. Mă întrebam dacă ceea ce spusese Megiddo despre muncă (pe care o considera prietenul său cel mai bun) avea să se adeverească şi în cazul meu. Cu siguranță că aşa va fi dacă mă ajuta să scap din situația în care mă aflam. Când Megiddo s-a trezit, i-am împărtăşit în şoaptă vestea cea bună. Era singura noastră rază de speranță în drumul spre Babilon. În după-amiaza aceea, pe când ne apropiam de zidurile oraşului, vedeam cum şiruri întregi de oameni – asemănători cu furnicile negre – urcau şi coborau pe pantele abrupte. Apropiindu-ne şi mai mult, am fost uimiți să vedem numărul uriaş de oameni care lucrau acolo; unii dintre ei săpau în şanțuri, iar alții transformau lutul în cărămizi. Cei mai mulți dintre ei cărau cărămizile în coşuri uriaşe, frângându-şi picioarele pe acele pante cumplit de abrupte1. Paznicii îi înjurau pe sclavii care aveau un ritm lent de muncă şi îi biciuiau cu cruzime pe cei ce se prăbuşeau la pământ, copleşiți de greutatea coşurilor cu cărămizi. Dacă biciul nu reuşea să-i repună pe picioare, erau aruncați din drum şi lăsați să sufere până îşi dădeau ultima suflare. Erau apoi târâți lângă alte cadavre ce aşteptau să fie azvârlite într-o groapă comună.

Văzând această privelişte cumplită, m-am cutremurat de spaimă. Asta era soarta care mă aştepta dacă nu reuşeam să-mi găsesc la târgul de sclavi un stăpân bun la suflet. Godoso avusese dreptate. Imediat ce am trecut de porțile oraşului, am fost duşi la închisoarea destinată sclavilor, iar

1 Celebrele capodopere ale vechiului Babilon (zidurile, templele, grădinile suspendate şi canalele de irigare) au fost construite prin munca sclavilor, ce erau în special prizonieri de război, lucru care explică tratamentul inuman la care erau supuşi Printre aceşti sclavi se aflau şi mulţi locuitori din Babilon şi din alte provincii ale sale, oameni care au fost vânduţi ca sclavi din cauza crimelor comise sau a problemelor financiare nerezolvate. Era un lucru obişnuit ca oamenii să-şi ofere soţiile, copii sau chiar pe ei înşişi drept garanţie pentru plata împrumuturilor, a proceselor legale sau a altor obligaţii În caz de neplata, aceştia erau vânduţi ca sclavi.

a doua zi de dimineață am ajuns la târgul de sclavi. Aici, oamenii se îngrămădeau unii într-alții şi numai biciul paznicilor îi determina să meargă mai departe pentru a putea fi examinați de cumpărători. Eu şi Megiddo vorbeam cu ardoare cu toți cei care ne permiteau acest lucru. Negustorul de sclavi a chemat la un moment dat soldații din garda regală pentru a-l bate cu cruzime pe Pirat atunci când acesta a protestat împotriva tratamentului inuman la care eram supuşi. Când l- au luat apoi cu ei, am simțit multă durere în suflet. Megiddo era convins că în curând aveam să ne despărțim. Când în apropiere nu se afla niciun cumpărător, el îmi spunea câte foloase aveam să obțin în viitor de pe urma muncii mele:

„- Unii oameni o urăsc. Ei o consideră duşmanul lor. Dar este mai bine s-o consideri prietenul tău şi s-o îndrăgeşti ca atare. Nu trebuie să te superi pentru că este grea. Dacă te gândeşti ce casă frumoasă vei construi cu mâinile tale, ce importanță mai are greutatea grinzilor pe care trebuie să le cari în spinare sau faptul că se află la o distanță mare de fântâna din care trebuie să iei apă pentru fabricarea mortarului? Promite-mi, băiete, că – dacă îți vei găsi un stăpân – vei munci pentru el din tot sufletul! Dacă nu-ți va aprecia munca, nu i-o lua în nume rău, pentru că nu trebuie să uiți că munca făcută cu seriozitate este o onoare pentru cel care o depune, nu pentru cel căruia îi este destinată. Ea îl transformă într-un om mai bun."

Îşi încetă pledoaria, căci un țăran bine făcut veni la noi şi ne studie cu un ochi critic. Megiddo îi puse întrebări despre gospodăria şi recoltele sale, convingându-l în final că el era omul pe care țăranul îl căuta. După o negociere aproape violentă cu negustorul de sclavi, țăranul scoase de la cingătoare o pungă doldora de galbeni şi în curând Megiddo dispăru în zare alături de noul său stăpân, în dimineața aceea, au mai fost vânduți câțiva sclavi. La prânz, Godoso

îmi spuse că negustorul era dezamăgit de cursul pe care îl urmau afacerile sale şi că nu mai avea de gând să poposească prea mult la târgul de sclavi, urmând să-i vândă regelui pe toţi cei ce rămăseseră. Eram din ce în ce mai disperat când un om cu o înfăţişare blajină se îndreaptă spre ţarcul nostru şi întrebă dacă printre noi se afla vreun brutar. Eu l-am abordat imediat, spunându-i:

„- De ce ar mai căuta un brutar bun ca domnia voastră un alt brutar, ce – cu siguranţă – nu ar avea calităţile pe care le are domnia voastră? N-ar fi oare mai uşor să împărtăşească tainele acestei arte unui tânăr dornic să le înveţe, un tânăr ca mine, de exemplu? Priviţi-mă, sunt tânăr, puternic şi dornic de muncă! Oferiţi-mi o şansă şi voi face tot ce- mi stă în putinţă ca să vă umplu punga cu monede de aur şi argint!"

A fost impresionat de pledoaria mea şi a început să negocieze cu negustorul nostru, care nu-mi acordase niciodată nici cea mai mică atenţie de când mă cumpărase, dar care îmi scotea acum în evidenţă – cu multă ardoare – calităţile, precum sănătatea de fier şi buna dispoziţie. Mă simţeam ca un bou gras ce era vândut unui măcelar. În cele din urmă, spre bucuria mea, afacerea s-a încheiat. Mi-am urmat apoi stăpânul, gândindu-mă că sunt cel mai norocos om din Babilon. Am îndrăgit pe loc noul meu cămin. Nana-naid, stăpânul meu, m-a învăţat cum să macin orzul în vasul special amenajat pentru asta în curte, cum să aprind focul în cuptor şi apoi cum să transform prin măcinare făina de susan într-un praf foarte fin, necesar prăjiturilor cu miere. Stăpânul mi-a improvizat apoi un culcuş în magazia în care îşi ţinea grânele. Bătrâna sclavă Swasti, care se ocupa de treburile gospodăreşti, îmi dădea de mâncare, răsplătindu-mă în acest fel pentru că o ajutam la treburile mai dificile din gospodărie. Aceasta era şansa pe care o aşteptasem atâta amar de vreme prin care doream să-i

dovedesc stăpânului meu că îi sunt util, dar şi şansa prin care – speram eu – aveam să-mi recâştig libertatea.

L-am rugat pe Nana-naid să mă învețe cum să frământ aluatul pentru pâine şi cum s-o coc. Şi m-a învățat fără să stea prea mult pe gânduri, plăcut impresionat de râvna pe care o arătam. Mai târziu, după ce am învățat această artă cât am putut mai bine, l-am rugat sa mă învețe taina prăjiturilor cu miere, astfel că în curând am început să mă ocup de toate sarcinile care țineau de brutărie. Stăpânul meu era bucuros că nu mai avea mare lucru de făcut, dar Swasti dădea din cap dezaprobatoare.

„- Nu e bine să n-ai nimic de făcut", murmură ea.

M-am gândit apoi că venise timpul să încep să strâng bani ca să-mi recapăt libertatea. Pentru că îmi îndeplineam toate sarcinile până la amiază, m-am gândit că Nana-naid va fi de acord dacă aveam să-mi găsesc alte îndeletniciri profitabile pentru după-amieze, urmând să-mi împart câştigurile cu el. Ce-ar fi – m-am gândit eu – dacă aş pregăti mai multe prăjituri cu miere şi le-aş vinde oamenilor flămânzi de pe stradă? Iată cum i-am prezentat planul meu lui Nana-naid:

„- Dacă mi-aş putea folosi timpul liber ce-mi rămâne după îndeplinirea tuturor sarcinilor de la brutărie pentru a câştiga ceva – fie şi o sumă mica de bani –, nu credeți că ar fi cinstit ca domnia voastră să împartă câştigurile cu mine, iar ceea ce îmi va rămâne să pot cheltui pentru dorințele şi nevoile mele?"

„- Da, este cinstit", recunoscu el.

Când i-am relatat planul meu referitor la vânzarea prăjiturilor cu miere, a fost cât se poate de încântat de el.

„- Iată cum vom face!", spuse el. „Vei vinde două prăjituri pentru o centimă, iar jumătate din acest câştig îmi revine mie pentru plata făinii, a mierii şi a lemnelor necesare

pregătirii prăjiturilor. Cealaltă jumătate o vom împărți în mod egal.”

Am fost extrem de încântat de oferta lui generoasă prin care puteam să-mi păstrez o pătrime din vânzări. Am muncit atunci până târziu în noapte ca să modelez o tavă pe care aveam să-mi etalez prăjiturile. Nana- naid mi-a oferit câteva dintre veşmintele sale ponosite, pe care Swasti le-a cusut şi le-a spălat ca să arate cât mai frumos cu putinţă. A doua zi, am copt mai multe prăjituri cu miere. Arătau extraordinar de apetisante pe tăviţa mea atunci când am ieşit pe stradă, lăudându-mi marfa în gura mare. La început, nimeni nu păru să-mi acorde atenţie şi o dezamăgire fără seamăn puse stăpânire pe mine. Nu m-am dat însă bătut, iar mai târziu – când oamenilor U s-a făcut foame – prăjiturile au început să se vândă, tăviţa mea golindu-seân curând, Nana-naid a fost încântat de succesul meu şi mi-a plătit bucuros partea ce mi se cuvenea. Eram atât de fericit de monedele care îmi zornăiau vesele în pungă! Megiddo avusese dreptate când spusese ca stăpânul apreciază munca sârguincioasă depusă de sclavii săi. În seara aceea, m-am lăsat îmbătat de succesul meu, încât – neputând dormi deloc – am încercat să-mi imaginez cât aş putea câştiga într-un an şi de câţi ani aş avea nevoie ca să-mi cumpăr libertatea. Continuând să-mi vând prăjiturile în fiecare zi, mi-am făcut în curând clienţi fideli. Unul dintre aceştia era chiar bunicul tău – Arad Gula. El era negustor de covoraşe, pe care le vindea gospodinelor, călătorind în acest scop de la un capăt al oraşului la celălalt, însoţit fiind de un măgăruş ce-i căra marfa şi de un sclav negru ce avea grijă de el. Obişnuia să cumpere două prăjituri pentru el şi două pentru sclavul lui, zăbovind mereu în drumurile lui ca să vorbească cu mine. Într-o bună zi, bunicul tău mi-a spus ceva ce nu voi uita niciodată:

„- îmi plac prăjiturile tale, băiete, dar mai mult îmi place felul în care le vinzi. Spiritul de afaceri cu care eşti înzestrat te va conduce departe în drumul tău spre succes.”

Dar cum ai putea să înţelegi tu, Hadan Gula, ce-au însemnat aceste cuvinte de încurajare pentru un sclav aflat la începuturile vieţii, pierdut într-un oraş imens, ce se lupta cu toată puterea sa ca să găsească o cale de scăpare din această stare cumplită de umilinţă în care îl aruncase destinul cel nedrept? Dar – o dată cu trecerea timpului – bănuţii au început să se adune în punga mea. Îi auzeam cum zornăie veseli la cingătoare şi simţeam cum punga mea se îngreuna pe zi ce trecea. Munca se dovedea a fi cel mai bun prieten al meu, aşa cum spusese Megiddo. Eu eram fericit, dar Swasti era îngrijorată.

„- Mi-e teamă că stăpânul tău petrece prea mult timp în casele unde se organizează jocuri de noroc”, spunea ea.

Într-o bună zi, am avut marea bucurie să-l întâlnesc pe stradă pe bunul meu prieten Megiddo. Era însoţit de trei măgăruşi cu ajutorul cărora ducea legume la piaţă.

„- O duc foarte bine”, îmi spuse el. „Stăpânul meu îmi apreciază munca şi din această cauză m-a însărcinat cu mai multe misiuni importante. Mă ocup de afacerile sale care presupun în primul rând vânzarea fructelor şi legumelor la piaţă. Familia mea se va reîntregi în curând datorită generozităţii sale extraordinare. Munca mă ajută să scap de mizeria în care decăzusem. Ea mă va ajuta într-o zi să-mi recapăt libertatea şi să am din nou gospodăria mea, aşa cum am avut cândva.”

Şi astfel, nisipul din clepsidra mea se scurgea neîntrerupt, iar Nana-naid mă aştepta – mereu nerăbdător – să-şi încaseze partea lui din câştigul pe care îl realizam în fiecare zi. Mă îndemna, de asemenea, să- mi vând produsele şi în alte pieţe ca să-mi măresc vânzările. Adesea, ieşeam din oraş ca să-mi vând prăjiturile paznicilor sclavilor ce

lucrau la ridicarea zidurilor Babilonului. Uram să ajung din nou în locurile acelea cumplite, dar paznicii se dovedeau nişte clienţi fideli şi generoşi, într-o zi, am fost surprins să-l văd pe Zabado umplându-şi coşul cu cărămizi. Era cumplit de slab şi mergea încovoiat sub povara pe care trebuia s-o care în spinare. Trupul purta peste tot însemnele dureroase ale bicelor nemiloase. Sufletul mi s-a umplut de milă la priveliştea aceea atât de jalnica şi am încercat să-i mai îndulcesc puţin viaţa, dăruindu-i o prăjitură pe care a înfulecat-o într-o clipă cu pofta unui animal flămând. Văzându-i însă ochii înfometaţi şi lacomi, am luat-o la fugă înainte de a- mi smulge tava din mână.

„- De ce munceşti atât de mult?” – m-a întrebat într-o bună zi Arad

Gula.

El mi-a pus aceeaşi întrebare pe care mi-ai pus-o şi tu astăzi, îţi aminteşti? I-am povestit ce-mi spusese Megiddo despre muncă şi cum aceasta se dovedea a fi cel mai bun prieten al meu. L-am arătat cu mândrie punga mea cu gologani şi i-am explicat cum reuşeam să-i strâng ca să-mi cumpăr libertatea.

— Când vei fi liber, ce vei face?” mă întrebă el.

„- Vreau să devin negustor” – i-am răspuns eu.

Şi atunci mi-a mărturisit ceva ce n-aş fi putut niciodată bănui:

„- Tu nu ştii, dar şi eu sunt sclav. Am încheiat însă un parteneriat cu stăpânul meu.”

— Opreşte-te! strigă Hadan Gula. Nu vreau sa ascult nişte minciuni care nu fac altceva decât să-mi defăimeze bunicul. Nu a fost niciodată sclav, continuă el spumegând de furie.

Sharru Nada îşi păstră calmul.

— Îl apreciez peste măsură pentru că a reuşit să depăşească necazurile vieţii şi să devină un cetăţean de onoare al oraşului Damasc. Oare tu, nepotul lui, eşti

plămădit din acelaşi aluat? Ai curajul să înfrunţi adevărul sau preferi să trăieşti învăluit în iluzii false?

Hadan Gula îi răspunse cu o voce gâtuită de emoţie:

— Bunicul meu a fost iubit de toată lumea. Nenumărate au fost faptele sale de ispravă. Când foametea ameninţa să distrugă Damascul, nu el a fost cel care a cumpărat grâne din Egipt le-a adus la Damasc şi le-a împărţit tuturor locuitorilor oraşului ca nimeni să nu moară de foame? Iar tu spui acum că n-a fost altceva decât un sclav din Babilon, demn de dispreţul tuturor.

— Dacă ar fi rămas sclav în Babilon, atunci ar fi fost demn de dispreţul tuturor, dar – când prin propriile lui eforturi – a devenit un om de seamă în Damasc, zeii i-au iertat greşelile şi i-au dăruit respectul lor neţărmurit, răspunse Sharru Nada. După ce mi-a spus că era sclav – continuă Sharru Nada – mi-a explicat cât de nerăbdător fusese să-şi recapete libertatea. Acum, când avea banii necesari pentru asta, sufletul îi era tulburat de nenumărate incertitudini. Nu mai avea niciun câştig de pe urma vânzărilor sale şi se temea să plece de sub aripa ocrotitoare a stăpânului său. Eu am protestat imediat împotriva acestor incertitudini, spunându-i:

„- Nu te mai gândi la stăpânul tău! încearcă să trăieşti din nou sentimentul extraordinar al libertăţii! Gândeşte şi acţionează ca un om liber! Stabileşte-ţi dorinţele pe care vrei să ţi le îndeplineşti în viaţă, iar munca te va ajuta să le transformi în realitate!”

Mi-a spus apoi că îmi era recunoscător pentru că îl făcusem să priceapă că în sufletul lui sălăşluia spiritul unui laş, nu al unui învingător2, într-o zi, am trecut din nou de porţile oraşului şi am fost surprins să descopăr foarte mulţi oameni adunaţi acolo. Când am întrebat pe cineva ce se întâmplase, acesta mi-a răspuns:

— Cum, nu ai auzit? Un sclav fugar, care a ucis un om din garda regală, a fost prins şi astăzi va fi pedepsit pentru crima sa. Va fi biciuit până îşi va da ultima suflare. Regele însuşi va fi prezent la execuție.”

Mulțimea era atât de compactă lângă locul execuției încât nu am îndrăznit să mă apropii mai mult de teamă ca nu cumva tava mea cu prăjituri să se răstoarne. De aceea, m-am urcat pe zidul neterminat ca să pot vedea scena peste mulțimea adunată acolo. Am avut noroc să-l văd pe Nabucodonosor în carne şi oase, ce venea în carul său de aur. Nu mai văzusem nicicând în viața mea atâta grandoare, atâtea falduri şi veşminte din fir de aur şi catifea. Nu vedeam locul execuției, dar auzeam țipetele sărmanului sclav. Mă întrebam cum era posibil ca un om atât de nobil ca regele nostru să asiste la o suferință atât de cumplită fără să facă nimic, dar când l-am auzit râzând şi glumind cu nobilii săi, mi-am dat seama că era un om crud şi am înțeles de ce li se impuneau sarcini complet inumane sclavilor ce lucrau la ridicarea zidurilor oraşului. După ce sclavul a murit, trupul i-a fost legat de un

2 *Existența sclavilor din vechiul Babilon, oricât de contradictoriu ne-ar părea acest fapt, era strict stabilită prin lege. De exemplu, un sclav putea să dețină orice fel de proprietăți, putând avea în subordinea* sau *alți sclavi asupra cărora stăpânul său nu avea niciun drept. Sclavii se puteau căsători cu oamenii liberi. Copiii mamelor libere erau la rândul lor liberi. Cei mai mulți dintre negustorii din Babilon erau sclavi, dar încheiau parteneriate cu stăpânii lor, devenind astfel nişte oameni bogați ce se bucurau de propriile lor drepturi de neîcălcat* stâlp în aşa fel încât toată lumea să-l poată vedea. Când mulțimea a început să se împuțineze, m-am apropiat şi eu de locul execuției. Pe pieptul său acoperit de păr, am văzut un tatuaj ce reprezenta doi şerpi încolăciți. Era Piratul. Când l-am revăzut apoi pe Arad Gula,

era un om complet schimbat. El m-a întâmpinat plin de entuziasm:

„- Priveşte! Sclavul pe care îl cunoşteai tu este acum un om liber. Cuvintele pe care mi le-ai spus atunci m-au transformat ca prin minune. Vânzările şi câştigurile mele au început să crească simțitor. Soția mea este în sfârşit fericită. Când am cunoscut-o, era o femeie liberă – este nepoata stăpânului meu. Ea vrea acum să ne mutăm într-un oraş din străinătate, unde nimeni nu va şti că am fost cândva sclav. Astfel, copiii noştri nu vor avea de suferit pentru soarta nedreaptă de care a avut parte tatăl lor. Munca a devenit sprijinul meu incontestabil. Ea mi-a redat încrederea în forțele proprii şi talentul de a vinde."

Eram fericit pentru că îl răsplătisem – fie şi într-o măsură atât de mică – pentru cuvintele de încurajare pe care mi le dăruise cândva în trecut, într-o seară, Swasti veni la mine vădit tulburată.

„- Stăpânul tău are necazuri. Mă tem pentru el. Cu câteva luni în urmă, a pierdut foarte mult la jocurile de noroc. Nu-l mai plăteşte pe țăranul care îi aducea grânele sau mierea. Şi nu-şi mai plăteşte nici cămătarul. Ei sunt supărați şi îl copleşesc cu amenințări."

„-De ce ne-am bate noi capul pentru prostiile lui? Nu suntem noi paznicii lui" – am răspuns eu fără să gândesc.

„- Tinere naiv, tu chiar nu înțelegi! Te-a oferit pe tine drept garanție cămătarului pentru un împrumut. Conform legii, cămătarul are tot dreptul asupra ta şi te poate vinde oricând doreşte. Nu ştiu ce să fac. Este un stăpân bun. De ce? De ce s-a abătut asupra noastră o năpastă atât de mare?"

Temerile lui Swasti nu erau neîntemeiate. A doua zi de dimineață, în timp ce îmi îndeplineam sarcinile la brutărie am primit vizita cămătarului, ce era însoțit de un om căruia el îi spunea Saşi. Acest om m-a studiat din cap până-n

picioare şi a spus că mă încadram în cerinţele sale. Cămătarul nu mai aşteptă întoarcerea stăpânului meu şi îi spuse lui Swasti să-i transmită acestuia că mă luase cu el. Având doar hainele de pe mine şi punga cu galbeni bine ascunsă la cingătoare, am fost răpit pe neaşteptate de la sarcinile mele neterminate. Speranţele mi-au fost astfel complet năruite – la fel cum o furtună puternică smulge un copac din rădăcină şi îl aruncă în talazurile mânioase ale mării înspumate. Jocurile de noroc şi berea din orz mi-au distrus din nou viaţa. Saşi era un om grosolan şi morocănos. Pe când mă conducea prin oraş, am încercat să-i povestesc despre munca pe care o făceam în slujba lui Nana-naid şi am încheiat spunându-i că speram să fac o treabă bună şi pentru el. Dar răspunsul pe care mi l-a dat nu mi-a oferit prea multe speranţe.

„- Nu-mi place munca asta. Nici stăpânului meu nu-i place. Regele i-a spus să mă trimită să construiesc o parte din Marele Canal. Stăpânul i-a spus lui Saşi să cumpere cât mai mulţi sclavi, să muncească mult şi să termine treaba cât mai repede. Dar cum poţi să termini o treabă ca asta atât de repede?"

Imaginează-ţi un deşert arid, unde nu există copaci – ci doar nişte arbuşti pitici care să te ferească de razele ucigătoare ale soarelui fierbinte, ce ne încălzea atât de tare apa din burdufuri încât nu o mai puteam bea! Apoi imaginează-ţi rânduri întregi de oameni care coboară în gropi adânc săpate ca să râme ca viermii, scoţând din zori până-n seară coşuri pline cu noroi şi mizerie! Completează-ţi acest tablou cu felul în care ni se dădea de mâncare – mâncăm dintr-o albie comună ca şi când eram nişte porci! Nu aveam nici corturi şi nici paie pe care să dormim. Acestea erau noile condiţii de trai pe care ni le rezervase destinul, îmi îngropasem punga cu galbeni într-un loc numai de mine ştiut, întrebându-mă dacă aveam s-o mai

dezgrop vreodată. La început, am muncit din tot sufletul, dar pe măsură ce lunile treceau, curajul şi speranța au dispărut puțin câte puțin. Apoi, din cauza căldurii insuportabile, am făcut febră. Mi-am pierdut pofta de mâncare şi abia mă atingeam de legumele şi carnea de oaie ce constituiau hrana noastră de bază. Nopțile mi le petreceam adâncit în gândurile mele pline de amărăciune, învăluit în nefericirea mea, mă întrebam dacă Zabado nu-şi concepuse oare cel mai bun plan – acela de a evita prin orice mijloace posibile munca asiduă. Dar în fața ochilor mi- a apărut atunci imaginea sa cumplită şi mi-am dat seama că planul lui nu fusese chiar atât de bun. M-am gândit apoi la firea aprigă a Piratului, întrebându-mă dacă n-ar fi fost o idee bună să te lupți şi să ucizi. Dar amintirea trupului său însângerat mi-a spus că nici planul lui nu se dovedise chiar atât de bun. Mi-am amintit apoi de Megiddo. Mâinile sale erau aspre de muncă, dar chipul îi trăda o fericire fără margini. Aşadar, planul lui era cel mai bun. Eram la fel de dornic de muncă precum era Megiddo; cu siguranță că nu muncea mai mult decât mine. Dar de ce munca mea nu-mi dăruia fericirea şi succesul pe care le râvneam atât de mult? Oare munca era cea care îi dăruia lui Megiddo fericirea supremă sau fericirea şi succesul sunt apanajul zeilor şi numai ei hotărăsc cine are dreptul să se bucure de ele? Oare eram sortit să muncesc tot restul vieții mele fără să-mi împlinesc visurile şi dorințele, fără sa cunosc niciodată fericirea şi succesul? Toate aceste întrebări mă bântuiau zi şi noapte şi nu le găseam niciun răspuns. Viața mea se derula astfel într-o negură cumplită. Câteva zile mai târziu, când se părea că ajunsesem la capătul puterilor şi nu găsisem încă niciun răspuns la întrebările mele, Saşi mă chemă la el. Fostul meu stăpân trimisese un mesager ce avea să mă ducă din nou la Babilon. Mi-am dezgropat punga prețioasă, m-am îmbrăcat cât am putut mai bine în

veşmintele mele zdrenţuite şi am pornit la drum, călărind în spatele mesagerului. Pe drum, gândurile mele incendiare îmi răvăşeau sufletul la fel cum o furtună răvăşeşte marea. Aceste stări sufleteşti tulburătoare mi-au amintit atunci de versurile unui cântec din oraşul obârşiei mele – Harroun:

„înlănţuită într-un vârtej fără de seamăn, viaţa omului decurge Şi pe cărări necunoscute, soarta paşii îi îndrumă. Destinul ce-l aşteaptă a-l prevesti nimeni nu poate, Iar calea ce-i este hărăzită a o urmă nimeni nu poate,”

Îmi era oare hărăzit să îndur pedepse pentru nu ştiu ce motive? Ce nenorociri şi dezamăgiri îmi mai rezervaseră oare zeii? Când am intrat în curtea casei stăpânului meu, imaginează-ţi ce mare mi-a fost mirarea când l-am văzut pe Arad Gula aşteptându-mă acolo! El m-a ajutat să descalec şi m-a îmbrăţişat cu dragostea pe care i-ar fi oferit-o unui frate pierdut şi regăsit. L-aş fi urmat cu credinţa unui sclav, dar nu m-a lăsat să fac acest lucru. M-a luat în schimb în braţe, spunându-mi:

„- Te-am căutat peste tot. Când deja îmi pierdusem speranţa, am întâlnit-o pe Swasti, iar ea mi-a povestit despre cămătarul care te-a cumpărat. Acesta mi-a spus că te vânduse unui stăpân de origine nobilă. M- am târguit mult cu noul tău stăpân şi am plătit o sumă revoltător de mare pentru tine, dar a meritat efortul. Filosofia ta de viaţă şi spiritul tău întreprinzător au constituit o sursă de inspiraţie pentru succesul meu.”

„-Este filosofia de viaţă a lui Megiddo, nu a mea” – l-am întrerupt eu.

„- A ta şi a lui Megiddo. Mulţumită vouă amândurora, mergem acum la Damasc şi am nevoie de un partener pentru negoţurile mele. Căci – vezi tu!”, exclamă el, „din acest moment eşti un om liber.”

Spunând acestea, scoase de sub tunică tăbliţa de argilă ce menţiona statutul meu de sclav, o ridică deasupra

capului şi o aruncă cu putere, spărgând-o în mii de bucățele de pietrele de pe drum. El le calcă apoi în picioare până când se alese praful. Ochii mi se umplură de lacrimi. Mi-am dat atunci seama că eram cel mai norocos om din Babilon. Vezi, aşadar, că, în vremuri de restrişte, munca s-a dovedit cel mai bun prieten al meu. Dorința de a munci nea ajutat să nu fiu vândut ca sclav la ridicarea zidurilor oraşului. Această dorință l-a impresionat, de asemenea, pe bunicul tău, care mi-a oferit şansa să devin partenerul său de negoț.

Hadan Gula îl întrebă atunci:

— Aşadar, munca era cheia secretă a bunicului meu, cu ajutorul căreia a strâns comoara aceea de shekeli de aur?

— Era singura cheie pe care o avea la dispoziție, răspunse Sharru Nada. Bunicului tău îi plăcea să muncească. Zeii i-au apreciat eforturile şi l-au răsplătit cu generozitate.

— Încep să înțeleg acum, spuse Hadan Gula gânditor. Munca este cea care i-a adus cei mai mulți prieteni – oameni care au ştiut să-i admire sârguința şi succesul pe care l-a obținut de pe urma muncii sale. Munca este cea care i-a conferit distincțiile de care se bucura în Damasc. Munca este cea care i-a oferit toate lucrurile pe care le doresc şi eu la rândul meu. Şi eu care credeam că munca este destinată numai sclavilor.

— Te poți bucura de foarte multe plăceri în viață, spuse Sharru Nada. Şi fiecare îşi are locul ei bine definit, îmi pare bine că munca nu este destinată numai sclavilor. Căci dacă ar fi aşa, nu m-aş mai bucura de cea mai mare plăcere a mea. Multe lucruri îmi plac în viață, dar nimic nu se compară cu munca.

Sharru Nada şi Hadan Gula călăreau sub umbra binefăcătoare a zidurilor înalte, îndreptându-se spre porțile masive, din bronz ale Babilonului. La apropierea lor, străjerii luară poziție de drepți şi îl salutară pe unul dintre cei mai respectați cetățeni ai oraşului. Cu o trufie demnă de

un rege, Sharru Nada îşi conduse caravana printre porţile masive, străbătând apoi străzile oraşului.

— Am sperat dintotdeauna să-i semăn bunicului meu, îi mărturisi Hadan Gula. Dar n-am ştiut niciodată ce fel de om era. Acum tu mi-ai dezvăluit adevărata lui structură sufletească. Şi pentru că în acest moment îl înţeleg cu adevărat, îl admir şi mai mult şi sunt din ce în ce mai hotărât să-i calc pe urme. Mi-e teamă că nu te voi putea nicicând răsplăti pentru că mi-ai oferit cheia succesului său. O voi folosi mereu de acum înainte. Voi îmbrăca acum haina umilinţei, pe care a îmbrăcat-o şi el – veşmânt ce mi se potriveşte mult mai bine decât toate bijuteriile şi toate straiele scumpe din lume.

Spunând acestea, Hadan Gula îşi scoase cerceii din urechi şi inelele de pe degete. Punând apoi frâu calului, el rămase – în semn de respect – în urma conducătorului caravanei.

XI
Câteva date istorice despre Babilon

Nu veţi găsi – oricât veţi căuta în paginile istoriei universale – un oraş mai fascinant decât Babilonul. Numele său este în sine o evocare a belşugului şi a splendorii nemaivăzute. Comorile sale în aur şi pietre preţioase sunt extraordinare. Oamenii îşi imaginează în general că un oraş atât de bogat ca acesta este situat într-un peisaj luxuriant, de o frumuseţe unică în lume, înconjurat de resurse naturale bogate în păduri şi zăcăminte de aur şi pietre preţioase. Dar nu aşa stau lucrurile.

Babilonul era situat lângă râul Eufrat, într-o vale aridă, unde nu existau nici păduri şi nici zăcăminte. Nu existau

nici măcar pietre pentru construcții. Nu se situa nici pe o rută comercială. Nu ploua niciodată îndeajuns pentru obținerea unor recolte bogate.

Babilonul este un exemplu grăitor al capacității extraordinare a oamenilor de a realiza lucruri mărețe, folosind toate mijloacele pe care le au la dispoziție. Toate resursele care au stat la baza creării acestui oraş unic în lume se datorează eforturilor umane. Toate bogățiile sale sunt creațiile omului, nu ale naturii.

Zeii dăruiseră Babilonului doar două resurse naturale – un pământ fertil şi apa râului Eufrat. Inginerii din Babilon au reuşit – prin intermediul barajelor şi canalelor uriaşe de irigație – să scalde valea aridă a Babilonului în apa dătătoare de viață a râului Eufrat. Răsplata acestui sistem de irigare unic în lume o constituie obținerea unor recolte extraordinar de bogate – cum nu mai văzuse nimeni până atunci în valea aridă a Babilonului.

Din fericire, pe parcursul existenței sale îndelungate, Babilonul a fost condus de generații întregi de regi a căror dorință de cucerire şi de jaf s-a manifestat extrem de rar. Deşi babilonienii au purtat numeroase războaie, cele mai multe dintre ele au avut ca scop apărarea împotriva altor cuceritori ambițioşi care râvneau comorile nemaivăzute ale Babilonului. Regii care s-au aflat la cârma Babilonului dăinuie şi astăzi în paginile istoriei datorită înțelepciunii, spiritului întreprinzător şi dorinței lor de dreptate. Pe tronul Babilonului nu s-au aflat niciodată monarhi care să fi nutrit dorința cumplită de a cuceri lumea întreagă pentru ca toate națiunile să se încline în fața egocentrismului lor.

Babilonul nu mai există astăzi ca oraş. Atunci când forțele umane care au construit şi au luptat pentru perenitatea cetății timp de mii şi mii de ani au dispărut în negura timpului, aceasta a fost lăsată în părăsire, devenind o tristă amintire a opulenței de odinioară. Locul unde s-a

situat cândva oraşul se află în Asia la aproximativ 600 de mile est de Canalul de Suez, chiar la nord de Golful Persic. Latitudinea este de aproape 30 de grade deasupra Ecuatorului, aflându-se la aceeaşi latitudine la care se află şi oraşul Yuma din Arizona. Clima este similară cu cea din oraşul american – o climă toridă şi uscată.

Astăzi, această vale a Eufratului – cândva o regiune puternic irigată – este un ținut pustiu, bătut de vânturi. Iarba rară şi arbuştii deşertului se luptă să supraviețuiască furtunilor de nisip. Au pierit pentru totdeauna câmpiile fertile, oraşele mamut şi caravanele negustorilor bogați. Triburile nomade de arabi, ce-şi bazează traiul sărăcăcios pe creşterea oilor, sunt singurii locuitori ai acestor ținuturi uitate de Dumnezeu. Şi aşa a fost mereu de la începuturile erei creştine.

De-a lungul şi de-a latul acestei vai, vezi nenumărate coline de pământ. Secole de-a rândul, nimeni nu le-a acordat atenție, considerându-le doar simple coline de pământ, în cele din urmă, interesul arheologilor față de acestea a fost stârnit de descoperirea unor bucăți de cărămidă şi a unor vase sparte din ceramică, scoase la iveală de ploi şi furtuni. Muzeele din Europa şi America au organizat imediat expediții destinate să descopere cât mai multe lucruri cu putință. Târnăcoapele şi lopețile au dezvăluit în curând existența unor oraşe străvechi. Oraşe-morminte, le-am putea foarte bine numi.

Babilonul era unul dintre aceste oraşe. Timp de aproape douăzeci de secole, vânturile deşertului au aşternut nisipul peste acest oraş cândva magnific. Construite din cărămidă, zidurile expuse intemperiilor s-au dezintegrat, transformându-se din nou în pământ. Aşa arăta Babilonul astăzi – oraşul cel mai bogat al antichității – un morman de mizerie, părăsit de atâta amar de vreme încât nimeni nu mai ştia cum s-a numit cândva – până când arheologii l-au

redescoperit, îndepărtând cu grijă nisipul ce s-a aşternut de-a lungul timpului peste vestigiile templelor şi palatelor lui, care odinioară au constituit mândria Babilonului.

Mulţi oameni de ştiinţă consideră civilizaţia Babilonului şi a altor oraşe din această vale ca fiind cele mai vechi din lume – lucru care a fost dovedit recent. Datele obţinute de pe urma studiilor şi cercetărilor intense susţin că această civilizaţie a trăit acum opt mii de ani. Un lucru extrem de interesant în acest sens este modul prin care oamenii de ştiinţă au ajuns la această concluzie. Arheologii au descoperit printre ruinele Babilonului descrierile unei eclipse de soare. Astronomii lumii moderne au calculat timpul în care a avut loc această eclipsă – vizibilă în Babilon – şi au stabilit o corelaţie între calendarul lor şi calendarul nostru.

S-a dovedit astfel că, acum opt mii de ani, populaţia sumeriană care locuia în Babilonia trăia în oraşe înconjurate de ziduri de apărare. Ne putem doar imagina ce rădăcini adânci au în istorie aceste oraşe, existând cu multe secole înainte de naşterea Babilonului. Locuitorii acestor oraşe nu erau doar nişte simpli barbari a căror existenţă se limita la zidurile lor de apărare. Ei erau nişte oameni culţi şi bine instruiţi. După cum menţionează istoria, din rândurile lor s-au născut primii ingineri, primii astronomi, primii matematicieni, primii oameni de afaceri şi tot ei sunt primii care au avut parte de un sistem de scriere.

Am vorbit deja despre sistemele extraordinare de irigaţie, sisteme care au transformat această vale aridă într-un paradis al agriculturii. Se mai pot vedea şi astăzi rămăşiţele acestor canale de irigaţie, deşi acum sunt pline de nisip. Unele dintre ele sunt atât de mari, încât – golite de apă – este posibil ca doisprezece cai, aşezaţi unul lângă altul, să meargă în aceeaşi direcţie. Ele se pot compara ca mărime cu cele mai mari canale din Colorado şi Utah.

În afară de sistemul de irigație a văii Babilonului, inginerii babilonieni au mai realizat un proiect de aceeaşi importanță covârşitoare. Printr-un sistem de drenaj extrem de elaborat, ei au răpit o suprafață imensă de teren mlăştinos de la gurile râurilor Tigru şi Eufrat, transformând-o într-un teren propice agriculturii.

Istoricul şi călătorul grec Herodot a vizitat Babilonul pe când acesta cunoştea o înflorire extraordinară şi ne oferă singura descriere a oraşului realizată de un străin. Scrierile sale ne oferă o descriere extrem de plastică a Babilonului, menționând în acelaşi timp unele dintre obiceiurile mai puțin obişnuite ale locuitorilor lui. El vorbeşte şi despre pământul extraordinar de fertil, care dădea naştere unor recolte extrem de bogate de grâu şi orz.

Gloria Babilonului s-a pierdut în negura timpului, dar înțelepciunea poporului său a dăinuit de-a lungul secolelor, ajungând până la noi. Pentru felul în care au avut grijă să ne transmită gândurile lor pline de înțelepciune, noi le suntem veşnic recunoscători. În vremurile acelea îndepărtate, hârtia era un lucru complet necunoscut. Aşa că ei îşi scrijeleau cu trudă gândurile pe tăblițe din argilă moale. Când terminau de scrijelit aceste tăblițe, le băgau în cuptoare, transformându-le în acest fel în nişte plăci extrem de rezistente. Aveau o suprafață de circa 40 de centimetri şi o grosime de aproximativ 7 centimetri.

Aceste tăblițe de argilă țineau atunci locul formelor moderne de scris. Cu ajutorul lor, oamenii confereau nemurire legendelor, poeziilor sau istoriei lor, transcriind în acelaşi timp decretele împărăteşti, legile pământului, titlurile de proprietate, obligațiile contractuale şi chiar scrisori, ce erau încredințate unor mesageri pentru a fi duse în oraşele îndepărtate. Datorită acestor tăblițe de argilă, ne putem face o idee despre viața şi afacerile personale ale acestor oameni. De exemplu, o tăbliță de argilă – scrisă,

evident, de un negustor de la ţară -menţionează faptul că la o anumită dată un anumit client a adus o vacă, pe care a vândut-o în schimbul a şapte saci cu grâu, trei urmând a fi livraţi la data respectivă, iar ceilalţi patru la o dată ulterioară, în conformitate cu dorinţa clientului.

Arheologii au recuperat biblioteci întregi de tăbliţe de argilă – sute de mii de tăbliţe, pe care le-au descoperit printre ruinele acestor oraşe din antichitate.

Una dintre minunile Babilonului o constituie zidurile imense care înconjurau cândva oraşul. Anticii le-au catalogat – împreună cu marea piramidă din Egipt – ca făcând parte dintre cele şapte minuni ale lumii. Se spune că regina Semiramida este cea care a ridicat primele ziduri la începutul existenţei oraşului. Săpăturile făcute în timpurile moderne nu au scos însă la iveală nicio rămăşiţă din zidurile originale. Nu se ştie nici măcar care este înălţimea lor exactă. Estimările făcute în urma unor descrieri antice ale zidurilor susţin că acestea ar fi avut în jur de cinci sau şase metri înălţime, căptuşite în exterior cu cărămidă arsă şi protejate apoi de nişte şanţuri adânci, pline cu apă.

Zidurile ridicate mai târziu şi cele care au ajuns deja celebre au fost începute cu aproape şase sute de ani înainte de Christos de regele

Nabopolassar. El plănuia ridicarea unor ziduri gigantice, dar nu a mai trăit ca să-şi vadă opera terminată. Ele au fost lăsate în sarcina fiului său, Nabucodonosor, un nume binecunoscut în istoria biblică.

Înălţimea şi lungimea acestor ziduri depăşesc imaginaţia. Surse sigure afirmă că aveau aproape cincisprezece metri înălţime – echivalentul unei clădiri moderne cu cincisprezece etaje. S-a estimat că erau atât de lungi încât ajungeau până la paisprezece sau chiar şaptesprezece kilometri. Terasa acestor ziduri era atât de lată încât se spune că un car tras de şase cai se putea foarte bine plimba de-a lungul şi de-a

latul ei. Din această construcție magnifică, puține lucruri ne-au mai rămas astăzi – doar câteva porțiuni din fundația zidurilor şi şanțurile cu apă. În afară de distrugerile provocate de natură, arabii au contribuit şi ei la năruirea totală a acestei construcții extraordinare, furând cărămida pentru propriile lor construcții.

Aproape toate armatele victorioase ale cuceritorilor lumii antice au încercat să distrugă rezistența impusă de zidurile Babilonului. Mulți regi au asediat Babilonul, dar n-au reuşit niciodată să-l cucerească. Armatele invadatoare nu sunt deloc un subiect de neglijat. Istoricii vorbesc de unități de luptă serioase, din care făceau parte 10.000 de călăreți, 25.000 de care de război şi 1200 de regimente de pedestraşi, unde fiecare regiment în parte avea câte 1000 de oameni. Cuceritorii aveau adesea nevoie de doi sau trei ani ca să strângă materialele de război necesare şi ca să construiască hambare pentru mâncare pentru toată durata asediului.

Babilonul semăna foarte mult cu oraşele lumii moderne. Avea străzi şi magazine. Vânzătorii ambulanți îşi vindeau marfa prin cartierele rezidențiale. Preoții oficiau slujbe în temple magnifice, în interiorul oraşului exista o zonă îngrădită, interzisă muritorilor de rând, ce era destinată palatelor regale. Se spune că zidurile care înconjurau această zonă erau mai înalte decât cele care înconjurau oraşul.

Babilonienii erau nişte oameni talentați, deținând tainele diverselor arte şi meşteşuguri precum sculptura, pictura, arta țesutului, a bijuteriilor, a fabricării armelor din metal, dar şi arta cultivării pământului. Bijutierii lor erau creatorii celor mai frumoase bijuterii din lume. Arheologii au recuperat multe bijuterii de o frumusețe rară din mormintele posesorilor lor bogați şi ele se află acum în cele mai mari muzee din lume, încântând ochii oricărui privitor.

Într-o perioadă în care tot restul lumii tăia copacii cu topoare din piatră sau vâna şi se lupta cu ajutorul suliţelor şi săgeţilor ce aveau vârfuri din cremene, babilonienii foloseau topoare, suliţe şi săgeţi cu vârfuri din metal.

Babilonienii erau nişte negustori şi oameni de afaceri desăvârşiţi. După câte ştim, ei sunt inventatorii noţiunilor financiare precum schimb monetar, obligaţii contractuale şi titluri de proprietate.

Rezistenţa Babilonului nu a putut fi niciodată înfrântă de armatele invadatoare până în jurul anului 540 înainte de Christos. Dar, chiar şi atunci, zidurile nu au cedat în faţa cuceritorilor. Povestea prăbuşirii Babilonului este o poveste ieşită din comun. Cyrus, unul dintre cei mai mari cuceritori din vremea aceea, intenţiona să atace oraşul, sperând să distrugă rezistenţa zidurilor inexpugnabile. Sfetnicii lui Nabonidus, regele Babilonului, l-au determinat să pornească în întâmpinarea lui Cyrus, fără să mai aştepte ca acesta să asedieze oraşul. Suferind însă o înfrângere dureroasă, armata babiloniană a fugit din faţa duşmanului. Şi astfel, Cyrus – găsind porţile deschise – a intrat în oraş şi l-a cucerit fără să mai întâmpine rezistenţă.

Apoi, puterea şi prestigiul Babilonului au început să dispară puţin câte puţin până când – în decurs de câteva sute de ani – a devenit un oraş pustiu, lăsat în voia sorţii, a vânturilor şi furtunilor, care l-au îngropat din nou în nisipurile deşertului din care cândva s-a înălţat cu falǎ şi grandoare. Babilonul s-a prăbuşit şi nu se va mai ridica niciodată, dar civilizaţia lumii întregi îi va fi veşnic recunoscătoare.

Timpul implacabil a transformat în praf zidurile falnice ale templelor Babilonului, dar înţelepciunea lui va dăinui în veci.

Milioane de cititori au ajuns să cunoască celebrele „parabole babilonieni" „ale lui George S. Claxon. Considerate a fi adevărate surse de inspirație, ce tratează atât subiecte dureros de actuale precum planificarea şi obținerea succesului financiar, asigurarea unui venit solid pentru viitor, dar şi principii financiare extrem de solide, deşi vechi de mii de ani, aceste povestiri fascinante, bogate în sfaturi şi informații extrem de utile, au devenit un model demn de urmat pentru toți autorii lumii moderne ce hotărăsc să scrie despre toate aceste subiecte.

Pentru cei care au citit Arta vânzării de Zig Ziglar, numele lui George S. Clason nu este o necunoscută, iar această carte vine după o îndelungă aşteptare. Paginile ei vă vor purta doar aparent înapoi în timp, tocmai în îndepărtatul Babilon, leagănul principiilor de bază ale lumii financiare, prețuite şi în zilele noastre şi puse în practică în întreaga lume.

Folosind un limbaj la fel de simplu, dar şi profund, precum cel biblic, acest ghid de înțelegere a lumii financiare ne schițează o cale sigură spre prosperitate şi, implicit, spre fericire. Totodată, ne ajută să înțelegem problemele financiare cu care ne confruntăm, oferindu-ne şi o soluție ce ne va călăuzi pe toată durata vieții noastre. Cel mai bogat om din Babilon este o carte pe care trebuie s-o citiți fără întârziere, s-o recomandați prietenilor şi s-o dăruiți tinerilor ce fac primii paşi în lumea afacerilor.

Cuprins